DEVRİMCİ İŞÇİ

Sayı 46 / DM 2,– / Mart–Nisan 1991

ÖZAL NEREYE?

Cumhurbaşkanı Turgut Özal'ın son aylarda izlediği politikalarla yaptığı açıklamalar geniş yankı yarattı. Başta ANAP'lılar olmak üzere çeşitli siyasi odaklar ve değişik toplum kesimleri, şimdi Özal'ın ne yapmak istediğini anlamaya çalışıyorlar. Özellikle Kürt sorunu ile ilgili olarak Özal'ın açıkladığı görüşler oldukça değişik tepkilere yolaçtı. Kimileri, Özal'ı TC'nin parçalanmasıyla sonuçlanacak bir maceraya girişmekle suçlarken, kimileri de Cumhurbaçkanı'nın Türkiye'yi demokratikleştirme sürecine soktuğunu savunmaktalar. İkinci kategoride yer alanlar, Özal'ın ordu ile ilgili görüşlerinin yanısıra yine Özal'ın direktifiyle gündeme gelen 141, 142 ve 163. maddelerin yumuşatılması, cezaevlerinin boşaltılması, anayasanın değiştirilmesi gibi girişimlerle Semra Özal'ın muhafazakarlara karşı ANAP içinde bir dalga kıran olarak sahneye çıkarılmasını, iddialarına birer destek olarak kullanmaktalar.

Gerçekten de, az önce sayılanlar ve daha önemlisi Türkiye'de onyıllardır tabu sayılan, "bölücülük, anarşi, terör" hadisesi olarak yaklaşılan Kürt Sorunu konusunda içeriye ve dışarıya yönelik olarak Özal tarafından atılan adımlar, Türkiye'nin Özal tarafından demokratikleşmeye yönlendirildiği şeklindeki iddialara haklılık kazandıracak birer görüntü oluşturuyor. Ne varki böyle bir görüntünün doğmasına yolaçan gelişmelere biraz daha yakından bakıldığında Özal'ın izlediği politikaların Türkiye'yi gerçek anlamda demokratikleştirecek özelliklerden yoksun olduğu ortaya çıkıyor.

Böyle olmakla birlikte, Türkiye'de gündeme gelen yeni gelişmeler, en başta da Özal'ın izlediği politikalar ve bunun yarattığı/yaratacağı sonuçlar, kamuoyunu oyalama taktikleri olmanın ötesinde anlamlar taşıyorlar. Bu bakımdan, sorunun daha ciddi şekilde ele alınıp tartışılması ve atılan adımların yerli yerine oturtulması gerekiyor.

Kürt direnişine ölüm Kürtlere anadil özgürlüğü

Hatırlanacağı üzere, Irak'ın Kuweyt'i işgaliyle başlayan Körfez Krizi'ne Özal balıklama atlamıştı. Bunun iki sebebi vardı: Birincisi, Özal, kriz ve savaş durumunu kullanarak içerde iktidarını pekiştirmek ikincisi de bölgede Türkiye'yi daha etkili bir devlet yapmak istiyordu. Bu politikalar, emperyalizmin yanısıra Türkiye büyük burjuvazisinin çıkarlarına da denk düşmekteydi. Özal şöyle düşünmekteydi: Türkiye, savaşın aktif bir tarafı olursa, hatta körfeze asker gönderebilirse, Türkiye savaş sonrası ganimetlerin paylaşımında masada yerini alır; belki Kerkük ve Musul TC'ye dahil edilir.

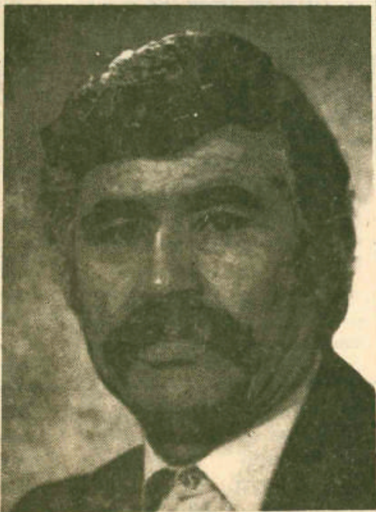
Özal'ın kriz ve savaş süresince attığı adımlar, hep bu amaca göre biçimlendi. Özal ve şürekası, bu amaçlarına ulaşmak için hep uygun fırsatlar kolluyorlar, hatta Saddam'ın Türkiye'ye bir-

Devamı 2. Sayfa'da

Saygıyla anıyoruz

Kazım Aslan'ı kaybettik. O, sadece 1984 yılında idam edilen Hıdır Aslan'ın değil, hepimizin abisiydi. 1938 yılında doğan uzun yıllardır Almanya'da yaşayan Kazım Aslan, mütevaziliğiyle, fedakarlığıyla, cezaevlerindeki devrimcilerle her şeyini paylaşmasıyla hepimiz için örnek bir insandı. O, Türk ve Kürt halklarının kurtuluşunun devrimci yoldan gerçekleşeceğine inancını koruyan binlerce devrimciden birsiydi. Anısını yaşatacağız.

İçindekiler

Ulusçu Kürt Hareketleri'nde Birlik Süreci

(Bu yazı TC'nin Kürt gruplarla görüşmesi öncesinde kaleme alınmıştır.)

Ulusçu Kürt Hareketleri, tarihinde belki ilk defa ciddi bir şekilde ulusal birlik sorununu gündemine alarak tartışmaktadır. Ulusal birlik süreci doğrultusundaki insiyatif ve girişim "Güney"den, Irak Kürdistanı'ndan gelmektedir. Güney parçasındaki Ulusçu Kürt Hareketleri önce kendi aralarında birleşerek, Kürdistani Cephe adı altında bir birlik oluşturdular; daha sonra, Saddam'a karşı Kürdistani Cephe'nin de içinde yer aldığı geniş bir Irak Muhalefet Cephesi'nin kurulduğu açıklandı. Bu ikinci cephe, islamcısından komünistine kadar uzanan değişik politik eğilimlerden 17 muhalif grubun katılımıyla oluşturuldu. Saddam'a karşı iktidar odağı olarak hazırlıklarını sürdürmektedir.

Güney'da Kürdistani Cephe'nin insiyatifi ile başlatılan birlik süreci, içinden geçmekte olduğumuz konjönktürde dünyada politik gündemin başına oturan Körfez Krizi'nin yolaçtığı gelişmeler tarafından da doğrudan motive edilmektedir. Körfez Savaşı sonrası bölge sorunlarına bir çözüm getirmek amacıyla gerçekleşmesi muhtemel bir uluslararası konferans sürecinde Kürt Sorunu'nu da gündeme getirmek ve belli kazanımların elde edilmesini sağlamak için her şeyden önce Ulusçu Kürt Hareketleri'nin ulusal temsil sorununu çözmesi gerekmektedir.

Devamı 6. Sayfa'da

Baştarafı kapakta

kaç Scud füzesi atması için belki de dua ediyorlardı.

Fakat, İsrail ve Türkiye'nin savaşa girme durumlarının Arap ülkeleri ile İran'ın tutumunu değiştirecek oluşunu gören ABD, Türkiye'nin daha ileri gitmesine razı olmadı.

Türkiye'nin savaşa fiilen katılmak isteğinin Kürt Sorunu'yla yakından bağlantılı olduğu anlaşılmaktadır. Bilindiği gibi ABD, Irak'ın kolunu kanadını kırarak bu devletin bundan böyle bölgede "Amerikan Barışı"nı bozacak bir konuma sahip olmasını önlemek istiyordu. Bush, Saddam'ın devrilmesi ya da Irak'ın parçalanması pahasına bu sonucu elde etmek istiyordu. Fakat, Türkiye ve İran'ın yanısıra, en taze ABD müttefiki Suriye, Irak'ın toprak bütünlüğünün parçalanmasına razı olmuyorlardı. Bunun sebebi, bölgede bağımsız bir Kürt devletinin kurulması tehlikesiydi. Onlar, Irak'ın parçalanması değil, Saddam'sız bir Irak istiyorlardı. SSCB'nin de telkin ve tavsiyeleriyle ABD, savaşı, Irak'ın parçalanmasıyla sonuçlanacak bir noktaya varmadan durdurdu. (Şu anda Irak'taki kaosun ne gibi sonuçlar yaratacağı meçhul.)

Kriz ve savaş sırasında ABD ile İngiltere'nin Saddam'ı zayıflatmak için Kürt kartına oynamaları, Türkiye'nin dikkatinden kaçmamıştı. Özal, savaşın yarattığı belirsizlik ortamında, Türkiye için tehlike oluşturabilecek durumların (Güney'de bir Kürt devletinin kurulması) ortaya çıkmasını önlemek için yeni bir atak başlattı. Önce Kürtçe konuşma yasağını kaldırdı; ardından Irak Kürt örgütleriyle temasa geçilmesini – sağladı. Bir bakıma, Kürtler'in koruyuculuğuna soyundu. Özal'a göre TC' nin himayesi altında Irak'ta federe bir Kürt devleti ile federe bir Türkmen devleti kurulabilirdi. Özal, her iki federe devlet için TC'nin "garantör" olmasını öneriyordu.

Özal'ın kamuoyunda şaşkınlık ve tepki yaratan bu politikası, esas olarak Kerkük ve Musul petrolleri üzerinde dolaylı bir denetim sağlama ve Güney'de bağımsız bir Kürt devletinin kuruluşunu önleme amacını güdüyordu. Özal, Kürtleri sevdiği ya da insan haklarına saygı duymaya başladığı için değil, TC'nin bütünlüğünü korumak istiyordu.

Çünkü TC'nin geleneksel-resmi Kürt politikasını 1984'ten beri PKK tarafından sürdürülen silahlı direniş; içerden, Körfez Savaşı'nın yarattığı sonuçlar ise dışarıdan açmaza almıştı. Kürt varlığını inkara dayalı politika işlevsizleşmiştir. Eski politikayla TC'nin bütünlüğünü korumak 90'lı yıllarda artık mümkün değildi. İşte Özal, bu gerçeği görerek hareket ediyor, bir bakıma, TC'nin 70 yıllık dış politikasını yeni dünya ve Orta Doğu konjonktürüne uyarlamak istiyordu.

Özal, TC'yi yukarıda işaret edilen açmazdan kurtarmak istiyordu. Bu da içerde Kürtler'in varlığını kabul etmeyi, dışarda ise özellikle Irak Kürt örgütleriyle diyaloğu zorunlu kılıyordu. Bu politikanın önemli bir hedefi de PKK'yı açmaza almaktı. Çünkü PKK, devre dışı bırakılmadan veya bu politikaya razı edilmeden, yeni politikaların yürürlüğe konulması mümkün olmayacaktı. Bir yandan Kürtçe serbest bırakılırken ve Kürt varlığı tanınırken bir yandan da Şırnak'ta, Dargeçit'te vb. yerlerde zulmü protesto için yürüyüş yapan Kürtler'in üzerine ateş açılmasının anlamını ve sebebini burada aramak gerekiyor.

Özal, Kürt Sorunu'nu sahiplenerek ve ılımlı Kürt akımlarına yeşil ışık yakarak PKK'yı tecrit etmek niyetindedir. Şimdilerde çok yönlü bir şekilde yürütülen bu politikaların nasıl sonuçlanacağı belirsiz.

Cumhurbaşkanı'nın Kürt Sorunu konusundaki ataklarının arkasında yatan diğer bir faktör de Avrupa'nın tutumudur. Avrupa Topluluğu üyeliği konusunda ısrarlı olan Özal, Avrupa'nın tutumunu yumuşatmak için AGIK ve Paris Sözleşmeleri'ne uyduğunu göstermek istemektedir.

Bölgesel, ulusal ve iç politik konjönktürün zorlamasıyla Özal'ın başlattığı "Kürt Reformu" bir çok ANAP'lının yanısıra diğer partilerin tamamı tarafından tepkiyle karşılanmıştır. Birçok çevre, Özal'ın TC'nin geleneksel dış politika anlayışını değiştirmek yönündeki adımlarına soğuk bakmaktadır. İktidarın önemli bir ayağını oluşturan ordu ise, sessizliğini korumaktadır. Kürt Sorunu konusunda çok hassas olduğu bilinen TC ordusunun bu sessizliği ilgi konusu olmaktadır. Özal'ın direktifiyle Irak Kürt liderlerinin Türkiye'yi ziyaret ettiği günlerde Sırnak'ta, dargeçit'te ve diğer bazı yerleşim alanlarında gösteri yapan Kürtler'in üzerine ateş açılması ilginç bir durum olarak yorumlanmaktadır. Bu durum, TC'nin papaz ve cellat siyasetini aynı anda kullandığını göstermesinin yanısıra, ordunun Özal'ın Kürt politikasını benimsemediğine işaret etmesi bakımından da ilginçtir.

Kürt Sorunu konusunda Özal' ın izlediği politikaların Kürt oylarını ANAP'a çekmek gibi bir amacı da içerdiği unutulmamalıdır.

Görüldüğü kadarıyla, Özal'ın Kürt politikası etrafında henüz bir "milli uzlaşma" sağlanmış değildir. Bırakalım diğer parti ve akımları, ANAP bile bu politikanın tam olarak arkasında değildir. Hakim sınıflarla onların partileri arasında (Türkiye şartlarında bunlara orduyu da eklemek lazım) bir uzlaşma yaratılmadan Kürt sorunu gibi genel bir konuda Cumhurbaşkanlarının ve hükümetlerin attıkları adımlar öngörülen sonuçları yaratmayabilir. Özal'ın "Kürt reformu" nun da böyle açmazları bulunmaktadır. Bu açmazların başında, ordu faktörü gelmektedir. Özal, orduyla bir biçimde uzlaşma sağlayamazsa Kürt sorunu konusunda geri adım adım atmak zorunda kalabilecektir.

Bunun farkında olan Özal, bu açmazdan kurtulmak için şimdilerde başka bir manevraya yönelmiştir. Semra Özal hikayesi, bu manevraların en ilginç örneğidir.

...

Ve karşınızda "laik Semra Özal"

Semra Özal'ın piyasaya sürülüşü, şüphesiz "hanedan" üsülü yönetim tarzıyla yakından ilişkilidir. Ne var ki, bayan Özal'ın dün değil de şimdi İstanbul ANAP il başkanlığına soyun(durul)masının sebepleri üzerinde düşünüldüğünde, bu olayın ardında başka önemli hesapların yattığı anlaşılmaktadır.

Turgut Özal, tam da bugün ortaya çıkan sonuçları elde etmek için Semra Özal'ın ANAP İstanbul il başkanlığına aday olmasını istemiştir. Bunu bilinçli olarak yapmıştır.

Çünkü, Körfez Krizi ve Savaşı sırasında Özal'ın orduyla bir takım sorunları olmuştur. Aslında, hatırlanacağı üzere, Özal'ın orduyla özellikle laiklik, ordunun devlet iktidarı içindeki yeri ve Kürt Sorunu gibi konularda öteden beri sorunu vardı. Bu sorun 1990 Nisan'ında meşhur SS Kararnamesi'yle belli bir uzlaşmaya bağlanmıştı. Fakat bu uzlaşma zamanla tavsadı. Körfez Krizi başladıktan sonra Özal, hükümetin yanısıra ordunun da görüşlerini ve onayını almadan adım atmaya başlayınca sözkonusu uzlaşmanın hükmü kalmadı. Ordu'nun buna tepkisi, istifa mekanizmasını işletmek şeklinde oldu. (Genelkurmay başkanının istifasını hatırlansın.)

Özal'ın son olarak, "muhafazakar" olduğu bilinen ve MGK döneminde (Evren döneminde, 83'te) milletvekili olması veto edilen Hüsnü Doğan'ı (Özal'ın yeğeni) Milli Savunma Bakanı olarak ataması Özal'la ordu arasındaki sorunlara bir yenisini daha ekledi. "Laik devlet düzeni"nin aşınmasından rahatsız olan generallere "islamcı" olduğu malum bir bakan amir olarak atanmıştı. Bunun orduda rahatsızlık yaratması gayet doğaldı.

Özal bu rahatsızlığın çeşitli biçimlerde hissettirildiği günlerde, Kürt Sorunu konusunda yeni politikalar üretmekteydi. Bu politikaların yürürlüğe konulması bir yana, tartışmaya açılması bile ordunun sessiz de olsa onayını zorunlu kılmaktaydı. Ordunun bu konudaki sessiz onayı ise, ancak onun bazı konulardaki rahatsızlıklarını gidermekle alınabilirdi. Bunun en iyi yolu da laikliği sahiplenmekti.

İşte Semra Özal'ın ANAP İstanbul İl başkanlığına adaylığı, Özal'ın laiklik kartına oynayarak orduyla yeni bir uzlaşma yapma hesabının bir sonucu olarak şekillendi. Özal, başta yeğeni Milli Savunma Bakanı Hüsnü Doğan olmak üzere, Keçeciler'in ve ötekilerin bu işe karşı çıkacağını biliyordu. Hatta onları karşı çıkmasını teşvik ediyordu. Nitekim öyle oldu ve Özal, Hüsnü Doğan'ı, "Cahiliye devrinde yaşıyor olmak"la suçlayarak görevden aldı. Semra Özal'la, diğerleri arasındaki mücadeleyi de "laiklere laiklik karşıtları arasında bir mücadele" şeklinde sunarak orduya gerekli mesajları vermiş oldu. (Bu iklimin sahte bir iklim olduğu biliniyor.)

Ordunun bu tavizle yetinip yetinmeyeceği henüz belirsiz. Ama en azından Özal, orduyla ilişkilerinde insiyatifi yeniden ele almış görünüyor.

Semra Özal hikayesinin diğer bir yönü de şudur:

Körfez Savaşı, İran'ın bölgede güçlenmesine hizmet etmekteydi. Savaşta tarafsız kalarak barış görüşmelerinde kilit bir ülke pozisyonunu yakalayan İran, Ortadoğu'da söz sahibi olmak istiyordu. İran, Irak'taki Şiilere seslenerek bu ülkede daha fazla nüfuza sahip olabilmenin imkanlarını yakalamıştı. İslam Devrimi hedefinden hala vazgeçmeyen İran'ın Ortadoğu'da etkili bir devlet olması, ne ABD'nin ne de Türkiye'nin çıkarınaydı. Öte yandan ABD'yi, "büyük Şeytan" olarak niteleyen İran'ın tutumu, Türkiye'deki İslamcıları da etkilemekteydi. (Cuma namazlarından sonraki mitinglerde ABD ve İsrail karşıtı sloganlar hatırlansın.) Türkiye'deki islamcıların bir kesiminin Irak'ta müslüman kanı akıttığı için ABD'ye aldığı tavır, Irak karşıtı savaşçı cephede yeralan Özal'a karşı da bir uyarı oluyordu.

İşte bu gelişmeler nedeniyle Özal, bir kısmı ANAP içinde örgütlenmiş olan İslamcılarla ittifakını bozmak zorunda kaldı. Ya da en azından, bu ittifakı bozabileceğini hissettirdi. Bir bakıma hem orduya yeşil ışık yakmış oldu, hem de İran İslam Devrimi'nin Irak'ta ve Türkiye dahil öteki bölge ülkelerinde güçlenmesine karşı bir barikat oluşturacağına dair ABD'ye güvence vermiş oldu.

Öte yandan Özal, Semra Özal olayı aracılığıyla ANAP'a makyaj yaparak muhtemel bir erken seçimde, seçmenin karşısına "laik ve modern bir ANAP" imajı ile çıkmayı ve DYP, SHP ve DSP tabanından oy almayı hesaplamaktadır. Son ataklarıyla Kürtler'in sempatisini, (dolayısıyla oy desteğini) kazanmayı planlayan Özal, Semra Özal olayı aracılığıyla da ANAP'tan çeşitli sebeplerle kopan seçmenleri yeniden ANAP'a bağlamayı istemektedir. Bir bakıma Özal, yıpranan ve seçmen desteği zayıflayan ANAP'ı yeniden biçimlendirmek niyetindedir.

Aşırı islamcıların parti içinde ve hükümette hizaya sokmuş bir ANAP'ın Avrupa'daki görüntüsü de değişecektir. Avrupa'nın uzunca bir süredir Türkiye'deki islamcı yükselişten rahatsız olduğu biliniyor. Özal, Semra Özal operasyonuyla Avrupa'ya da belli mesajlar vermek istemiştir.

...

Ben Kürdüm diyenler sehpaya Kürdüm diyebilirsiniz diyen Çankaya'ya

Türkiye'deki son gelişmeler çarpıcı bir durumu açığa çıkarmıştır. Bu durum çarpıcılığının yanısıra oldukça ilginçtir de. Şöyle ki: Türkiye'de Kürt ulusal hakları için mücadele edenlerden bir kısmı cezaevine, bir kısmı da sehpaya gitmekte, yakalanamayanlar ise hemen oracıkta öldürülmektedir. Özellikle 12 Eylül Darbesi'nden sonraki süreçte böyle olmuştur. Fakat yine aynı süreçte, *"Kürtçe serbest olmalıdır, insanlar ben kürdüm diyebilmelidir."* diyen birisi ise sehpa yerine Çankaya'ya çıkmış bulunmaktadır. Aslında Özal, kendisinin de mimarı olduğu Anayasa ve Türk Ceza Yasası karşısında idamlık suçlar işlemektedir.

Bu çelişkiyi Özal'ın kurnazlığı ile, politikadaki diğer meziyet ve marifetleriyle açıklamak mümkündür. Ne var ki, yukarıda işaret ettiğimiz çarpıcı görüntü, Özal'ın kişisel özelliklerinin ötesinde, Türkiye'nin çok sancılı bir dönemi yaşıyor olmasından doğmaktadır. Kemalist politikalarla onu izleyen Yeni-Sömürgecilik ilişkilerinin çarpıklaştırdığı toplumsal ve siyasal zemin üzerine kurulan dengeler sarsılmıştır. TC'nin kuruluşunda çimento görevi gören ideolojik-politik ve moral değerler aşınmış ve işlevsizleşmiştir. Büyük burjuvazi, ve onun yeni siyasi temsilcileri, toplumu birleştirecek, devleti devam ettirecek yeni bir harcın karılması ihtiyacını duymaktadırlar. TÜSİAD başkanının 18 Mart günü yaptığı basın toplantısında, *"tarihi olaylar ve sorunlar etrafında birlik aramaktan vazgeçip gelecek konusunda toplumsal uzlaşma sağlanmalıdır."* şeklinde özetlenebilecek görüşleri bu bakımdan dikkat çekicidir. Bu tür örneklere son dönemde sıkça rastlanmaktadır.

Özal'da ifadesini bulan bu arayışın siyasetin başarı şansı aslında tartışmalıdır. Uluslararası konjonktür bu politikaların uygulanması için elverişli bir zemin sunmuş olmakla birlikte Türkiye'deki politik ve sosyal ortam, iyice kayganlaştığı için ve daha önemlisi ANAP'ın toplumsal desteği zayıflamış olduğu için sözkonusu politikaların hayata geçirilmesi zor olacaktır. ANAP, sürece önderlik etmekte zorlanmaktadır. Ayrıca ANAP'ın bileşimi, (şu ünlü dört eğilimin birliği hikayesi) bu politikaların başarıyla yürütülmesine engel oluşturmaktadır. Tekelci sermayenin dışındaki sermaye kesimleri ile toplumun büyükçe bir bölümünün Özal'a mesafeli duruyor oluşu, Özal'ın temel açmazını oluşturmaktadır.

Özal'ın karşısındaki açmazlardan daha önemlisi ise şudur: Siyasi iktidar, Türkiye'nin yakın geleceğinin belirlenmesi tartışmalarına solu ve halk kitlelerini kapalı tutmaktadır. Sadece kapalı tutmakla yetinmemekte solun en diri kesimlerini fiziken ve fikren yoketmeye çalışmaktadır. Mimarları arasında Özal'ın da yer aldığı bu politika halen yürürlüktedir. Son 3 ay içinde emniyette işkenceyle 9 kişinin öldürülmesi, (basına yansıyan rakam) işçi ve gençlik eylemlerine terör metodlarıyla cevap verilmesi, sosyalist basın üzerindeki baskıların yoğunlaşması bunun en taze örnekleridir.

Özal, solun katılmadığı bir toplumsal yeniden yapılanmanın sorun yaratacağını bilmiş olduğu için göstermelik de olsa bu sorunu da çözmek istemektedir. Bulduğu formül ise, TBKP'nin yasallaştırılması, 141-142'nin yumuşatılması, cezaların tecili yoluyla cezaevlerinin boşaltılmasıdır. Bu formülün ne kadar etkili olacağı bile tartışmalıdır. Özal'ın bu yöndeki girişimlerinin kendi partisinde ve gerici-sağcı çevrelerde yarattığı tepki dikkate alındığında bu konudaki gelişmelerin oldukça güdük kalacağı söylenebilir.

Büyük burjuvazinin ve emperyalizmin uzun vadeli çıkarları yönünde Türkiye toplumsal sürecinin yeniden biçimlendirilmesi konusunda Özal'ın en büyük şansı, kitlelerin örgütsüzleştirilmiş olmasıdır. 12 Eylül, Türkiye toplumunu öylesine güçsüzleştirmiştir ki, insanlar kendi geleceklerinin belirlenmesi başta olmak üzere ülke ve toplum sorunlarına ilgisiz kalmayı tercih etmektedirler. Böyle olunca, siyasi iktidarın ve tekelci burjuvazinin izlediği politikalara karşı gerçek alternatifler ortaya çıkamamakta, iç ve dış konjöntürdeki gelişmelerin yarattığı elverişli durumlar değerlendirilmemektedir. Bunda şüphesiz, devrimci-demokratik güçlerin dağınıklığının da önemli bir rolü vardır. Özal'ın muhaliflerini, kitleleri ve solu örgütsüz ve silahsız bırakma taktiğini boşa çıkaracak adımlar atılmadığı sürece durumda köklü bir değişme olması beklenmemelidir.

Özal'ın Türkiye'yi yönlendirdiği sürecin gerçek bir demokratikleşme süreci ile ilişkisi olmadığı açık bir şeydir. Her ne kadar solda son dönemlerde Özal sempatizanları çoğalsa da, Türkiye'de devletin ve ordunun toplum üzerindeki baskıcı-yasakçı ve faşist egemenliği devam ettiği sürece, burjuvazinin eski ya da yeni siyasi temsilcilerinin Türkiye'yi demokratikleşme sürecine sokması mümkün değildir. 80'li yıllar bunu yeterince kanıtlamış olmalıdır. Bu haliyle gittiği taktirde Özal'ın varabileceği en son nokta –en iyimser yaklaşımla– kötürümleştirilmiş ve sürünen bir sivilleşme–yumuşama durumudur.

Özal'ın haldeki durumu ve varacağı yer özetle budur.

o o o

Impressum:
V.I.S.d.P.: U. Hasselbring
Postfach 91 08 43
D- 3000 Hannover 91

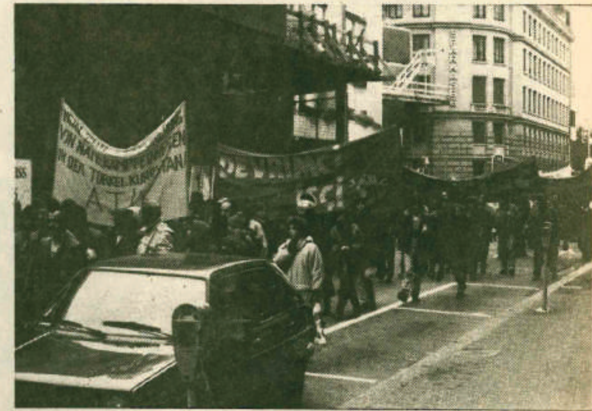
Yazışma adresi:
Devrimci İşçi
c/o. S. Hasselbring
Postfach 26 03
D- 3000 Hannover 1

ÖDEMELER:
Stadtsparkasse Hannover
Y. Aydın
Konto Nr.: 253 07 096
BLZ: 250 501 80

Fransa	7,- ff
İsviçre	2.- sfr
Hollanda	2,-50 hlf
Avusturya	15,- s.
Belçika	50,- bfr
İsveç	10.- skr
Danimarka	10.- dkr
İngiltere	0,80 £
Norveç	8,- nkr
Avusturalya	2.50 $

İsviçre

Savaşa hayır etkinlikleri ve Dayanışma Komitesi

Soğuk savaşın bittiği, dünyanın ABD'nin öncülüğünde ve jandarmalığında yeni "düzen"e doğru evrildiği bir dönemde başlayan Körfez krizi sürecinde Türkiye'de Türkiye halklarına karşı savaş çoktan başlamıştı. Hükümet 6 Ağustos'da AET üyesi ülke hükümetlerine gönderdiği mektuplarda Kürdistan'da insan hakları sözleşmesine uymayacağını belirtiyor, yüzbinleri bulan Kürt köylüsü "güvenlik" gerekçesiyle sürgün ediliyor, köyler yakılıp yıkılıyor, kimsenin uğramayacağı mayınlı bölge haline getiriliyor, sansür yasası daha bir ağırlaştırılırken diğer taraftan idamlar gündeme getirilip, cezaevlerinde baskılar artarken ve buna karşı açlık grevleri yaygınlaşıyorken, Hükümet savaşı bahane ederek DKÖ'lerine yönelik baskılarını arttırıyor ve grevleri erteliyordu.

Bu gelişmelere tavırsız kalamazdık. Bu gelişmeleri anlatan geniş bir Almanca–Türkçe bildiri dağıtma kampanyası yaptık. Sonra belirli konularda –Kürtler, cezaevleri, idamlar, grevler– Almanca bir broşür hazırladık. Daha sonra çeşitli kişi ve kuruluşlarla diyaloğ kurarak, gelişmeleri aktardık. Bununla kuruluşların bir baskı unsuru olarak devreye girmelerini (Hükümete protesto mektubu, telgraf vb. göndererek) burada birlikte kamuoyu oluşturmayı, Türkiye'deki gelişmeleri izlemek üzere kalıcı kurumlaşmaların yaratılmasını ve Türkiye'deki muhalefet hareketleriyle farklı düzeylerde de olsa bir ilişki kurulmasını ve bunun kalıcılaşmaya çalışılmasını hedefledik. İsviçre açısında Türkiye'ye silah satışı ve ilticacılara (özellikle Türk–Kürt) yönelik red, geri gönderme vb. gibi uygulamalara da dikkat çekilmeliydi. Sol çevrelerden insan hakları kuruluşlarına kadar bir çok grupla bu düzeylerde konuşmalar yapıldı. Bu kuruluşlardan beklediğimizin üzerinde olumlu yanıtlar aldık. Bu süreçte Zonguldak maden işçilerinin grevi başlamış ve sesleri Zonguldak sınırlarını aşarak çoktan buralara kadar gelmişti.

Aralık ayı içerisinde çeşitli kuruluşların temsilcileri düzeyinde hukukçu ve gazetecilerden oluşan beş kişilik bir heyet Türkiye'ye gitti. Heyet İsviçreli ve Türkiyeli farklı siyasal çevreler tarafında da desteklendi. Yine Heyet üyeleri gezileri boyunca İHD İstanbul Şubesi tarafından misafir edildiler. Önce İstanbul'da IHD'nin düzenlediği insan hakları etkinliklerini izledikten sonra Diyarbakır, Lice, Siirt, Nusaybin ve Cizre'de incelemelerde bulundular. Köyleri boşaltılan ve şu anda çadırlarda yaşamak zorunda bırakılan Kürtler'le, İHD üyeleriyle, gazeteci ve hukukçularla görüştüler. Daha sonra Ankara'ya geçerek İHD'nin bir kongresinde Kürtçe konuştukları için tutuklanan ve haklarında dava açılan İHD Diyarkakır Delegesi 3 kişinin mahkemesine katıldılar. Avukatlarla ve tutuklu yakınlarıyla da görüşen heyet daha sonra İsviçre'ye geri döndü.

Heyet içinde yeralan gazeteci ve aynı zamanda bir iltica komitesi içinde çalışan bir üye İHD'nin oluşturduğu bir komisyonla birlikte Zonguldak'a giderek işçilerle birlikte o çoşkulu havayı gördü ve soludu. (O'nun getirdiği bilgi ve dökümanlar sendikacılar arası komitenin oluşmasında oldukcça iyi bir işlev gördü.)

Heyet döndükten sonra basın toplantısı yaptı, izlenimlerini anlatan geniş yazılar farklı gazetelerde yeraldı. Çeşitli kantonlarda (Zürich, Schaffhausen, Chur) heyetin katıldığı konuşmalar, fotograf, dia ve filmli bilgilendirme ve tartışma toplantıları yapıldı. Heyetin izlenimlerini anlatan fotograf sergisi 1 aydan beri ziyaretçilere açık tutuluyor. Heyetin sağlamış olduğu bilgi ve ilişkilerle daha güçlü bir heyet oluşuyor. Diğer taraftan ise sendikacılardan oluşan bir kalıcı komite kuruldu.
(Gewerkschatliches Komite Türkei / Kurdistan c/o GDP Stauffacher str. 60, 8004 Zürich)

Şu anda bu sendikacıların da yer alabileceği, daha önce Türkiye'ye gidip–gelen insanların ve konuya duyarlı kişi ve çevrelerin katılımıyla kalıcı bir Dayanışma Komitesi oluşturulması için çaba sarfediyoruz. Bu arada heyetin izlenimlerini anlatan bir broşür çıkarmak için de uğraşıyoruz. Bu broşürün geniş bir dağıtımını yapmayı, çeşitli uluslararası kuruluşlara göndermeyi de ihmal etmeden.

Heyet ile yapılan toplantılarda ve Körfez krizi ve savaş sürecinde yapılan eylemliliklerde İsviçre açısından iki önemli noktaya dikkat çekildi. Birincisi: İsviçre silah tekellerinin yapmış oldukları silah ticareti. Bu konuda güçlü bir muhalefet oluştuğunu da belirtmek gerekiyor. Oluşan bu muhalefet, İsviçre'nin AET'ye girme hazırlıkları ve bir dizi başka nedenlerden dolayı Federal Hükümet silah satışını yasaklayan bir karar çıkarmak zorunda kaldı.

Ikinci konu ise, iltica olayı. Federal Hükümet, Türkiye'deki gelişmelere, savaş haline ve insan hakları ihlallerine rağmen imzalamış olduğu iltica yasasını ihlal ederek insanları tekrardan baskıya ve savaşın ortasına göndermeye devam ediyor. Bu konuda 40 günlük açlık gevi yapılmasına ve büyük bir kamuoyu oluşturulmasına rağmen Hükümet geri adım atmadığı gibi daha gerici ve baskıcı uygulamalara yönelik Sovyetler Birliği'nden gelecek ilticacılar için ne gibi olanaklar açacaklarını tartışırken Diğer taraftan ise özellikle Avrupa dışından gelecekler için sınırların denetimini askeriyeye devretmek istiyorlar ve bunun İsviçre'de orduya karşı güçlü bir potansiyelin oluştuğu dönemde yapıyorlar.

Sınırların ilticacılara yönelik askerileştirilmesine tepkiler büyük. Bunu değerlendirip bu konuda güçlü eylemlilikler ve platformlar oluşturmak gerekiyor.

Yine bu arada savaşın başlamasıyla birlikte çeşitli kantonlarda kurulan platformlarla savaşa karşı bir set oluşturulmaya çalışıldı. 19 Ocak'ta 4 büyük şehirde (Zürich, Basel, Chur, Tessin), 26 Ocak'da ise Bern ve Cenevre'de büyük kitlesel gösteriler oldu. Daha sonra 13 Şubat'da Zürich Borsası sembolik olarak bloke edildi. Borsanın açılışından önce 200–300 kişilik bir gruptan oluşan oldukça geniş yelpaze tarafından borsanın önü bloke edildi. Savaş nedeniyle borsanın haksız kazançlarını anlatan bildiri ve pankartların yanısıra ABD öncülüğünde (jandarmalığında) dünyanın yeni düzenlemesini bir sokak tiyatrosu tarafından karikatürize edilerek anlatılmaya çalışıldı, gösteri büyük ilgi topladı. Kanton Hükümeti'nden bir bakanın da protestocu olarak katıldığı gösteriyi polisin gaz kullanarak dağıtmak istemesi ise borsanın devlet açısından ne kadar önemli olduğunun bir kanıtıydı.

Bu eylemlilikler sürecinde, savaşın olası sonuçlarına dikkat çekildi. Şu anda hem savaşa, hem de sınırların militarize edilmesine karşı yapılması planlanan yürüyüş ve panel hazırlıkları içerisindeyiz.

İsviçre Devrimci İşçi

Freiburg

Savaşı ve Türkiye halklarına yapılan baskıları protesto etkinlikleri

Almanya'nın Freiburg kentinde Kasım ayından itibaren savaşa karşı komiteleşmeye gidildi. Oluşturulan bu komitede kiliseden diğer sol kesime değin tüm siyasi örgüt ve – gruplar yeraldılar. Bildiri ve afişlemeler ile kitleler Ortadoğu'daki savaşa ve emperyalist politikalara karşı duyarlı kılınmaya çalışıldı. Çok farklı dünya görüşlerine sahip insanlarla Batı ve ABD'nin bölgede oluşlarını protesto etme, Alman askerlerinin bu bölgeye gönderilmesinin engellenmesi konularında birlik oluşturuldu. 15 Aralık 1990 gerçekleştirilen yürüyüşe yoğun kitle katılımı oldu. Türkiyeliler adına yaptığımız konuşmada bu haksız savaşa karşı olduğumuzu Ortadoğu krizi bahane edilerek Türkiye'de işkence ve sömürünün yasalaştırıldığını, Türkiye halkları savaş nedeniyle açlığa yoksulluğa mahkum edilmeye çalışıldığını, 1980 cuntası onun Anayasası ve devamı Özal yönetiminin meşru olmadığını Kürt halkını yoketme politikalarının savaş dolayısıyla arttığını belirttik. Yurt içi ve dışında yaşayan Türkiyeliler'in bu savaşa karşı olduklarını emperyalistler ve onların yerli işbirlikçileri için akıtılacak kanımız olmadığını belirttik, ancak bizler insanca yaşamak için savaşırız dedik. Ocak ayından itibaren savaşa karşı halkın tepkisi arttı. Kendiliğinden gelişen bu protesto kontrol edilemez konuma geldi. Örneğin kilisenin savaşı önlemek için dua çağrısına 6 binin üzerinde insan katıldı. Öğrencilerin savaş başladığı gün yaptıkları boykot çağrısına 12 000 liseli öğrenci katıltı. Üniversite öğrencileri iki haftalık boykot ile savaşı protesto ettiler. Savaş öncesi Zonguldak maden işçilerinin grevi ile maddi ve manevi olarak dayanışıldı. Zonguldak işçilerine telgraf gönderilerek verdikleri mücadele desteklendi, maddi yardım yapıldı. (Komitenin çağrısına uyularak) 19 Ocak 1991 Cumartesi günü 20 000 kişinin katıldığı güçlü bir gösteri ile savaş protesto edildi. Savaşın derhal durdurulması talep edildi. Yine bu yürüyüşte Türkiyeliler adına yaptığımız konuşmada Özal'ın savaş çığırtkanlığı Türkiye ve T.Kürdistanı'nda yoğunlaşan faşist baskılar protesto edildi. Alman Hükümeti'nden Türkiye'ye yapılan tüm askeri ve ekonomik yardımların durdurulması ayrıca Alman askerlerinin Türkiye'den geri çekilmesi talep edildi.

23 Şubat 1991 de Freiburg'da yapılan diğer yürüyüş yoğun kitle katılımı ile gerçekleşti. Bu yürüyüşte yaptığımız konuşmada: Türkiye'de gelişen olayları Kürt ve Türk halklarının mücadelesi faşist baskıları protesto ettik. NATO ve Alman askerlerinin geri çekilmelerini talep ettik, Medico Intenasyonal'in Kürt halkına acil yardım kampanyasının desteklenmesini istedik. Türkiye'deki politik tutukluların serbest bırakılması için Alman devleti ve kamuoyunun baskı uygulamasını talep ettik. Türkiye'ye Alman askerlerinin gönderilmesi Türkiye'deki politik mücadeleyi tanıma ve dayanışmak için önemli bir olaydır. Bu ilgi son yıllarda azalma göstermişti. Bu ilgiyi mitingler dışında kitleye açık tartışma ve bilgilendirme akşamları ile değerlendirmeye çalışıyoruz. Türkiye'deki önemli gelişmeler; politik durum ve Türkiye'de gelişen devrimci demokratik mücadele konularında kitleye açıklayıcı bilgilendirme toplantıları ile aktarmaya çalıştık. Bu çalışmaları Türkiye ve T. Kürdistanı adını verdiğimiz komite aracılığıyla yapmaktayız. Bu komite Medico İnternational'in Kürdistan'a acil yardım kampanyası çerçevesinde bir yığın eylemlilik ile Mayıs ayına kadar T. Kürdistanı'ndaki gelişmeleri kitleye aktarmaya ve bu doğrultuda Alman kamuoyunu bu konuda duyarlı kılmaya çalışacak. Ayrıca Türkiye'de gelişen halk muhalefeti ile dayanışma görevini yerine getirmeye çalışacak. 80'li yıllarda Almanya'da başlayan barış hareketi bugün farklı görevlerle karşı karşıyadır. NATO'nun değişen konumu ve bu konuma uygun olarak barış hareketinin önündeki görevler değişmektedir. Bu değişmeye barış hareketi hangi ölçüde ayak uyduracak belli değil. Ayrıca güçlü olmasına rağmen barış hareketi halihazırda devlet için bir tehlike oluşturmamakta. Ancak kitlenin tabandan gelen kendi bağımsız iradesi ile geliştirdiği harekettir. Bu değişmeye hangi ölçüde açıklık getireceği ve nasıl bir çizgi izleyeceği gelecekte belli olacak. Bu savaşı önlemek barış hareketine nasip olmadı. Haksız savaşları önleme ve ortadan kaldırma diye bir sorunu önüne koymalıdır. Gelişen bu demokratik istemi siyasi isteme dönüştürülmelidir.

Devrimci İşçi Freiburg

Hamm

Tek kişi de olsak yapacak çok şey var.

Bilindiği gibi Ortadoğu'da savaşın patlak vermesiyle birlikte dünyanın hertarafında küçümsenmeyecek sayıda büyük bir potansiyel sokaklara döküldü. Çok sayıda insanın katılımıyla gece–gündüz çeşitli protesto eylemleri düzenlendi.

İnsanların sokaklara dökülüşü yıllardır varlık gösteremeyen Alman soluna yeniden atılım yapma olanakları sağladı. Aynı olanaklar Türkiyeliler açısında da geçerliydi. Savaş "yabancı"sıyla yerlisiyle tüm toplumun ilgilendiği, şöyle yada böyle hemen hmen herkesin gündemine aldığı bir ortam doğurmuştu. Fakat böylesi bir olanağın gerek Alman gerekse Türkiye solu açısından değerlendirilebildiği söylenemez.

Protestolarda dikkati çeken en önemli yan; eylemci protestocu potansiyelini yeni yetişmekte olan gençlik kesiminin oluşturmasıydı. Bu gençliğin tepkilerini biçimlendirebilmenin yolları kendiliğinden açılmıştı. Şimdiye kadar olduğu gibi , bu konuda da sol olumlu bir sınav veremedi. Yeni nesil kendiliğinden oluşan savaşa karşı tepkilerini eyleme dökerken, sol bu insanların tepkisini biçimlendirme gibi olumlu bir çabaya gireceğine, bu tepkilerin kerametinin kedilerinden kaynaklandığını gösterme gibi reklamcı bir çaba içine girdiler. Savaşa karşı bir tavır almaktan öte, yayınlanan gazete, televizyon haberlerinde grup pankartlarının görünmesi ilk sırada önem taşıyordu.

Devrimci İşçiciler'in de bu süreçte üzerlerine düşeni yaptığı söylenemez. Herkes bulunduğu yerde çeşitli eylemler geliştireceğine, zaten varolan kendiliğindenci eylemler içine gireceğine, çıkacak merkezi bir bildirinin ya da düzenlenecek merkezi bir eylemin beklentisi içine girdi. (Kaldı ki, merkezi eylemlerin de yeterince desteklendiği söylenemez.)

Devrimci İşçici arkadaşlar böylesi bir hazırlopçuluktan kendilerini kurtarmalıdırlar. Tek tek şehirlerde, köylerde bırakalım 10–15 kişilik grup olmayı bir kişi dahi olsalar yapacakları çok şeyler vardır. Yeterki birşeyler yapmaya karar versinler.

Hamm şehrinde savaşla ilişkili günlük yapılan gösteriler içerisinde sürekli yeralındı. Bunlar dışında Bildungsgemeinschaft, SOAG ve Devrimci İşçi 15 Ocak'ta bir protesto yürüyüşü düzenledi. Bu yürüyüşe bin kişinin üzerinde bir katılım sağlandı.

2 Şubat günü savaşla ilgili olarak Almanya ile Türkiye arasındaki ilişkileri konu alan bir bilgilendirme toplantısı düzenlendi. SOAG, Yeşiller ve Devrimci İşçi'nin düzenlediği bu – toplantıya basın ve radyo geniş yer verdi ve bu konuya ilişkin radyonun bizimle aptığı reportaj yayınlandı.

20 Şubat'da SOAG, Devrimci İşçi ve Yeşillerin düzenlediği Savaş ve Savaşın Arka Perdesi konulu bir bilgilendirme toplantısı yapıldı.

Bu yapılan çalışmaların kitleye duyurulması çalışmaları, bir yönüyle kitleyle ilişki kurmanın bir aracı olarak değerlendirildi. Her eylemde tek tek evler dolaşılarak, hem yapılacak eylemler hakkında bilgi verildi hem de çeşitli sohbetler yapıldı.

Hamm Devrimci İşçi

Frankfurt

VDO işçilerinden yükselen ses: Savaş için üretime hayır!

Senaryosu önceden hazırlanmış savaş 17. 1. 1991 tarihinde başladı. Bu senaryo Nikaragua, Panama, Vietnam, Liberya ve birçok ülkeye de demokrasi getirme adına uygulanmamış mıydı?

Bu öyle bir demokrasi ki, emperyalizmin çıkarlarına uymadığı andan itibaren bombalama demokrasisi olur. Biz VDO'lu Devrimci İşçiler Ocak ayının başından itibaren Savaşa Hayır Kampanyaları'nı destekleyip bizzat içinde yeraldık. Kamuoyuna çağrılar yaparak, savaş başlar başlamaz, işçilerin iş bırakma, öğrencilerin okul boykotu, öğretim üyelerinin derslere girmemesi çağrılarında bulunduk. 18 Ocak tarihinde üretimde bulunan 400 işçi ile ilk iş bırakma eylemini gerçekleştirdik. Aynı gün Frankfurt'da işçiler ve öğrencilerlerle birlikte 20 bin kişinin katıldığı yürüyüş alanına doğru yolaldık. Ve çoşkulu bir havayla karşılandık. VDO'nun savaştaki rolünü protesto amacıyla çeşitli Alman örgütlerinin işçilerin vardiya değişimi esnasında barikat oluşturmayı planladıklarını öğrendik. Vardiya değişimi sırasında bu eylemin yanlış sonuçlar doğuracağından olaya müdahale edip insiyatifi kendi elimize aldık.

25 Ocak tarihinde VDO fabrikasının önünden başlayıp TC Konsolosluğu'nun önünde sona eren 1000 kişilik bir yürüyüş düzenledik. Fabrikanın ve konsolosluğun önünde birer konuşma yaptık.

Firma yönetimine VDO'nun savaştaki rolü üzerine yönelttiğimiz sorular sinir krizlerine yolaçtı. Önce rollerinin olmadığını VDO'nun sadece araba araçgereci ürettiklerinin yalanını saymaya başladılar. İşçiler içerisinde de tartışma konusu olan savaştaki rolümüz nedir sorusu işvereni yeni bir açıklama yapmaya zorladı. Bu açıklamada Leopard 2 Alpha jet ve savaş helikopterlerine elektronik cihazlar ürettiklerini açıklamak zorunda kaldılar.

Tüm bunlar neden Irak'a karş ambargonun sürdürülmediği sorusunu doğurdu. Kârlarına kâr katmak için Batı Alman firmaları VDO, Daimler Benz, Rheinmetall, AEG, Philps vb. bu kan emicilerin uzun senaryolarının bir sonucu değil midir?

TC. Konsolosluğu'nun önünde VDO'nda daha çok Türkiyeli işçilerin çalıştığını, savaşın eşiğinde olan NATO üyesi Türkiye'nin kendi ekonomik ve politik iflasını savaş bahanesiyle önlemeye çalışması ve Özal Yönetiminin bunu halka karşı açılan bir savaşa dönüştürmesi protesto edildi.

Emperyalist güçler Ortadoğu'dan defolsun!

Yaşasın halkların kardeşliği
Savaşa hayır!

VDO'lu Devrimci İşçiler Frankfurt

VDO işçilerinin fabrika önünde yaptıkları gösteri.

Berlin

Zonguldak işçileriyle dayanışma ve savaşı protesto.

"Kamu oyuna,

Berlin'de 17.12.1990'da çeşitli devrimci ve demokratik örgütler ve Devrimci İşçi temsilcileri olarak 45 işçi biraraya gelerek Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfı ile dayanışma komitesi oluşturduk. Komite'nin oluşturulmasına başından itibaren örgütsel olarak ERNK üyesi Kürdistan Yurtsever İşçiler Birliği, Devrimci İşçi, Ekim grubu, Halkevi ve Sosyalist Parti taraftarları aktif olarak yeralmaktadır. Komite çalışmalarına katılacak tüm demokratik kişi ve örgütlere herzaman açıktır. Bu konuda hiç kimseye karşı bir sınırlama getirilmesi sözkonusu değildir.

Komite olarak, öncelikle Zonguldak'da süren madencilerin grevini maddi olarak desteklemek amacıyla bir bağış kampanyası açtık. Kampanyamızın ilk ürünü olan 5.000 DM'ı Genel Maden İş Sendikası'na 2.1.1991 tarihinde gönderdik. Ayrıca Berlin çapında 2 bin afiş, 5 bin bildiri bin el ilanı basılarak dağıtıldı. Çeşitli yayın organlarına ilan ve duyurular yaptık. Komite içinde bir görev dağılımı yaparak, Berlin'de Türkiye ve Kürdistanlı işçilerin yoğun olarak yaşadığı 5 yerleşim bölgesinde semt komiteleri kurduk. Komite çalışmalarını kalıcı ve uzun vadeli tutmayı hedefliyoruz."

Yukarıdaki açıklamadan da anlaşılacağı gibi Berlin'de yeni bir komite oluşturuldu. Bu komitede Devrimci İşçi olarak yeraldık ve çalışmalarımızı en geniş kitleye duyurmak destek ve dayanışmayı sağlamak ve kamuoyu yaratmak için çeşitli etkinlikler yaptık.

Çalışmalarımızı Türkler'in ve Kürtler'in yoğun yerleşim yerlerindeki kahvelerde, imbislerde ve diğer işyerlerinde konuya ilişkin bilgilendirme ve amaçlarımıza yönelik konuşmalar yapıp bildiri dağıttık, bağış kampanyası açtık. Bunları yapmamızın nedeni de Zonguldak'daki işçi grevlerini ve Türkiye'deki grevdeki işçilerle dayanışma ve onlara eylemliliklerinde destek olmak amacıyla kamuoyu yaratmaktır. Bu çalışmalara daha geniş katılımı – sağlamak amacıyla işçi temsilcileriyle ve sendikalarla veya diğer – gruplarla oluşturulan komitede; işyerlerinde işçilerin bilgilendirilmesi geriktiği üzerinde duruldu ve işçi temsilcileri çalıştığı birimlerde benzeri çalışmalar yapıldı. Çalışma yapılan fabrikalar: Hudsan, BMw, Bosch, Siemens, Daimler Benz, Vw, Ford Osram, KRR II, KSR III ve diğer çikolata firmaları.

Bu çalışmalar işçi sınıfının 12 Eylül sonrasında Türkiye'de yaptığı en ciddi çıkış olarak kendisini gösterdiğini açığa çıkardı. Yapılan bu çıkış aynı zamanda diğer çevreleri de (Devrimcileri, demokratkaları, yurtsever ve ilericileri) harekete geçirdi. Bunu başlattığımız bağış kampanyasında çok açık biçimde gördük.

Düzenlediğimiz toplantıda konuya ilişkin genel bilgi ve dökümanları aktardık. Bu toplantıya yaklaşı 200 kişi katıldı. Toplantıda grev sırasında çekilen video filmi gösterildi Bağış kampanyası sonucunda Berlin'de 17 000 DM toplandı.

Bağış ve diğer kampanyaları bir geceyle tamamlanması düşünüldü savaşın başlamasıyla birlikte komite savaşı da gündemine aldı. 9 Şubat günü yapılan geceyle savaş protesto edildi. Geceye Nihat Behram, Ali Asker, Seyit Han, Sevim Kiraz, Şahturna ve Şiar adlı sanatçılar katıldılar. Geceye Koma Botan Folklor Grubu ile Alman Müzik Grubu ayrı bir renk kattı. Dayanışma gecesine katılan sanatçılar böyle bir dayanışmanın görev olduğunu duyurdular. Dayanışma gecesinde Devrimci İşçi ve İşçilerin sesinden gelen mesajların okunması çoşkulu alkışlarla karşılandı.

Yaşasın Zonguldak işçi direnişi
Yaşasın Türk ve Kürt halklarının ortak mücadelesi.

Avusturalya

Zonguldak maden işçileri için uzun yürüyüş

Zonguldak maden işçilerinin grev ve yürüyüşlerini desteklemek amacıyla Avusturalya'da kurulan – "Zonguldak Greviyle Dayanışma Komitesi"nin Sydney kentinden başkent Canberra'ya düzenlediği yürüyüş Cuma günü sona erdi.

Yaklaşık 300 km. uzunluğundaki yürüyüşe Sydney ve Melourne kentlerinden Türk ve Kürt arkadaşlardan 18 kişi katıldı.

Cuma sabahı Canberra girişine varan yürüyüşçüler burada Melbourne ve Sydney'den gelen diğer gruplarla buluşarak parlamento binası önüne doğru yürüyüşe geçtiler. Parlemento binası önüne varıldığında burada oluşturulan bir temsilci heyet, parlementodan bir heyetle görüştü. 45 dakika kadar süren görüşmede, parlemento heyetine esas olarak, Türk Hükümeti'nin Zonguldaklı maden işçilerinin grev ve yürüyüşlerine karşı takındığı tavır hakkında bilgi verilerek, Zonguldak Grevi'nin sona erene dek Türkiye'ye ihraç edilen kömürün – yüklenilmesinin durdurulması istendi.

Görüşmede ayrıca Kürdistan'da yaşanan olaylar ve hükümetin bölge halkına yönelik uygulamaları da konu edildi.

Parlemento heyetinden, gerek Zonguldaklı madencilerin durumu, gerekse Kürdistan'da uygulanan politikaların başta BM. olmak üzere uluslararası platformlarda yansıtılması ve buralara bir gözlemci heyet gönderilmesi talebinde bulunuldu. Görüşme sonrası heyet adına (parlemento heyeti) yapılan açıklamada Türkiye'deki durumun ve yürüyüşçülerin taleplerinin başbakan ve kabinedeki ilgili bakanlara yansıtılarak gerekli incelemelerin yapılacağı belirtildi.

Yürüyüş Türkiye Büyükelçiliği önünde Türk Hükümeti'nin politikasını protesto eden bir gösteriyle sona erdi.

Yürüyüşe özellikle son gün itibariyle basının ilgisi yoğun oldu. Hemen hemen bütün televizyon kanalları yürüyüş ve konuşmaları yansıttılar.

Yürüyş komitesince yapılan – açıklamada: Günde ortalama 30 km. yüründüğü, diğer mesafeleri ise arabalarla katedildiği, aşırı sıcak nedeniyle yürüyüşün çok zor koşullar altında gerçekleştirildiği ancak, aralarında 12 yaşındaki iki çocuğun ve üç bayanın da bulunduğu grubun önemli bir sorunla karşılaşmadan yürüyüşü tamamlamayı başardığı belirtildi.

Yürüyüş Avusturalya Birleşik Madenciler Federasyonu tarafından yoğun olarak desteklendi. Sendikanın Başkan Yardımcısı Ken Hawkins, Zonguldaklı madenci kardeşlerinin mücadelesini desteklemek amacıyla ellerinden gelen herşeyi yapmaya kararlı olduklarını ve bu amaçla sadece Avusturalya değil, uluslararası planda da girişimlerde bulunduklarını belirtti. Ken Hawkins, Zonguldak grevini destekleyen diğer Avusturalyalı sendikalarla birlikte en kısa süre içerisinde mali yardımın da yapılacağını açıkladı.

Avusturalya'daki sendikaların merkezi organı olan (Türk–iş benzeri) Avusturalya İşçi Sendikaları Konfederasyonu, ACTU Başkanı Martin Ferguson da Zonguldak madencilerinin mücadelesini bütünüyle desteklediklerini belirtti. Zonguldak işçilerinin ve genelde tüm Türkiyeli işçilerin savaşa karşı olduklarını belirten ve bunu parlemento heyetiyle yapılan görüşmede de vurgulayan komite, aynı zamanda savaş karşıtı grupların da desteğini kazanmış bulunuyor. Bu amaçla bugün (12.1.1991) Sydney'de düzenlenen ve şu ana dek yapılanların en geniş katılımlısı olarak tanımlanan bir savaş karşıtı kitle toplantısında bir komite üyesine sözverildi. Sözcü Zonguldak grevi ve yürüyüşle ilgili kısa bir bilgi verdikten sonra başta madenciler olmak üzere Türkiye işçi sınıfı ve halkının Ortadoğu'da çıkacak bir savaşa karşı olduğunu belirtti. Sözcünün Zonguldaklı madencilerin başarısının Ortadoğu'daki dengeleri değiştirerek savaş üzerinde önemli etkisi olacağını belirtti ve bu anlamda herkesin Zonguldaklı maden işçilerinin mücadelesini desteklemesi gerektiğini söylemesi mitinge katılanların coşkun alkışlarına neden oldu.

Avusturalya Devrimci İşçi

Kamuoyuna

Bizler Türkiyeliler olarak Fransa Milhouse'de Zonguldak maden işçileriyle dayanışma komitesi oluşturduk. Birbuçuk aylık faliyetiiliğimiz sonucu olarak grevci işçilere 10 bin FF göndermiş bulunuyoruz. Ayrıca Fransız ve Türkiyeliler'in ortak yürüttüğü imza kampanyası grevcilere ve T.C. Başbakanlığına gönderildi.

Egemen sınıfların genelde işçi sınıfına özelde Zonguldak maden işçilerine yönelik uygulamalarını protesto ediyor, işçi sınıfının hak alma mücadelesini destekleyoruz. Burada Türkiyeli devrimcilere düşen görev işçi sınıfının hak alma mücadelesini demokrasi kavgasına dönüştürmektir.

Mulhouse Devrimci İşçi taraftarları.

Güllistan Yaşıyor

1989 yılı içerisinde başlattığımız cezaevleriyle dayanışmayı şimdiye kadar eksikliklerimizle de olsa sürdürmeye çalışıyoruz.

Genelde Devrimci Yol Davası'ndan yargılananlarla sürdürdüğümüz bu dayanışmayı, cezaevlerinde bulunan diğer devrimci, demokratlarla da sürdürmeye çalışıyoruz.

Diyarbakır cezaevinde yatmakta olan DDKD Davası'nda yargılanmış olan Abdullah adlı bir arkadaşın şöyle bir isteği olmuştu: 7 yaşında bulunan kız çocuğunun kalbi delikti ve bu nedenle yaşamı tehlikedeydi. Yaşayabilmesi geçireceği ameliyata bağlıydı. Ancak bu ameliyat oldukça yüklü miktarda bir para tutuyordu. Kendi durumumuzu gözden geçirdik ve öylesi yüksek miktardaki parayı bir anda sağlayabilmemizin olanağının olmadığını gördük. Dayanışmaya çalıştığımız diğer cezaevlerideki arkadaşlara yaptığımız maddi yardımı kessek bile işin altından kalkamayacaktık.

Bu nedenle Alman yardım kuruluşlarıyla ilişkiye geçmeye karar verdik. Yaptığımız girişimler sonuç verdi. Kinder Schutzbund'un çabalarıyla Amnesti International'in de yardımıyla iki doktor Diyarbakır'a giderek çocuğu kontrol ettiler ve Çocuğu götürüp Ankara Hacettepe Üniversitesi Hastenesi Kalb Cerrahi Bölümü'nde ameliyat ettiler. Şu anda Güllistan kardeşimiz hayati tehlikeyi atlatmış ve sağlığına kavuşmuş bulunuyor. Bunu ameliyat sonrası çektirip gönderdiği fotoğrafıyla bizlere de gösteriyor.

Devrimci İşçi Berg. Gladbach
Cezaevleri Dayanışma komitesi

iki Almaya'nın birleşmesiyle birlikte kendisini daha fazla hissettiren yabancı düşmanı eğilimler ve ırkçı tutumlara karşı ve yine o aylarda çıkartılan Yeni Yabancılar Yasası'nın onaylanmasını gündemine alan "Irkçılığa Karşı Herne Girişim Kampanyası" adında bir çalışma yapıldı.

Bu girişim kampanyasında Herne'de bulunan kuruluş, parti ve örgütler yeraldılar. İlk önce kendi amaç ve hedefleri üzerine belli bir tartışma yapan kampanya daha sonra belli eylemlerin örgütlendirilmesini karara bağladı.

Bunlar:

2 Ekim günü Almanya Genel (3 Ekim) Seçimleri'ne yönelik yapılan bilgilendirme standı (masası) açılarak, Yeni Yabancılar Yasası ve ırkçılığı kınayan bildiriler dağıtıldı.

12 Ocak günü "Fest der Völker" Halkların Eğlencesi adı altında 300 kişinin katıldığı bir gece düzenlendi. Bu geceye Bolivya Müzik Grubu, Srilanka Dans Grubu, Türkiye/Kürdistan folklor oyunları, tiyatro grubu ve Ozan Cömert katıldılar. Geceye bölgede bulunan basın ilgi gösterdi.

19 ve 20 Ocak'da Tübingen Üniversitesi'nde ırkçılık üzerine çalışma yapan Rudolf Leprecht'in katıldığı ve ırkçılık nedenleri üzerine bir seminer düzenlendi. Akşama doğru ise Herne'de yaşayan insanların yaşanan ırkçılık üzerindeki izlenimleri tartışılarak değerlendirilmesi yapıldı. Seminerin 2. günü Frank Brassel'in katılan "Fransa'daki ırkçılık ve antiırkçılık Yasası" üzerine bilgi verdi. Akşama doğru ise Yeşiller Partisi'nden katılan Dietmar Jekel "Çok Uluslu TopluM, bir perspektif midir?" adlı bir konuşma yaptı. Daha sonra dinleyiciler söz alarak kendi düşüncelerini belirttiler.

Irak'ın Kuveyt'i işgaliyle gerginleşen Ortadoğu ve savaş çanlarının seslerinin yükselmesi üzerine Herne'de varolan kilise ve barış insiyatifleriyle birlikte biz Türkiye ve Kürdistanlı insanlar savaşa karşı bir gösteride bulunduk. Bu eylemimiz çok ilgi gördü. Savaş boyunca hemen hemen her gün çeşitli eylemliliklerimizi sürdürdük. Ayrıca bu süreçte Herne radyosu bizden birisiyle yaptığı röportajı yayınladı.

Herne

Hollanda

Hükümet neyin peşinde?

Hükümet (hükümetin tavsiye kurulu) wRR-Raporu ve sosyal yenileşme ile ilgili görüş ve tavırlarını parlementoya sordu. Azınlıklar politikasının ilerki yıllarını belirleyecek olan hükümet raporunun özellikle dikkate alınması gereği duyulan konuları dikkate alınmadığı gözlendi. Geçen üç yıl gibi bir zamandan sonra birçok insan (gelişmeleri takip edenler) hayal kırıklığına uğradı. Aşağıda azınlıkların bu – programa yaklaşımlarını özetliyoruz. Nedir gelişmeler: Hükümetin tavsiyelerde bulunması için görev verdiği kurulun benimsediği önerilerden anadili ve kültür dersleri eğitim saatlerinin artırılması olumlu karşılanmakta göçmen çocuklarının okul öncesi için ayrılan 15 milyonu HFL'lik bütçe başlıbaşına olumlu bir nokta olarak değerlendirilmekte. Diğer önemli bulunan bir nokta da azınlıkların temsilcilerinden oluşan bir söz hakkı kurulunun kabulüdür.

wRR raporunda belirtilen ve azınlıklarca da defalarca üzerinde durulan eşit muameleler yasası, seçme ve seçilme hakları konusunda hükümetin muğlak olduğu dile getirilmekte. Bu örgüte göre hükümet böylece azınlıkları ikinci sınıf olarak nitelemekte. Çeşitli azınlık örgütleri, bilimsel kuruluş)wRR) hazırladığı raporu özellikle iş pazarı ve olanakları konusunda eleştirilmişlerdir. Bu alanda hükümetin – yaklaşımı wRR'den daha da vahim. Buna örnek verecek olursak: Gittikçe yükselen işsizlik sorunu için düşünülen "sözleşme zorunluluğu" (conrakt compliance) bölümü hükümet savunmuyor. Bu ayrıca Hollanda'ya yeni gelenler için de ayrı bir sorundur. Hükümet sorunun çözülmesinde yetkileri bölgesel veya yerel yetkililere devretmeyi daha uygun görmekte.

Azınlıkların örgütleri bu alanda var oluş parasal yardımları yerel yetkililere devredilmesine taraftarlar. Bunun nedeni ise şöyle açıklanmakta "Bugüne dek azınlıklar için ayrılan parasal yardımlar yerine ulaşmıyordu; yeni yetkililer topu hükümete atıyordu. Bu olumsuzluk, böylece önlenmiş olacak"

Hükümet halka sosyal yenileşmeyi yeni bir yapılanma diye tanıttı her kurum ve kuruluşta bunun yeni parasal imkandır sonucunu çıkarttı oysa bu yeni değil eskiyi farklı bir biçimde kullanmak politikasıydı. Yerel yetkililer yıllardır kendi politikaları doğrultusunda çalışmaktaydılar. Şimdi azınlıklar tarafından sunulan "her yerde yabancılar platformu" bu keyfi politikayı kontrol etme mekanizmasına dönüştürülmekte. Yalnız buna rağmen gelişen olumsuzluklar nerelere bildirilecek bu belli değildir.

Geçtiğimiz dönemde bilimsel kurulun, azınlıkların örgütlerinin ve çeşitli belediyelerin hükümete azınlıklar politikasının bazı alanlarında değişiklik önerisi hükümet tarafından kabul edilmedi. Bunun tam tersine hükümet sosyal yenileştirme ile azınlıklar politikasının birleştirilmesiyle birlikte bahsedilen değişiklik tamamen devredışı bırakılmış oldu.

ULUSÇU KÜRT HAREKETLERİNDE BİRLİK SÜRECİ

Baştarafı 1. Sayfada

Bu güncel ve acil çözüm gerektiren bir sorundur. Kürt sorununun kendisi ise, Kürt ulusçu hareketlerinin sergilediği tabloyu artık sırtında taşıma lüksüne sahip bulunmadığı bir dönemeçte. Ulusal bir birlik süreci hem geçmişin birikimlerini hemde açmazlarını taşımak durumundadır. Bu süreç, Kürt hareketlerinin güçlü iç çelişkilerini ister istemez içerecek ve bir bakıma bir iç mücadele olarak yaşanacaktır.

Ulusçu Kürt hareketleri bir çok politik eğilimi yansıtmaktadır; radikal devrimci eğilimlerden, reformist–milliyetçi eğilimlerle; gerici milliyetçi eğilimlerden Kürt–İslam sentezcilerine kadar bir çok eğilim bulunmaktadır. Ulusal birlik süreci, karakteri gereği kendi içinde bir iktidar mücadelesi olarak da yaşanmak durumundadır.

İç süreçlerdeki iktidar mücadelesi, elbetteki, ulusal birlik süreçlerinin politik rengini büyük ölçüde etkileyecektir. Bugüne kadar devam eden mevcut bölünmüşlük tablosu ve iç rekabet, Kürdistan'ı paylaşan devletlerin politikalarının başarılı olmasına hizmet etti. Kürt ulusçu hareketleri için, Kürtler'i bir ulus olarak tarih sahnesindeki yerini almaya yönelik mücadelesi yerine, birbirlerini etkisiz kılarak sahanın tek rakipsiz gücü olmak çok daha ön plandaydı. Böylece ulus adına iktidarın ele geçirilmesi hedefi, dar bir alanda hareketin iktidarını sağlama amacı yanında gözden kayboluyordu. Bu tablo ve mantık, Kürtler'in ulusal kurtuluş sürecini frenleyerek tıkayan bir olgu olarak günümüze kadar süregeldi.

Kürdistan tarihinde, sorunun çözümüne katkı sağlayacak önemli tarihsel konjonktürler yaşandı. Ancak, bu olanaklar hiç bir zaman gerektiği gibi değerlendirilmedi. Bugün, Körfez kriziyle birlikte, Ortadoğu'da yeni bir süreç başlamış bulunuyor. Bölgede devlet sınırlarını da tartışma konusu haline getiren bu süreç, doğal olarak Kürtler'i de yakından ilgilendirmektedir. Mevcut statükonun değişmesi doğurultusundaki her yeni gelişme, bölgenin ezilen bağımlı uluslarında yeni umutların doğmasına neden olmaktadır. Böylesi dönemler, tarihin yapılışında rol oynayan güçlere büyük sorumluluklar yüklemektedir. Bu durum, bugün, Kürt hareketleri için çok daha geçerli bir durumdur.

Kürtler'in ivedi çözüm bekleyen sorunlarından biri de, ulusal temsil sorunudur. Ulusçu Kürt hareketlerinin bugünkü mevcut konumu, Kürtler'in uluslararası platformlarda temsili önünde engeldir. Bu engel kısa sürede aşılmadığı taktirde, Ortadoğu sorunlarını görüşmek üzere toplanması düşünülen uluslararası konferansa Kürt sorununun da taşınması güç olacak ve Kürdistan'ı paylaşan devletlerin engelleme çabalarının önlenmesi kolay olmayacaktır. Bu engellerin aşılabilmesi için ulusal temsil sorununun çözümlenmesi; bunun da gerçekleşebilmesi için ulusal birlik sürecini frenleyen bölüme, bölüntüler arasındaki uzlaşmaz dışlayıcı tavırlar ve çatışmalara kadar uzanan iç mücadelenin bir biçimiyle sona erdirilmesi gerekmektedir. Kürt ulusal direniş potansiyelini ortak bir mücadele sürecinde birleştirmek ve birleşik bir ulusal Kürt hareketini yaratmak ve bölgedeki emekçi halkların mücadelesiyle bir başka boyutta birliği gerçekleştirmek... İşte Kürt sorununun demokratik çözümlerine katkı sağlayacak tablo budur.

Bu tablo, hem bir tarihsel görevi hem de önemli bir dönemeç noktasına geldiğini gösteriyor. Bir dizi tercübe ve acı deneyden sonra gelinnen bu dönemeç, yalnızca ulusçu Kürt hareketleri açısından değil, Ortadoğu haklarının geleceği ve mücadelesi açısından da önem taşımaktadır.

Kuzey'deki Kürt hareketlerinin durumu başlı başına bir sorundur. Kürdistan'ın en büyük parçası Türkiye'dedir; en büyük Kürt nüfusu Türkiye'dedir; Marksizm'den, devrimci fikirlerden en çok etkilenen ve aydınlanan kesimi ile devrimci radikal Kürt hareketleri yine Kuzeydedir. Bu özelliği gereği, "Kuzey", Kürt ulusal birliğinin sağlanması dahil, kaderini tayin hakkı mücadelesinde temel dinamiklere sahiptir.

Bu süreçte, sorunun doğrudan muhatapları durumundaki Kürt hareketlerinin politik davranışları önem kazanmaktadır. Bu hareketler ya bilinen sekter, rekabetçi ve birbirlerini dışlayıcı tavırlarını sürdürerek ulusal birlik süreci önündeki engelleyici konumlarını sürdürmeye devam ederler, ya da politik tavırlarını hızla değiştirerek sürece olumlu katkı – sağlayacak bir konuma gelirler. Bu konuda en çok zorlanacak kesimin ise, Kuzey Kürdistan'daki Kürt hareketleri olacağına kuşku yoktur.

Kuzey'deki Kürt hareketlerinin durumu başlı başına bir sorundur. Kürdistan'ın en büyük parçası Türkiye'dedir; en büyük Kürt nüfusu Türkiye'dedir; Marksizmden, devrimci fikirlerden en çok etkilenen ve aydınlanan kesimi ile devrimci radikal Kürt hareketleri yine "Kuzeyde"-dir. Bu özelliği gereği, "Kuzey", Kürt ulusal birliğinin sağlanması dahil, kaderini tayin hakkı mücadelesinde temel dinamiklere sahiptir. Potansiyel anlamda varolan bu dinamikler, Kürt hareketlerinin subjektif yapısındaki zaaflar nedeniyle değerlendirilememektedir.

"Kuzey" parçasında gözlenen bu olumsuz tablonun aşılamaması nedeniyle, birlik sürecinde insiyatif, anti–emperyalist yanı törpülenmiş "Güney"in refomist Kürt hareketlerine geçmiş bulunuyor. "Kuzey"in kendi içinde yapamadığını, "Güney" yaptı ve parçada bulunan bütün Kürt hareketlerinin içinde yer aldığı "Kürdistani Cephe"yi kurarak birlik sürecine giden ilk adımı gerçekleştirdi. "Kürdistani Cephe" girişimi, Güney parçasıyla sınırlı kalmayarak, Kuzey'deki birlik sürecini harekete geçirmede olumlu rol oynadı.

Bu nedenle, "Kürdistani Cephe"nin 1990 yılının son aylarında açıklanan kararları ve bu çerçevede başlatılan girişimleri izlemeye ve tartışmaya değer konulardır.

Kürdistani Cephe'nin yaptığı – açıklamalardan üç ana konuda önemli kararların alındığı anlaşılmaktadır.

Bu kararlardan birincisi: Irak Kürt hareketlerinin savuna geldiği; "Irak'a demokrasi, Kürdistan'a otonomi" şiarının değiştirilmesi ve bunun yerine "kaderini tayin hakkı" şiarının benimsenmesidir.

Kürt halkı evlatlarına sahip çıkıyor. Faşist askeri güçler tarafından Lice'de öldürülen Kudret Filiz'in cenaze töreni

İkincisi: "Kürdistan Ulusal Kurtuluş Hareketi içinde yeralan siyasi güçler arasındaki düşmanlıkları, dağınıklığı ve iletişimsizliği gidermek; dayanışma, işbirliği ve giderek birliği gerçekleştirmek amacıyla Kürdistan Ulusal Konferansı toplanması için çalışmalar başlatılması kararına varılmasıdır." (3)

Üçüncü karar ise: Kürdistanlı güçlerin bölge ülkeleriyle olan ilişkilerine sınırlama getirmektedir. Bu kararı, C. Talabani şöyle açıklamaktadır; "Kürdistanlı güçler arasında bir anlaşma imzalayarak Kürdistanlı güçlerin, Kürdistan'ı bölüşen devletlerle kurdukları ilişkilere sınırlama getirmektir. Bunun anlamı: Kürdistanlı güçlerin, Kürdistan'ı paylaşan devletlerle kurduğu ilişkileri sözkonusu parçadaki hareketin ve siyasi güçlerin çıkarlarına aykırı bir şekilde geliştirmemesidir."(agy)

Irak Kürt hareketleri, İngiliz egemenliğinden arta kalan otonomi talebinden ilk kez resmi planda vazgeçmektedirler. Otonomi gibi, işlevsiz ve çözümleri sınırlayıcı bir talep yerine, "kaderini tayin hakkı" gibi, otonomiden bağımsızlığa kadar her çözüm biçimini içerebilen geniş ve esnek bir şiarın benimsenmesi, öyle görünüyor ki, Körfez krizinin de motive ettiği bir gelişmedir. Saddam rejiminin çökertilmesi sonucu doğacak boşluğun doldurulmasına ilişkin geliştirilen çeşitli senaryolar, Kürt hareketlerinin de olası her çözüme hazırlıklı olmalarını gerektirmektedir. "Güney"in Kürtleri, sözde varolan otonominin ne olduğunu deneyimleriyle yakından tanımakta ve bu çözümün güvenceli hiç bir yanı olmadığını bilmektedirler. Bağımsızlık talebi ise, "bölücülük" yaygaralarının güçlenmesine neden olabileceği ve Kürt hareketinin tecrit edilmesiyle sonuçlanabileceği endişesiyle savunulmamaktadır.

Kürt ulusal direniş potansiyelini ortak bir mücadele sürecinde birleştirmek ve birleşik bir ulusal Kürt hareketini yaratmak ve bölgedeki emekçi halkların mücadelesiyle bir başka boyutta birliği gerçekleştirmek... İşte Kürt sorununun demokratik çözümlerine katkı sağlayacak tablo budur.

Yapılan açıklamalardan anlaşıldığına göre, Kürt örgütlerinin içinde önemli ağırlık teşkil ettiği "Irak Muhalefet Cephesi", Saddam yönetimi sonrası için "Federal Demokratik Irak" çözümünü programına almıştır. Kürt Federe Devleti'ni de içeren "Federal Irak" çözümünün, emperyalist koalisyonda yeralan Batılı devletlerin onay verebileceği olası çözümlerden biri olarak düşünülmektedir.

Savaştan ağır bir yenilgiyle çıkan Irak'ın geleceğine ilişkin üretilen senaryolar çeşitlidir. Bu senaryolardan hangisinin hayat bulacağı henüz belirsiz bir konudur. Ancak, Kürdistani Cephe'nin hazırlıklarını "Federasyon" çözümünden yana yaptığı bilinmektedir. Bu çözüm şekli, Kürtler için "Federe devlet" anlamı taşıması nedeniyle, TC ile ilişkiler sorunu önem kazanmaktadır. Türkiye'de Özal'ın yaptığı açıklamalar, bu yöndeki hazırlıkları ve yeni düzenleme çabalarını doğrulamaktadır.

Irak Kürt hareketleri, İngiliz egemenliğinden arta kalan otonomiden ilk kez resmi planda vazgeçmektedirler. Otonomi gibi, işlevsiz ve çözümleri sınırlayıcı bir talep yerine, "kaderini tayin hakkı" gibi, otonomiden bağımsızlığa kadar her çözüm biçimini içerebilen geniş ve esnek bir şiarın benimsenmesi, öyle görülüyor ki, Körfez krizinin de motive ettiği bir gelişmedir.

Özal, Türkiye'nin Güney'inde bir Kürt Devleti'ne izin vermeyeceklerini bir kaç kez açıkladı. Bununla sınırlı kalmayarak; Irak'ta Arap, Kürt, Türk halklarından sözederek bu halkları kapsayan bir federasyonu kurulabileceğini de belirtti. Bu çelişkili gibi görünen açıklamalardan çıkan sonuç şudur: TC (ya da Özal) kendi güdümünde bir federe Kürt Devleti'nin "Güney"de kurulmasına evet demektedir. Burada güdülen amaç bellidir; bölgenin zengin kaynaklarına elkoymak ve Kürt ulusal sorununu yeni açmazlara sürüklemek...

Özal'ın bu tür açıklamaları ardından, Kürt dili üzerindeki yasakların kısmen kaldırılmasını içeren girişimleri başlatmış ve "Güney" Kürt örgütleri ile gizli temaslar kurmaya başlamıştır. C.Talabani'nin Özal'la görüşme isteği ve bu konuda basına yansıyan bilgiler, gizli pazarlığın sürmekte olduğunu göstermektedir. Kürdistani Cephe'nin TC ile yapmakta olduğu gizli pazarlığın içeriği hakkında henüz net bilgiler ortada yok. Cephe'nin TC ile görüşmesinin bir yönü, Irak'ta kurulacağı varsayılan "Federe Kürt Devleti"ni Türkiye'ye karşı güvenceye almakla ilgili olabilir.

Böyle bir güvencenin ancak, Türkiye'deki radikal Kürt hareketinin tasfiyesi karşılığı olarak verilebileceği, olası durumlardan biridir. Gelişmelerin bu yönde gerçekleşmesi halinde ise, olumlu bir rotaya girmeye başlayan Kürt ulusal birlik süreci, kaçınılmaz olarak sekteye uğrayacaktır. "Kuzey"deki radikal Kürt hareketinin, "Güney"in işbirliği sağlanarak tasfiyesi şeklindeki bir gelişme ise, ulusal birlik sürecini reformist, gerici ve işbirlikçi Kürtler aracılığı ile büyük ölçüde TC.'nin denetimi altına sokabilir. Gerici bir ittifakın öncülüğünde gerçekleşecek bir "Kürt Federe Devleti"ni bölgede gerici gelişmenin kalelerinden biri olarak düzenleme olasılığı da dikkate alınmak durumundadır.

Elbette ki, bütün bunlar, bugün için birer senaryo durumundadır. Kürtlerin ulsal birlik sürecine ilişkin politikaların saptanıp sürdürülmesinde inisiyatifi elde tutan Kürdistani Cephe'nin gerici güçlerle uzlaşmaya yatkın politik çizgisi ister istemez bu türden kuşkuların doğmasına neden olmaktadır. Kürdistani Cephe'nin dış güçlerle sürdürdüğü ilişkiler konusuna ileride yeniden değinilecektir. Burada şunu belirtmekte fayda vardır: Bu kuşkular giderilemez ve giderek güçlenirse, girişimleri başlatılan "Kürt Ulusal Konferansı" gibi önemli birlik girişimleri başarısızlıkla sonuçlanabilir.

›

Oysaki, çeşitli parçalardaki Kürt hareketlerinin ortak bir ulusal süreçte birleştirilerek ulusal birliğin – sağlanması ve dış dünyada ulusal temsil sorununun çözümlenmesi açısından Ulusal Konferans'ın başarıyla yapılmasının sağlayacağı dinamizm ve katkı tartışılmazdır. Kendi temsil sorununu çözememiş bir ulusun, uluslararası platformlarda etkili ve sonuç alıcı bir yetenek göstermesi düşünülemez. Kürtler, Birinci Dünya Savaşı gibi, ulusal bağımsızlığa en çok yaklaştıkları dönemlerde bile ulusal birlik ve temsil sorununu çözemedikleri içindir ki, etkili olamamış ve uluslararası platformlardan dışlanmıştır.

Öyle anlaşılıyor ki, Kürtler için ulusal birlik sürecinin geleceği özellikle, Türkiye'deki Kürt hareketlerinin tutumlarına bağlı olacaktır. Bu, gelişmeyi frenleyici yönde olabileceği gibi, süreci hızlandırıcı yönde de olabilir. Bu büyük ölçüde, bu hareketlerin, bugün gelişmeyi frenleyici konumlarını aşmalarına (yada aşmamalarına) bağlı görünüyor.

Kürdistani Cephe'nin, Ulusal Konferans toplanması için çalışmalara başlama kararı somut bir ihtiyacın ürünüydü. 1989 yılında Paris'te yapılan Kürt Konferansı'nda yapılan önerilerle sorun somut olarak kendini dayattı. Özellikle, Sakharov tarafından, Kürtler'in Birleşmiş Milletler'de gözlemci üye sıfatıyla temsil edilmesi önerisinin yapılmasıyla birlikte Konferansa katılan Kürt hareketleri hemen harekete geçmiş ve ilk girişimler istenen sonucu vermemişti. Özellikle, Kürdistan'ın Türkiye parçasındaki Kürt hareketlerinin birbirini dışlayıcı tavırları nedeniyle başlayan ilk girişimler başarısızlıkla sonuçlanmıştı. 1990 yılında İran Kürt Lideri Kasemlo'nun öldürülmesi, çeşitli parçalardaki Kürt liderlerin tören nedeniyle de olsa buluşmalarına neden oldu. Bu buluşmadan sonra, Ulusal Konferans önerisinin yeniden canlandırıldığı ve somut çalışmaların sürdürülmesi için Iraklı Kürt hareketlerinin inisiyatifi ele aldığı anlaşılıyor. Kürdistani Cephe'nin 1990 Sonbaharından itibaren yaptığı açıklamalar gelişmenin bu yönde olduğunu göstermektedir.

Kürt Ulusal konferansı'nın toplanması önerisine, Türkiye'deki Kürt hareketlerinin genellikle olumlu tepki gösterdikleri anlaşılmaktadır. Ayrıca, Kürdistani Cephe'nin PKK için öne sürdüğü koşul (4) nedeniyle bu hareketin tavrının ne yönde olduğu henüz bilinmiyor. Öyle anlaşılıyor ki, Kürtler için ulusal birlik sürecinin geleceği özellikle, Türkiye'deki Kürt hareketlerinin geliştireceği tutumlara – bağlı olacaktır. Bu gelişmeyi frenleyici yönde olabileceği gibi, süreci hızlandırıcı yönde de olabilir. Bu büyük ölçüde, bu hareketlerin, bugünkü gelişmeyi frenleyici konumlarını aşmalarına (ya da aşamamalarına) bağlı görünüyor.

Kürt ulusal birliğinin sağlanması yönündeki çalışmalar, başta Avrupa ülkeleri olmak üzere çeşitli ülkelere yayılan Kürt örgütlerinin merkezi bir birliğe kavuşturulmasını da içermektedir. Özellikle ulusal temsil sorununun çözümünde böylesi bir birliğin sağlanmasının büyük önemi olacağına kuşku yoktur. Edinilen bilgilere göre, geçen Şubat ayı içinde, dünyanın çeşitli ülkelerinden değişik Kürt grup ve örgütlerini temsilen yaklaşık 90 temsilcinin katılımıyla Paris'te bir toplantı daha gerçekleşmiştir. En kısa sürede, Kürt Ulusal Konferansı'nın yapılması, Avrupa'da faaliyet gösteren çeşitli Kürt örgütleri arasında koordinasyon ve giderek birlik sağlanması için bir koordinasyon komitesinin oluştuğu gelen bilgiler arasındadır. (5) Edinilen bu bilgiler doğruysa, ulusçu Kürt hareketleri arasında birlik süreci beklenenden daha hızlı bir tempo ile belirlenen hedefe doğru adım adım ilerlemektedir.

"Kürdistan Ulusal Konferansı" önerisi ve buna bağlı gelişmeler sorunun bir başka boyutunu daha ortaya koymaktadır. Bugüne kadar Kürt sorunu daha çok Kürdistan'ı paylaşan ülkelerin bir iç sorunu olarak görüldü. Her parçadaki ulusal Kürt hareketlerinin dağınıklığı, parçalar arasındaki "ilişki kopukluğu", "iletişimsizlik" gibi nedenler Kürt sorununun her ülkenin bir iç sorunu olarak görülmesine ve çözüm önerilerinin bu çerçevede oluşmasına neden oldu. Bu durum devrimci hareketler için olduğu kadar, ulusal Kürt hareketleri için de geçerli bir durumdur. Kürdistan'ın çeşitli parçalarındaki ulusal hareketlerin merkezi bir birliğe yönelebileceği pek olası bir gelişme olarak görünmüyordu. "Kürdistan Ulusal Konferansı" önerisi, ulusal Kürt hareketlerinin, Kürdistan'ı parçalayan devlet sınırlarını veri almaksızın birlik sürecinde ortak bir yönelim içine girebileceğini göstermektedir. Bu da, Türkiye'de Kürt sorununu yalnızca misak–ı milli sınırlarla sınırlayan çözüm önerilerinin bugün için yetersizliğini ortaya koymaktadır. Kürt sorunu, artık, Kürdistan'ı paylaşan her ülkenin bir iç sorunu olduğu kadar, birbölge sorunu olarak da sivrilmekte ve önem kazanmaktadır.

Bu nedenle, Kürtler'in kaderlerini tayin hakkı şiarı, Kürtlerin isterlerse, Kürdistan'ın paylaşan, bölen devlet sınırlarının geçersiz kılınarak birleşik bağımsız bir Kürdistan yaratmaya yönelebileceği gerçeğini de kapsamak durumundadır. Bağımsız Kürdistan içermeyen bir kaderini tayin hakkı şiarı, Kürt sorununun kazandığı boyutlar nedeniyle bugün için artık yetersizdir.

Kürdistani Cephe'nin, ABD ve diğer Batılı devletlerle girdiği ilişkiler, bu hareketlerin emperyalizm karşısındaki konumlarını tartışma konusu yapmaktadır. Kürdistani Cephe liderlerinden C. Talabani'nin ABD ve diğer Batılı merkezlere yaptığı ziyaretler, bu ülkeler yöneticileriyle yaptığı görüşmeler, Kürdistani Cephe'nin emperyalist Batı ile işbirliği içinde olduğu kuşkusunu doğurmaktadır. Kürdistani Cephe'nin bu girişimlerini nasıl değerlendirmek gerekir? Cephe, emperyalist Batı'ya yedeklenerek, Kürt sorununa kapitalist sistem içinde bir çözüm mü aramaktadır?

Irak Kürt hareketinde ortaya çıkan bu gelişme, Kürt sorununun kendi özgüllüğünden kaynaklandığı kadar, dünya sosyalist hareketinin içinden geçmekte olduğu koşullarla da ilgilidir.

Dünya, 20. yüzyıla, kapitalizmin gericileşerek emperyalist bir aşamaya ulaştığı noktadan girdi. Emperyalist hegemonya altında oluşan dünya güç dengesi içinde artık sömürgeci emperyalist dünya ile ezilen sömürge uluslar karşı karşıya idi. Ulusal özgürlük için mücadeleye atılanlar karşılarında emperyalist güçleri buluyordu. Bu durum, çağımızın ulusal kurtuluş mücadelelerine antiemperyalist bir boyut getiriyordu. Bu durum, dünya çapında kapitalizme alternatif ileri bir toplumsal model mücedelesi içinde olan dünya sosyalist güçleri ile ulusal kurtuluşçuları birlikte emperyalizme karşı konumlandırıyordu. (6)

Bugün 20. yy.'ın son çeyreğine girerken, çağımızın karekteristik bir özelliği olarak sosyalist hareketler ile ulusçu hareketler arasında oluşan bu ilişki biçim değiştirmektedir. SSCB ve diğer Avrupa ülkelerinde yaşanan gelişmeler, başlangıçtaki durumun değişimine somut olarak tanıklık yapmaktadır. Bu ülkelerde ulusçu hareketler sistemle çatışma halinde olup sosyalist gelişmeye karşıt bir konumda mevzilenmektedir. Elbetteki, bu tablonun ortaya çıkmasında, yaşanan sosyalizm pratiklerinin yanlışlığı ya da yetersizliğini; ulusal sorunu çözme noktasındaki hatalı politik uygulamaların büyük rolü bulunmaktadır. Gelinen noktada, reel sosyalist güçlerin ulusal sorunları çözme konusundaki yetersizlikleri, doğası gereği ulusçu hareketleri kapitalizmin boyunduruğu altında çözümlere yöneltmektedir.

Genel planda cereyan eden bu gelişmelerin, ulusçu Kürt hareketlerini etkilemesi doğaldır. Ancak, genel bağlamın dışında, Kürt sorunu, kendi özgül karekteri gereği, klasik emperyalizm ve sömürgeler sorunundan farklı özellikler taşımaktadır. Bilindiği gibi, ulusçu hareketler, burjuva hareketler olarak karakterize edilir ve bu hareketler hiçbir zaman kendiliğinden şekilde evrilemezler. Ulusçu Kürt hareketleri de bu genel kuralın dışında değildir. Burada önem taşıyan sorun, ulusçu hareketlerin özüne ilişkin değil bunların anti–emperyalist yönüne ilişkindir. Ulusçu Kürt hareketlerinin anti-emperyalist yönü üzerinde dururken, Kürt sorununun kendi özgüllüğü dikkate alınmak durumundadır.

Kürdistan'da devriye görevi yapan TC tankları.

Bu özgüllüğün kaynaklandığı ana noktalarından biri; Kürtler'in ulusal kurtuluş mücadelesinde, sömürgeci–sömürge ilişki ve çelişkisinin, doğrudan emperyalizm ile Kürt ulusu arasındaki bir mücadele olarak somutlanmamasıdır. Kürtler'in ulusal kurtuluşları önünde duran başlıca engel emperyalizm değil, Kürdistan'ı paylaşan bölge devletleridir. Bu nedenle, çağımızda dünya çapında emperyalizm ile sömürgeler arasında oluşan çelişme ve mücadele, Kürt sorununda ikincil plana düşmektedir. ABD'nin Kürt sorununun çözümüne ilişkin önerilerinin bile, TC. gibi, ABD güdümündeki bir ülke yönetimi tarafından benimsenmemesi bunun somut örneği olmaktadır. Bölgede Kürtler'e karşı uygulanan ırkçı, asimilasyoncu politikanın, emperyalist çıkarları korumakla doğrudan bir ilgisi yoktur. Emperyalizmin Ortadoğu'da bir tür ırkçı–milliyetçi politikalara ihtiyacı da yoktur. Dolayısıyla Kürt ulusunun varlık nedenleri, öncelikle, Kürdistan'ı paylaşan devletlerin tehdidi altındadır. Bu durum, Kürtler açısından, ilhakçı devlet hegemonyasından kurtulma sorununu ön plana çıkarmaktadır.

Nesnel durum ve tarihsel nedenler gözönünde bulundurulduğunda ulusçu Kürt hareketlerinin emperyalizm karşısındaki konumlanışı daha anlaşılır olmaktadır. Bu hareketler, tarihin her döneminde Kürdistan'ı paylaşan ülke yönetimleriyle olduğu kadar emperyalist ülkelerle de ilişki içinde olmuşlardır. Bugün de benzeri türden ilişkiler sözkonusudur. Kürdistani Cephe'nin eleştiri toplayan girişimleri ve ilişkileri yine bu nedene dayanıyor. ABD ve diğer Avrupa kentleri değişik zamanlarda Kürt sorununun tartışıldığı konferanslara evsahipliği yapmaktadır. Ve buralarda bir dizi ilişkiler geliştirilmektedir.

Bu ilişkilere ilişkin değerlendirmede bulunmadan önce, Kürdistani Cephe liderlerinden C. Talabani'nin bu konudaki eleştirilere verdiği yanıtları aktaralım.

Talabani, bu eleştirilere karşı: *"...Cephe'nin bağımsız olduğu hiçbir güce ve devlete bağımlı olmadığı, bütün dış ilişkilerde temel prensibin ulusun çıkarlarını gözetmek olduğunu..."* söylemektedir. Yine Cephe'nin dış ilişkilerine yöneltilen eleştirilerin arka planında Kürtleri uluslararası güçlerden ve desteklerden tecrit etmek amacının – saklı olduğunu belirten Talabani şunları açıklamaktadır:

"...Kürt ulusunun düşmanları özellikle de Kürdistan'ı işgal eden devletler Kürtleri dünyadan tecrit etmek istiyorlar. Kürtler'in sesinin dünyaya ulaşmasını istemiyorlar...

...Kürdistan'ı paylaşan devletler, Kürtler'in Fransa, SSCB, ABD, İngiltere, Almanya, İtalya ve diğer devletlerle diplomatik ilişkiler geliştirdiklerini gördükçe korkuyorlar. Daha önceleri Kürtler'i dünyadan tecrit etmişlerdi..." (Kürd. Pres.)

Uluslararası ilişkileri geliştirmek, dünya kamuoyuna çeşitli platformlardan seslenerek destek sağlamak, ulusal davanın haklı ve meşru temellerini ortaya koyarak işgalci devletlerin manevra alanını daraltmak şeklindeki girişimleri nedeniyle Kürt hareketlerinin kınanamayacağını belirtmek gerekiyor. Ancak sözkonusu ilişki biçiminin emperyalist politikaya eklemlenme durumuna bürünmesi de her zaman olanak dahilindedir. işte esas olarak eleştirilecek, karşı çıkılacak ve de hiç bir zaman desteklenemevecek olan bu somut ilişki biçimidir. Bu iki farklı ilişki biçimini gözeten bir tavır alışın sağlayacağı avantajları unutmamak gerekiyor. Kürt hareketlerini uluslararası ilişkilerinin içeriğini incelemeden peşin yargı ile bu hareketleri emperyalist politikanın uzantıları nitelemesiyle mahkum etmek şeklindeki bir tutum farkında olmaksızın Kürdistan'ı ilhak eden devletlerin Kürt hareketini tecrit politikalarına hizmet anlamına gelebilir.

Her ilişki biçimini kendi somutluğunda incelemek ve kaba yaklaşımlara düşmeden sorunun ayrımlarını gözeten bir değerlendirme yöntemini benimsemek bir devrimci hareket için kaçınılmaz ilkesel bir sorundur.

Kürdistani Cephe'nin kurduğu ilişkiler bu hareketlerin radikal ve anti–emperyalist boyutunun oldukça törpülenmiş niteliğiylede ilgilidir.

Ulus sorununa geçerli devrimci çözümler getirebilen, bunları mücadele sürecinde yaşamın içinde gerçekleştirebilen, güvenilir sosyalist müttefikler bulamayan, bu konuda hayal kırıklığının ötesinde somut kazanımlar elde edemeyen Kürt hareketlerinin sonuçta kapitalizm kanallarında kurtuluş araması eleştirilmesi gereken bir tutum olmakla birlikte bunun anlaşılır yanlarının da olduğunu belirtmek gerekiyor. Ulusçu hareketlerin anti–emperyalist konumunun törpülenmesinde sosyalist güçler cephesinden sağlanan katkıların payı burada iyi değerlendirilmek durumundadır. SSCB'nin tüm cumhuriyet dönemi boyunca Kürt sorunu konusundaki kabul edilmez politikalarının da burada anmak gerekmektedir.

Burada şunu açıkça belirtmek gerekiyor ki, uluslararsı diplomasiye, hele batılı devletlere bel bağlayarak Kürt sorununun çözümlenebileceğini düşlemek Kürt hareketlerini bir kez daha derin bir yanılgıya sürükleyecektir. ABD ve Batılı devletlerin öne sürdüğü bütün koşulları benimseyen FKÖ'nün sürüklendiği dramatik deneyim, (9) ulusçu Kürt hareketleri için de tecrübe olmalıdır. Bel bağlanacak esas gücün, Kürt mücadele dinamizmi olduğu, bölge halklarının vereceği desteğin, emperyalist desteklerden çok daha güçlü ve sonuç alıcı olacağı unutulmamalıdır.

Dipnotlar:

(1)Irak Muhalefet Cephesi Karar Organı'nda yeralan güçler şunlardır: Beş Kürt partisi (KDP, YNK, PASOK, KDHP, Kürdistan İslami Hareketi), Irak Komünist Partisi, Irak Demokratik Topluluğu, BAAS Partisi (iktidardaki değil), Irak Sosyalist Partisi, Irak İslam Partisi (Sünni), altı şii örgütü (ki, bunlar; Irak İslam Devrimi Yüksek Meclisi, DAVA Partisi, İslami Emel Örgütü, Mücahit Hareketi, Cindillah'dır.) ayrıca bağımsız bir şahsiyet olan Celal Hasan Nakip'de Cephe Karar Organı'nda yeralmaktadır. (Kürd. Press.)

(2)"Kürdistani Cephe"nin, Irak'ta diğer siyasal ve toplumsal güçlerle birlikte oluşturulan "Muhalefet Cephesi içinde yer alması, Kürt dinamizminin her parçadaki toplumsal muhalefetin bir parçası olarak değerlendirilmesi açısından önemlidir.

(3)"Kürdistani Cephe", Irak'ta altı Kürt örgütünün içinde yeraldığı bir cephe olarak oluşturuldu. Mesut Barzani liderliğindeki KDP, C.Talabani liderliğindeki YNK, PASOK, KDHP, Irak Komünist Partisi'nin Kürt Seksiyonu, Kürdistan Sosyalist Partisi gibi hareketlerin biraraya gelerek kurduğu Kürdistani Cephe'ye daha sonra biri Hıristiyan Kürt hareketi olmak üzere iki grubun daha katıldığını belirtelim.

(4) C. Talabani, (Kürd. Press.)

(5) Kürdistan Ulusal Kongresi önerisinin ilk kez kimler tarafından yapıldığı konusunda değişik görüşler var. Irak Kürdistan Demokrat Halk Partisi'nin 1980'lerin başından buyana bu doğrultuda görüşler ortaya attığı söylenmektedir. Ayrıca, 1985'ten bu yana PKK tarafından ortaya atılan "Ulusal Kongre" önerisinin farklı bir öneri olduğunu; PKK önderliğinde ve PKK'ya bağlı yan kuruluş ve örgütlenmelerle sınırlı olduğunu vurgulamak gerekiyor.

(6) Ekim 1990 sonlarında, yapılan Kürdistani Cephe Karar Organı toplantısından sonra açıklanan kararlarından biri de PKK ile ilgilidir. Bu karar, C. Talabani tarafından şöyle açıklandı: ***"Cephe Karar Organı toplantısında PKK'ya bir çağrıda bulunarak, PKK'nın Kürt örgütlerine karşı sürdürdüğü düşmanca propaganda ve saldırıdan, terörist yöntemlerinden vazgeçmesi önerisinde bulunmasını da kararlaştırdı."*** **(Kürd. Press.) Bu karar gereğince, PKK'nın başlatılan ulusal birlik sürecinde yeralması, diğer parçalardaki Kürt hareketleriyle olduğu kadar Türkiye'deki Kürt hareketleriyle de ilişkilerinin düzeltilmesi koşuluna bağlanmış oluyor.**

(7) Mart ortalarında Stokholm'de yapılacak Kürt Konferansı'nın kararı 1989'da yapılan Paris Konferansı'nda alınmıştı. Bu konferansın önemli gündem maddelerinden biri muhtemelen Kürt Ulusal Konferansı'nın kısa sürede gerçekleştirilmesinin koşullarını yaratmakla ilgili olacak. Ayrıca, Avrupa ülkelerinde 750 bin civarında olduğu varsayılan Kürt kökenli kitleyi kapsayacak şekilde dağınık Kürt örgütlerinin merkezi bir yapıya kavuşturulması için belli adımların atılması muhtemeldir.

(8) Çağımızın koşulları gereği oluşan bu durum, sosyalist saflarda kimi teorik ve politik hatalara kaynaklık etti. Ulusal kurtuluşun sosyalizme evrilen bir sürecin başlangıcı olarak düşünülüp teorize edilmesi bu yanlışlardan biriydi. Bu konu ayrıca ele alınabilir.

(9) Bilindiği gibi, ABD tarafından Filistin sorununun çözümü için bazı koşullar öne sürülmüş ve bu koşullar bütünüyle FKÖ tarafından yerine getirilmiştir. Buna rağmen geçen süre içinde Filistin sorununun çözümü için ABD kılını bile kıpırdatmamıştır. Böylece FKÖ, ABD gündemindeki diplomasiye bel bağlamanın faturasını ağır bir şekilde ödemiş oldu.

DİLLERDEN DÜŞMEYEN TARİH:

1992
(3)

Devrimci İşçi'nin 44.Sayısından itibaren yayınlamaya başladığımız Ortak Pazar'ın 1992 yılında gerçekleşmesi vesilesi ile hazırlanan Avrupa Topluluğu ile ilgili yazı dizimizin bu sayıda 3. bölümünü okuyacaksınız.

Hatırlanacağı üzere yazı dizimizin birinci bölümünde Ortak Pazar'ın hedeflerini, şimdiden doğurduğu ya da doğuracağı ekonomik, siyasi ve toplumsal sonuçlarını ele almıştık. İkinci bölümünde de AT–Japonya–ABD ilişkilerine çeşitli açılardan değinmiştik.

Bu sayıda yayınlanan üçüncü bölümü ise AT ile geri bıraktırılmış ülkeler arasındaki ilişkilere, ayırıyoruz.

Yazı dizimiz derginin gelecek sayısında AT ülkelerinde yaşayan yabancı toplulukların siyasi ve yasal statüleri, mülteci "akını" ile ilgili AT önlemlerinin incelenmesiyle sürecek.

Devrimci İşçi

AVRUPA TOPLULUĞU VE GERİ BIRAKTIRILMIŞ ÜLKELER

— Avrupa topluluğu son 25 yıldır geri bıraktırılmış ülkelerle ilişkilerinde ortak bir dış (ticaret politikası izlemeye özen gösteriyor. Ortak Pazarı ve Avrupa Birleşik Devletleri'ni yaratmaya yönelik ekonomik ve siyasi entegrasyon dinamiklerinin dışa yönelik ekonomi politikalara nasıl yansıdığını, AT'nin geri bıraktırılmış ülke ve bölgelerdeki çıkarlarının neler olduğunu ve bu çıkarların hangi araçlarla hayata geçirildiğini bu yazıda mümkün olduğunca ele almaya çalışacağız. Yöntem olarak genel belirlemelerden hareket etme yerine, tek tek geri bıraktırılmış ülke ve bölgelerin AT ile somut ekonomik ve siyasal ilişkilerini ele alan bir yazı kurgusu oluşturmaya çalışacağız. Bunun sebebi ise, bu yazı dizisinin asıl olarak politik ve ideolojik çıkarmalardan çok somut bilgi (tarihsel bilgi de) sunmayı amaçlamasıdır.

1–Avrupa Topluluğu dış ticaret politikasında önemli bir kilometre taşı: LOME ANTLAŞMALARI, AFRİKA, KARAİBLER, PASİFİK VE AT

Avrupa Topluluğu'nun önemli sömürü alanlarından birisini AKP ülkeleri (Afrika, Karaibler ve pasifik ülkeleri) oluşturuyor. AT'nin sözkonusu ülkelerle ilişkilerinin tarihi AET sözleşmesi ile ilgili görüşmelerin yapıldığı 1957 yılına kadar uzanıyor.

Bu tarihte görüşmelere katılan Fransa, Belçika, İtaya ve Hollanda'nın bir dizi sömürge ve mandası vardı. Afrika'daki sömürgeler siyasal bağımsızlık için mücadele ediyorlardı. Henüz politik olarak bağımsız olmayan sömürge ülkelerin çoğunluğu Fransa'nın denetiminde olduğu ve Fransa'nın bu ülkeler üzerindeki denetimini kaybetmek istemeyişinden dolayı özellikle Fransa, Afrika, Karaibler ve Pasifik ülkelerinin AET'ye bağlanması doğrultusunda bir siyaset izliyordu. Fransa'nın bu ülkelerin AET'ye bağlanmasına duyduğu özel ilgi, bu ülkelerin çoğu ile kendi arasında olan para birliği (Franc bölgesi) ve klasik sömürgecilik şemasına göre bu ülkelerin hammaddelerini sömürüp yine bu ülkelere hazır sanayi malları satıyor olmasından kaynaklanıyordu.

80'li yıllarda Federal Alman ekonomisi yatırım için sabit mal üretimi ve ihracatında atağa kalkmış ve bu durum Almanya'nın dünya pazarlarına daha da bağımlı hale gelmesine yolaçmıştı.

Fransa ve diğer sömürgeci ülkeler böylece klasik sömürgecilik politikalarını artık başka araçlarla yürütmeyi planlıyorlardı. Bu hadefle, sömürge ülkelerin ekonomik istilasını güvenceye alabilmek için özel bir Avrupa Kalkınma Fonu kurulmuş, daha ilk yıllarında bu fonun bütçesinin %88'i Fransız sömürgelerine borç olarak aktarılmıştı.

AET'nin ilk yıllarındaki tüm bu gelişmelerde sömürge ve mandaların kendileri ya da temsilcileri her hangi bir rol oynamamış, Avrupalılar kendi aralarında anlaşmıştı. Özellikle Afrika'daki sömürgelerin ulusal bağımsızlıklarını kurtuluş mücadeleleri sonucu (biraz da sömürgeci ülkeler açısından artık karlı olmaktan çıkmış olmaları sonucu) kazanmaları ile birlikte AET açısından sözkonusu ülkelere yönelik ekonomi politikasını yeniden tanımlayıp yapılandırma zorunluluğu ortaya çıktı.

AET bu zorunluluk karşısında hemen adım atıp bir yeni sömürgeci yöntemi, karşılıklı ekonomik antlaşma yöntemini devreye soktu. Böylece aslında ulusal bağımsızlıklarını daha kazanmadan sömürücü bayların dayatması sonucu AET'ye bağlanan ve bundan kendilerinin henüz haberi olmayan 17 Afrikalı ülke, Madagaskar ve AET arasında Yaounde 1 diye bilinen ve 1964 ile 69 arasında yürürlükte kalan ekonomik antlaşma imzalandı. Eski ticari kuralları koruyan bu antlaşma aslında imza atan geri bıraktırılmış ülkelere bir fayda getirmesinden çok (talep–lerinden sadece birisi olan daha fazla kredi yerine getirilmiş, Avrupa Kalkınma Fonu'nun bütçesi 581'den 730 milyona çıkarılmıştı) Avrupa –Topluluğu ülkelerinin bu geri bıraktırılmış ülke kaynak ve pazarlarını daha adilce paylaşmalarını öngören politikalara hizmet etmişti. Fransa diğer emperyalist güçleri eskiden kendi sömürgesi olan bu ülkelere sokmamaya çalışmıştı. Yaounde 1 antlaşması ise diğer ülkelere de sömürü olanakları tanıyordu.

60'lı yıllarda Federal Alman ekonomisi yatırım için sabit mal üretimi ve ihracatında atağa kalkmış ve bu durum Almanya'nın dünya pazarına daha da bağımlı hale gelmesine yol açmıştı. Yine bu duruma Almanya'nın hızlı bir şekilde dış pazarlarını koruma ve genişletme çabalarına uygun düşüyordu. Fransa işçi sanayisini yeniden yapılandırmış ve dış ticaretinin ağırlığını eski sömpürgelerinden AET devletlerine kaydırmış olmasına rağmen uluslararası iş bölümünde böylesi bir konuma ulaşamamıştı.

Bu dönemde AET dış ticaret ve gümrük vergileri ve sorunları konusunda tek yetkili organ haline gelerek kendi başına bir politik faktör olarak şekillenmeye başladı. Ve Almanya yine bu dönem içerisinde Afrika, Karaibler ve Pasifik ülkelerinde Fransa'nın yatırım ve pazarlarını devraldı.

Yaounde 1 antlaşmasıyla 17 Afrika ülkesine ve Madagaskar'a AET ülkelerine ihraç ettikleri kimi hammadde ve tarım ürünlerinde vergi indirimi sağlanmıştı. Bu antlaşmayı izleyen Yaounde 2 ile ise AET'nin dünya pazarlarına açılma gereksinimi ve yönelimine uygun olarak 17 Afrika'lı ülkeye tanınan bu gümrük vergisi indirimleri tüm geri bıraktırılmış ülkelere tanınmaya başlandı. Böylece topluluk istediği hedeflere ulaşmış oldu: Politik bağımsızlıklarını kazanan ulusal devletleri kendisine –bağlamak ve siyah Afrika'yı önemli bir nüfuz alanı olarak korumak. 17 Afrika'lı ülke ve Madagaskar ise sınırlı krediler ve bağımsızlıkların diplomatik olarak tanınmasından başka önemli bir şey elde edememişlerdi. Yaounde 2 antlaşmasının öngördüğü "ihracat gelirlerinin hızlı ve kalıcı bir şekilde yükseltilmesine ulaşılamamıştı.

Bu 17 Afrika'lı ülke ve Madagaskar'la yapılan antlaşmalar uyarınca hedefi bu ülkelerin AET'ye girmeleri olan politika, özellikle İngiltere'nin AET'ye girişi ile artık yürütülemez hale gelmişti. Çünkü aksi taktirde İngiltere'de Commonwealth'de topladığı eski sömürgeleri için Avrupa Kalkınma Fonu'ndan kredi talebinde bulunabilecekti. Bu nedenle AET bu ülkelerle sonucunda AET üyesi olmak da olan dış politikasından vazgeçip, geri bıraktırılmış ülkelerle ilişkilerini yeni bir düzene koymak zorunda kalmıştı.

Geri bıraktırılmış ülkeler, kendilerinin ihraç etmek zorunda oldukları sanayi ürünlerinin dünya pazarlarında tekeller tarafından fiyatları sürekli yükseltilirken, kendileri ihraç ettikleri ürünlerin fiyatlarını sürekli düşürmek zorunda bırakılıyorlar.

Bu zorunluluğun bir sonucu olarak geri bıraktırılmış ülkelerle ekonomik ve siyasi ilişkinin en iyi ve örnek şekli diye satılan Lome antlaşmalarını gündeme getirdi. 1975 yılından beri yürürlükte olan ve 66 Afrika, Karaibler ve Pasifik ülkesini kapsayan Lome antlaşmalarının (toplam dört defa uzatıldı, Lome 4 Aralık 89'da imzalandı). AT açısından hedeflerini Avrupa Komisyonu'nun bir raporu şöyle tanımlıyor: ***"Topluluğun geri–kalmış ülkelerin ekonomilerinin tüm sektörlerinde yatırımlara ihtiyacı var. Bu yatırımlar***

–AT'nin hammadde ihtiyacını karşılamak ve geliştirmek için,

–Geri kalmış ülkelerle ekonomik ilişkilerin geliştirilip kalıcılaştırılmasını sağlam bir temele oturtabilmek için

–Uluslararası rekabete karşı Avrupa sanayisinin ve ticaretinin geri–kalmış ülkelerin pazarlarında sürekli varlığını koruyabilmek ve güçlendirebilmek için şarttır." (1)

1989'un sonunda imzalanan son Lome 4 antlaşması ise hedefleri yukarda sayılanlardan farklı olmamakla birlikte iki önemli fark taşıyor:

Birincisi AT artık bu antlaşma ile vereceği krediler için İMF ve Dünya Bankası'nın aradığı ve dayattığı şartları önkoşul sayıyor. Yapısal uyum programı adı altında toplanan bu şartlar ise 24 Ocak kararları diye okuyucularımızın Türkiye'den yakından tanıdığı ekonomi politikaların aynısı; Kamu giderlerinin düşürülmesi, kamu iktisadi teşekkülerinin özelleştirilmesi, gümrük vergilerinin uzatılması ya da kaldırılması, ihracata yönelik bir ekonomi politika vb.

Yapısal uyum programını yürürlüğe koymak için antlaşmada yine AT'nin İMF ve Dünya Bankası ile koordinasyonlu faaliyeti öngörülüyor. Hem de AKP ülkeleri buna karşı çıkmış olmalarına rağmen.

İkincisi bu antlaşma yatırımlar yolu ile AKP ülkelerinde "kalkınmaya" ağırlık verme yerine ticarete ağırlık veriyor. Bu ülkelerin AT pazarlarına ihraç ettikleri ürünlerde ise (ağırlıkla hammadde ve tarım ürünleri: Muz, meyve suları, konserveler, kahve, kakoa vs.) zaten ticarette varolan dengesizliklerin yanısıra bir de bu ürünlerde AT sermayesinin %55'lik oranının bulunması şartı aranıyor. Eskiden bu oran %45'di yani bir örnek vermek gerekirse: Herhangi bir Avrupa'lı şirket örneğin

AT'ye satılmak üzere yetiştirilen muzların kar oranlarının %55'ini satın alıyor %45'i ise ülkeye veya yerli şirkete kalıyor. Ancak bu koşul yerine getirilirse sözkonusu muzlar AT pazarlarına ulaşıp piyasaya sürülebiliyor.

ABD'nin Latin Amerika'da askeri metodlarla nüfuz alanlarını koruma politikasını da diplomatik düzeyde eleştiren AT emperyalizmi böylece kuzu postuna bürünerek Orta ve Güney Amerika'ya adım attı.

Geri–bıraktırılmış ülkeler ise ticarete ağırlık verme politikasıyla, yani ihracata bağımlı hale gelerek büyük kayıplara uğruyorlar. Kendilerinin ihraç etmek zorunda oldukları sanayi ürünlerinin dünya pazarlarında tekeller tarafdından fiyatları sürekli yükseltilirken, kendileri ihraç ettikleri ürünlerin fiyatlarını sürekli düşürmek zorunda bırakılıyorlar. Yeni sömürgecilik politikalarının önemli sömürü metotlarından birisi olan bu ticari işleyişe bir örnek verecek olursak: örneğin Küba 1980 yılında diyelimki Almanya'dan bir traktör alabilmek için karşılığında 5 ton şeker vermek zorunda kalmışsa (tabiki mallar birebir değişilmiyor, Küba 5 ton şeker karşılığı olan döviz ile traktör alıyor), bu denge 1989'da iyice Küba aleyhine değişiyor ve Küba bir traktör için artık 8 ton şeker vermek zorunda bırakılıyor. Traktör için gerekli maliyet masrafları bu 9 yıl içerisinde düşmüş, ama şekerin maliyet masrafları aynı kalmış olmasına rağmen.

Emperyalist sömürü sisteminin bu acımasız ticari kuralı bugün geri–bıraktırılmış ülkeler açısından dış borçlardan daha büyük ve vahim bir öneme sahip. Çünkü bu kural dış borç oranını da sürekli yükseltiyor.

AT'nin tüm liberal görünümüne rağmen kendi pazarını korumak için ABD ve Japonya'ya bile kafa tutabildiği gözönüne getirilirse, bu kuralın ürünlerini AT pazarlarına sürmekte zaten daha fazla zorluk çeken geri bıraktırılmış ülkeler açısından ne anlama geldiği daha iyi anlaşılabilinir.

AT'nin geri–bıraktırılmış ülkelere yönelik ekonomi politikasının (tabiki ABD, Japonya ve SSCB tarafından çizilen bir çerçeveyi de gözeterek) nasıl bağımsız bir faktör haline gelebildiğini kısmen de olsa anlaşılabilir kılmak için uzun tuttuğumuz bu bölümü, AKP ülkelerinde AET'nin sömürü oranlarının ABD ve Japonya'ya kıyasla daha yüksek olduğunu söyleyerek geçiriyoruz.

2–KUZU POSTUNDA EMPERYALİZM: AT LATİN AMERİKA'DA

Orta ve Güney Amerika ABD'nin "arka bahçesi" olarak bilinir. Bu hem ekonomik hem de politik–askeri açıdan halen geçerliliğini korumaktadır. Ancak AT yeni sömürgeciliği Japonya'nın yanısıra ABD ekonomisinin içinde bulunduğu krize paralel olarak buraya da el atmakta çekinmemiştir.

Yetmişli yılların başına kadar bir yandan ABD'nin 2. Dünya savaşı ile birlikte ortaya çıkan dünya çapındaki ekonomik, politik ve askeri hegemonik konumu, diğer yandan Batı Avrupa'nın sancılı gelişen yeniden yapılanma ve entegrasyon süreci, AT'nin ABD'nin "arka bahçesine" el atmasının önünde engel oluşturmuştu. Ancak şartların giderek olgunlaşması, yani yukardaki süreçlerin AT lehine gelişmesi ile birlikte, AT, ABD'nin Latinamerika'daki ekonomik ve jeostratejik temeldeki em–peryalist çıkarlarına bugüne kadar fazla dokunmadan bu bölgeye de açıldı.

AT Latin Amerika'ya kendisini Bakanlar Konseyi'nin ağzıyla şöyle sunuyordu: "ABD'den farklı olarak CONTADORA grubunun (Orta Amerika ülkelerinden oluşan grup) bölgedeki tüm çabalarını destekliyoruz. Hedefimiz bölgenin politik diyalog yoluyla barışa kavuşturulmasıdır. Ve kendimizi ABD ve SSCB'den oluşan iki süper güç arasında barış getiriciler ve bir alternatif olarak sunuyoruz."

ABD'nin Latin Amerika'da askeri metodlarla nüfuz alanlarını koruma politikasını da diplomatik düzeyde eleştiren AT emperyalizmi böylece kuzu postuna bürünerek Orta ve Güney Amerika'ya adım attı. Bu AT'nin Latin Amerika'da ABD'ye karşı veya ona rağmen bir siyaset izlediği anlamına gelmemelidir. Tersine (en azından bugüne kadar) ABD çıkarları ile Avrupa sermayesinin hedefleri bu bölgede uyuşmakta, örtüşmektedir. Pazar ve hammadde kaynak–larının korunması, Latin Amerika'nın emperyalist kapitalist

dünyaya ve onun pazarlarına entegrasyonu hep ortak çıkarlar olagelmiştir. Sadece bu politikanın araçları farklıdır: ABD askeri araçlara bel bağlayıp kurt rolü oynarken, AT bu bölgede askeri çözümlere karşı olmuştur. Nikaragua örneğinde bu araç farklılığı açıkça ortaya çıkmaktadır. ABD kontraları destekleyip besleyerek, Nikaragua limanlarına mayın yerleştirerek savaş kışkırtıcılığı yaparken, AT Nikaragua'ya söz verdiği ekonomik yardım ve kredileri dondurmak yolu ile Nikaragua'yı ve Sandinisleri dize getirmeye çalışmıştır. Yani AT'nin askeri çözümlere diplomatik düzeyde karşı çıkışı pratikte ABD ile aynı, yukarıda belirtilen hedeflere hizmet etmiştir. Ayrıca örneğin Almanya'nın Guatemala'ya polis işbirliği teklif etmesi, Belçika'nın El Salvador ordusunun mensuplarını eğitmesi, AT ülkelerinin gerici hükümetlere askeri yardımlarda bulunması AT emperyalizminin "kuzu postu" ve "barış" pozları arasında hangi cins kurdun yattığını da göstermeye aslında kendi başına yetmektedir.

Avrupa Topluluğu bugün dünyanın en büyük ticari gücünü oluşturmaktadır. Dünya ticaretinde ABD'nin %14'lük payına karşılık %20'lik bir paya sahiptir. Yine AT ilk defa ABD'nin karşı çıkmasına rağmen 6 Orta Amerika ülkesiyle 1985 yılında bir karşılıklı yardım antlaşması imzalamayı başarmıştır. (2)

Bu antlaşmadan önce her bölge ile kurduğu ilişkilerin başlangıcı gibi AT'nin Latin Amerika ile ilişkileri ağır–lıkla mültecilere yardıma, kırsal kalkınma programların, yiyecek yardımına vb. dayanıyordu. Bu nedenledir ki, AT, Japonya ve ABD'ye kıyasla daha fazla bir şekilde "hümanist, yardımsever" bir kuruluş olarak tanınır ve kendisini de böyle pazarlar.

Ancak bu antlaşma ile birlikte Avrupa Topluluğu, bu tür kendisine pek fazla yararı olmayan (acaba?!) "hümanist yardımlardan" uzaklaşıp yine İMF ve Dünya Bankası koordineli makroekonomik projelere yönelmiştir.

Bu yönelimin arka planını aşağıdaki alıntıda sözü edilen gelişme oluşturmaktadır:

"İç Pazar dinamiği dünyadaki dostlarımızı da etkileyecektir. Genel refahın arttırılması tüketim mallarına talebi artıracak, Avrupa Topluluğu içerisindeki üretim artışı ise hammaddeye talebi çoğaltacaktır. (...)" (3)

Bu antlaşmanın ve arkasında yatan alıntıda ifade edilen politikanın doğurudan bir sonucu olarak bugün Avrupa Topluluğu, Latin Amerika'nın dış ticaretinde ikinci sırayı almaktadır. ABD halen birinci sıradadır. Latin Amerika'da sanayileşme yolu ile kalkınmayı hedefleyen politikalar izleme yerine ihracata dayalı, yani aslında AT ve diğer emperyalist ülkelerin ekonomilerinin hammadde girdisini en ucuz bir şekilde sağlamaya yönelik politikalar izlediği için, Latin Amerika tersine AT ihracatlarının ancak %0,5'ni alabilmektedir. Bunlarda bilinen sanayi ürünlerinden oluşmuktadır.

Ayrıca Latin Amerika'da ki 1960–90 arası yapılan tüm dış yatırımların %19'u AT ülkelerinden gelmektedir. Japonya'nın ABD'den sonra %27'ile ikinci sırayı aldığı düşünülürse bu çok önemli bir rakam gibi görünmeyebilir. Ancak bu rakamın 1960 öncesi %3'e bile ulaşmadığı düşünülürse AT'nin Latin Amerika'da katettiği mesafe ve ekonomik yayılma politikası daha iyi bir şekilde gözönüne getirilmiş olur.

Yine de Latin Amerika AT açısından henüz en önemli ekonomik faaliyet alanını oluşturmamaktadır.

3–GÜNEYDOĞU ASYA'DA AT

Güneydoğu Asya "Üçüncü – Dünya" diye adlandırılan bölge ve ülkelerde başarılı bir "kalkınma modeli" arayanların gözüne giderek daha fazla batıyor. 80'li yıllarda bu bağlamda "Doğu Asya'lı kaplanlar" diye Güney Kore, Tayvan, Hongkong ve Singapur anılırken, artık başarılı bir kalkınma örneği için "genç kaplanlar" başlığı altında Tayland, Malezya, Endenozya ve biraz da Filipinler de sayılıyor. Bunun sebebini bu ASEAN (Güneydoğu Asya Ulusları Birliği) ülkelerinin ekonomik verileri oluşturuyor. Bu ülkeler dikkate alınacak bir şekilde ihraç ürünlerini geleneksel hammadde, tarımsal ürünleri vb.'den sanayi ürünlerine kaydırmayı önemli ölçüde başarmış görünüyorlar. Bu ülkelerin bu sonuçlara nasıl ulaştığını, başarılı bir kapitalist kalkınma yolunun geri bıraktırılmış ülkeler için ne kadar gerçekçi olduğunu, bunun mümkün olup–olmadığını bir kenera bırakırsak (çünkü bu ayrı bir yazı konusudur, ama sol saflarda emperyalizmin geri bıraktırılmış ülkelere kalkınma getirmeyeceğine dair doğru tez, çoğu kez doğmatik bir şekilde kavrandığı ve kapitalist yoldan hiç mi hiç mümkün olmadığı şeklinde anlaşıldığından ilgiç bir tartışma konusudur.) ASEAN ülkelerindeki bu gelişmenin bu ülkelere yönelik gündeme gelen büyük bir sermaye akını ile korunabileceğini vurgulamak zorundayız. Uzmanlar, Tayland, Malezya ve Endonezya'ya sadece 1988 yılında yabancı sermayenin 10 milyar Dolar yatırmış olduğunu söylüyorlar. Bu rakamın 1987 yılında 4 milyar Dolar olduğu düşünülürse, müthiş artış daha iyin görülebilir.

Amerikan hegemonyasının, Vietnam, Kamboçya ve Laos'taki (1975) yenilgilerle birlikte bölgede zayıflaması sonucu ASEAN ülkelerinin daha bir bağımsız gelişme çizgisi izlemeleri gerçeğinden yararlanarak Avrupa Topluluğu, Japonya ve ABD'nin bu geleneksel nüfuz bölgesine girebilmeyi başardı.

Bu ülkelerdeki yatırımlarda AT'nin payı nedir? Topluluğun bu ülkelerle ekonomik ilişkileri hangi boyuttadır?

Amerikan hegemonyasının, Vietnam, Kamboçya ve Laos (1975'deki) yenilgilerle birlikte bölgede zayıflaması sonucu ASEAN ülkelerinin daha bir bağımsız gelişme çizgisi izlemeleri gerçeğinden yararlanarak Avrupa Topluluğu, Japonya ve ABD'nin bu geleneksel nüfuz bölgesine girebilmeyi başardı. 1987 Kasım ayında Federal Almanya'nın inisiyatifi sonucu AT ve ASEAN ülkeleri dışişleri bakanları konferansı yapıldı. Yine 8 Mart 1980'de yapılan benzeri bir konferansta iki topluluk arasında karşılıklı ekonomik işbirliği antlaşması imzalandı.

Bu antlaşma ile birlikte ASEAN ülkelerinin ithal ettikleri ürünlerdeki AT payı % 14'e çıktı. ASEAN ülkeleri ise ürünlerinin %12'sini AT ülkelerine ihraç ediyorlar. Bu ülkeler sanayilerinin tüm gelişmişliğine rağmen ihraç ürünlerindeki klasik işbölümünü aşabilmiş değiller; Sanayi mallarının ihracatı sürekli yükseliyor olsa da ağırlıkla hammadde (petrol, tahta, kauçuk, bitki yağı, şeker, çeşitli maddeler vb.) ihraç ediyorlar. Örneğin 1987 yılında Endonezya'nın tüm ihracatının % 80'ini, Malezya'nın %67'sini, Filipinlerin % 67'sini, Tayland'ın % 53'ünü ve Singapur'un % 43'ünü hammaddeler oluşturmuştu.

Buna karşılık AT'nin bu ülkelere ağırlıkla hazır sanayi ürünleri ihraç ettiği biliniyor. Bu ülkelerin ithal ettikleri sanayi ürünlerindeki AT payı ise % 20 civarında (Japonya % 50 ile aslan payını alırken ABD'ninki son beş yılda % 35'den % 23'e düşmüş bulunuyor.) Avrupa topluluğu'ndan bu ülkelere sanayi malları ihraç eden ülkelerin başını ise Almanya çekiyor. Alman–ya bu ülkelere 4 milyar Dolar değerinde mal ihraç ederken (1989 yılı), İngiltere açısından bu rakam 3 mil–yarı, Fransa açısından ise 1,8 milyarı buluyor.

Aslında yatırımlar alanında da AT bu bölgede pek büyük bir güç oluşturmuyor. ASEAN ülkeleri gerçekte Japonya'nın "arka bahçesini" oluşturuyorlar. Bu gerçeği rakamlar daha somut ifade ediyor: ASEAN ülkelerindeki toplam dış yatırımların %32'sini Japonya gerçekleştirirken ikinci sırada %16 ile ABD, üçüncü sırada ise %13'lük bir payla AET geliyor.

AT politikaları bu durumu büyük bir "zayıflık" olarak yorumluyor, sertleşen rekabet koşullarında bölgede yatırım yapmış olmanın büyük avantajı olacağını söylüyorlar. Bu nedenle 6. AT–ASEAN konferansının asıl gündem maddesini AT yatırımları ve AT'nin yatırım yapmak için dayattığı koşulların yaratılmasının oluşturulması anlaşılır oluyor. Hemen bu konferanstan sonra, çokuluslu AT şirketlerinin ASEAN ülkelerine hızlı akını yaşanıyor. Bugün 300'ün üzerinde şirket bu ülke ekonomilerinin %10'luk bir bölümünü denetim altında tutuyor.

Güneydoğu Asya AT açısından önceden olduğu gibi pazar olarak büyük bir önem taşımıyor. Ancak AT için ASEAN ülkeleri ile ekonomik ve siyasi ilişkileri ABD ve Japonya'dan oluşan "asıl rakiplerine" karşı Global bir stratejinin vazgeçilmez bir unsuru olarak önem taşıyor. Dünya pazarlarında yeni hegemonya ilişkilerinin doğmasına yol açan mevcut süreç ve "üçüncü dünya" ülkelerinin de dünya pazarına entegrasyon sürecinin kaybedenleri ya da "kazananları" diye ikiye ayırmaları, uluslararası düzende geri–bıraktırılmış ülkelerin mevcut hiyararşik konumlarını da değiştirmeye aday gelişmeleri oluşturuyor.

4–AKDENİZ ÜLKELERİ: AT'NİN "ARKA BAHÇESİ"

"Mevcut siyasi ve ekonomik çıkarların sıkı sıkıya birbirine – bağlı oluşu ve Avrupa'nın bu bögedeki etkisi Akdeniz ülkelerinin kalkınması, Avrupa entegrasyon sürecinin (AT'nin) zorunlu ve doğal bir sonucu olarak görmeyi gerekli kılıyor. (...) Sözkonusu olan ülkeler, AT'ye girişleri politik veya ekonomik gerekçelerle geciken Avrupa'lı ülkeler (Yunanistan, Türkiye, Portekiz, İspanya, Malta ve Kıbrıs) veya Avrupa ile tarihsel bağları olan (sömürgeciliğin diplomatik ifadesi) ve nihayet bu bölgelerde dengeli bir Avrupa siyasetinin geliştirilmesinde çıkarı olan ülkelerdir. (İsrail Arap ülkeleri vs.)"

AT Komisyonu'nun 1971 yılında hazırladığı Akdeniz ülkeleri ile ilgili rapordaki bu değerlendirme AT açısından bugün de geçerlidir. (4)

Bu "doğal ve zorunlu sonuç" doğrultusunda atılan ilk adımı AT'nin güney genişlemesi (1981'de Yunanistan'ın ve daha sonra İspanya ve Portekiz'in üyeliğe kabul edilmeleri) oluşturdu. Bu adımın hızla atılmasının sebebini en genel anlamda "güvenlik çıkarları" veya "Karadeniz'de birbirine sıkıca bağlı bir cephenin yaratılması" zorunluluğu oluşturdu. Bunu "Das Parlament" dergisindeki 23.8.1980 tarihli yazısında zamanın Alman hükümeti sözcüsü L.Rühl şöyle açıklıyor: ***"1973'den beri Güney Avrupa'da yaşanan istikrarsız gelişmeler (...) ve Akdeniz'de güvenlik ilişkilerinin hızla değişmeye yüztutması sözkonusu ülkelerin AT'ye üye edilmelerindeki Avrupa çıkarının asıl sebebini oluşturmuştu. Bir de 1974–75 yıllarında Portekiz, Yunanistan ve İspanya'da radikal, hatta devrimci gelişmelerin yaşadığı bir dönüm noktası gündeme geldi. Batı Avrupa'nın, kritik Akdeniz yöresindeki bu ülkelerin sürekli süren politik huzursuzlukların yaşandığı, hatta giderek SSCB etkisine açık ülkeler haline dönüşmelerinde çıkarı olamazdı. Doğudan kalkan Sovyet iktidarının uzun gölgesi Akdeniz üzerinden Portekiz sahillerine kadar uzanmıştı. Aynı dönem de bir de Moskova baskısından kurtulan ve hiç te net olmayan "Avrupa Komünizmi" adını alan ulusal komünistlerin sosyalistlerle oluşturmak istediği halk cephesi politikaları tehlikeli olarak belirmişti."*** (5)

Güney'de muhtemel bir "Avrupa'lı Küba" hayaleti ve NATO'dan ayrılma tehlikesi, sözkonusu ülkelerin AT'ye bağlanması ve bu ülkelerde karşı–devrimci, kapitalizm yanlısı güçlerin desteklenmesi yolu ile başarılı bir şekilde Avrupa'dan kovulmuştu. (özellikle Potekiz Devrimi'nin ihanet edilerek bastırılmasında Alman sosyal demokratlarının rolü hatırlansın)

Akdeniz ülkeleri (Bu arada Türkiye'de ekonomik açıdan) AT'nin "arka bahçesini" oluşturuyorlar. Ve AT bugüne kadar bu ülkeleri ekonomik açıdan ABD bağımlılığından kurtararak kendine bağımlı hale getirmeyi ve bir kez bağımlılaştırdıktan sonra da "arka bahçesini" "dış müdahelelere" karşı başarılı bir şekilde korumayı becermiş bulunuyor:

Cezayirin ithal ettiği ürünlerin %60'ını, Tunus'un %50'sini, Fas'ın %44'ünü, İsrail, Mısır, Türkiye, Lübnan, Sudan vb. ülkelerin %30 ila 35'ini bu ülkelere AT satıyor. Akdeniz çevresinde bulunan tüm ülkeler AT açısından önemli ve vazgeçilmeyecek bir pazarı oluşturuyorlar; AT'nin ihraç ettiği tüm ürünlerin %10 civarındaki bir bölümü bu yöreye akıyor, bu oran ise Japonya'ya ihraç edilen AT ürünlerinin üç mislini, ABD'ne ihraç edilenlerin yarısını ve 66 AKP ülkelerine ihraç edilenlerin hemen hemen aynısını oluşturuyor. Ancak Akdeniz çevresindeki ülkelerin AT'ye **bağımlılıkları** daha büyük; Bu ülkelerin ihraç ettikleri ürünlerin azımsanmayacak bir bölümü AT pazarlarına bağımlı.

AT şefleri bunu "karşılıklı bağımlılık" diye adlandırıyorlar ve yine 1971 Akdeniz ülkeleri raporunda ilave ediyorlar: "Karşılıklı tamamlama (siz bağımlılık diye anlayın!) insan malzemesini de kapsıyor. Akdeniz ülkeleri Avrupa'nın iş gücü eksikliğini tamamlıyorlar. Karşılık olarak ise bu ülkelere giden turistlerin büyük çoğunluğu Avrupa'lı." **Evet biz Türkiyeliler de, Avrupalılar bizim ülkemiz de gezerken, "karşılıklı tamamlama" icabı buralarda sürünüyoruz.**

AT'nin özellikle de Almanya'nın, Orta Doğu'daki siyasi, askeri ve ekonomik çıkarlarını ise Orta Doğu'daki son emperyalist savaş açıkça su yüzüne çıkardı. Satın alma gücü yüksek olan petrol bölgesi, Batı Avrupa'da bir dizi ürün, özellikle de silah teknolojisi satın alıyor. Diğer çıkarların yanısıra AT'nin Orta Doğu petrolüne yüksek bağımlılığı ise, AT emperyalizmini "geleneksel kuzu postundan" soyundurarak ABD yanında savaş kışkırtıcısı yaptı.

5-AT'NİN SÖMÜRGELERİ DE VAR!

1 Ocak 1990 tarihinde Birleşmiş Milletler AT ülkeleri ile ABD, Japonya, Kanada vb. ülkelerin karşı oylarına rağmen dünyada halen var olan son sömürgelerin de bağımsızlıklarına kavuşmaları için 2000 yılına kadar sürecek bir kampanyayı kararlaştırdı. Diğer ülkelerin yanısıra AT ülkeleri de bu karara karşı çıktılar. AT'ye göre dünyada artık sömürge ülke kalmamıştır. SSCB'nin "son sömürgeleri" olan Doğu Bloku ülkeleri de AT'nin alkış ve yardımları sonucu kurtarılmıştır.! (6)

Ancak gerçeklerin dili başka konuşmaktadır: Birçok küçük ülke, bölge, ada AT devletleri tarafından (Fransa, İngiltere, Hollanda, Portekiz, İspanya) kendi toprakları olarak görülmekte, sömürge statüleri sömürgeciliğe has tüm yöntemlerle korunmaktadır.

AT halen hem Avrupa'da hem de Avrupa dışında (dünyanın çeşitli bölgelerinde) ya sömürgecilik yöntemlerini andıran ya da direk sömürgecilik yöntemleri uygulamaktadır.

Sömürgecilik yöntemlerini andıran bir ilişki tarzı AT içerisinde İngiltere'nin Kuzey İrlanda ile, Fransa'nın Kosika'yla, İspanya'nın Bask'larla ilişkilerinde hakim ögedir.

Yine Fransa, İngiltere, İspanya, Portekiz ve Hollanda'nın doğrudan sömürgeci yöntemlere sahip oldukları sömürgelerde şunlar (bu sömürgeler otamatik olarak AT üyelerine ait oldukları için AT toprakları sayılmakta): Guyane, Guadelope ve Martinik adaları, Hint okyanusunda Reunion adası, Kanarya adaları, Grönland, Yeni Kaledonya (Kanaky), Aruba, Curacao, Sint Maarten adaları, ST.Helena vb. gibi ada ve toprak parçaları. Bu sömürgelerde yaşayan yerli halk giderek artan bir oranda "biz Avrupalı değiliz!" demesine rağmen AT bu sömürgeleri halen elinde tutuyor. Tabii ki, ekonomik çıkarlardan çok stratejik ve askeri çıkarlardan dolayı. AT bu sömürge adalarda örneğin atom silahlarını deniyor, uzay istasyonları bulunduruyor vb. Ancak ekonomik açıdan da bu adalar önemli bir rol oynuyor: Uzmanlar 2000 yılından sonra Antarktis'deki bir deniz hayvanının en önemli yiyecek maddesi haline geleceğini söylüyorlar. Bu deniz kaynaklarını AT'nin sömürebilmesi için de sözkonusu sömürgeler önemli bir kaldıraç tahtası rolü oynuyor. Bu çoğu zaman küçük adalara AT şimdiden büyük limanlar vb. yapıyor.

Evet Avrupa tarihi "sivil insanlığın" "demokrasinin"vb. tarihi olmaktan çok daha fazla sömürgecilik, yeni sömürgecilik ve emperyalizm tarihidir. Bu tarih güzel şeylerden çok daha fazla bir oranda iğrençlik ve rezillik tarihidir. Avrupa egemenleri yine 1992 yılında Latin Amerika'nın "keşfinin" 500. yıldönümünü kutlamaktan çekinmiyorlar, Latin Amerika'da kapitalizmin hammadde ihtiyacını karşılamak için yerli kızılderilileri barbarca yok eden Avrupa kapitalizmi İspanya'nın önderliğinde (İspanya "keşfin" 500. yıldönümünü bayram, hem de "ulusal bayram" olarak kutlamaya hazırlanıyor) iğrenç geçmişleriyle yeniden buluşmaktan utanmıyorlar. (7)

6-SONUÇ OLARAK:

Avrupa Topluluğu, geri-bıraktırılmış ülkelerdeki emperyalist sömürü ve talanın da bir örgütü. Ve bu örgüt 1992 yılında sınırları kaldırarak gerçekleştirmek istediği "sınırsız" Ortak Pazar ve bunun yaratacağı yeni dinamiklerle, sadece Japonya ve ABD emperyalistlerine karşı daha iyi rakabet koşulları elde etmek istemiyor, öncelikle geri-bıraktırılmış ülkelerin sömürülmesinden daha fazla pay almak istiyor, ABD ve Japonya ile de büyük ölçüde bunun için mücadele ediyor.

Bu mücadelede şu ana kadar örneğin bölgesel çatışmalarda daha fazla "barışçıl" çözümlerden yana olması, daha "demokrattik" yöntemleri savunması ise, emperyalizmin 3. bunalım dönemine has yeni-sömürgecilik yöntemlerine ABD'den daha fazla bir şekilde uymuş olmasından kaynaklanıyor. Zaten soğuk savaş döneminde başka bir çaresi de yoktu ki, bu politikalara bağlılığı AT açısından büyük ölçüde faydalı da oldu.

Doğu Bloku'nun emperyalizmi birleştirici, en azından kendi arasındaki çelişkileri "barışçıl" temelde çözmeye zorlayıcı bir faktör olarak devreden çıkması, emperyalistler arası çelişkilerin giderek daha fazla su yüzüne çıkması, Japonya ve AT odaklarının ABD'nin hegemonyasını giderek daha fazla bir ölçüde tartışmalı hale getirmeleri, ABD'nin ise dünya çapındaki hegemonyasını her yoldan korumaya kararlı oluşu ve nihayet bu dünya düzenini sorgulayacak, sorgulayabilecek tüm geri-bıraktırılmış ülke halklarına da amansız bir tehdit oluşturan Körfez'deki son savaş, emperyalizmin üçüncü bunalım dönemine has yeni-sömürgecilik yöntemlerini de tartışmalı hale getirmektedir. Bugünkü gelişmeler, yeni-sömürgecilik dönemine has yöntemlerle, bundan önceki döneme has normların gelecekte daha artan bir ölçüde içiçe geçerek karşımıza çıkacağını göstermektedir. Bunun geri-bıraktırılmış ülke devrimcileri açısından ne anlama geleceği, mücadele çizgilerini nasıl etkileyeceği ve elbette varolan gelişmelerin bu şekilde yorumlanıp yorumlanamayacğı da kendi başına önemli bir tartışma konusu oluşturmaktadır. Bunun emperyalist saflardaki gelişmeleri de inceleyerek tartışılması gereken konulardır.

DİPNOTLAR

1-Özellikle hammadde kaynaklarının nasıl korunduğunu 1978 Mayıs'ında Zaire'ye gönderilen Fransız ve Belçika askerleri gösterdiler: Kong. Ulusal Kurtuluş Hareketi'nin isyanını, Zaire'deki Shaba bakır kaynaklarını tehlikeye düşürüyor bahanesiyle, Zaire ordusuyla birlikte kanlı bir şekilde bastırdılar.

2-AT'nin 26 Asya ve Latin Amerika ülkesiyle, 66 Afrika, Karaibler ve Pasifik ülkeleriyle olduğu gibi karşılıklı işbirliği antlaşmaları vardır. Bunlara ek olarak ASEAN ülkeleriyle, EFTA ile de ticari antlaşmaları bulunmaktadır. Şimdilerde ise eski Doğu Bloku ülkeleri ile bu tür antlaşmalar yapmaya çalışmakta ve yapmaktadır.

3-AT Komisyonu üyesi D.Frisch'in 25.10.88 konuşmasından, FAZ, 26.10.88

4-Bu bölümde AT-Türkiye ilişkilerine ayrı bir yazı konusu olması gerektiğini düşünerek yer vermiyoruz.

Das Parlement'den aktaran 1Z3w, 164.sayı

6-Eski Doğu Bloku ülkeleri ile ekonomik, siyasi vb. ilişkiler bugün AT açısından "aşırı öneme sahip" diye değerlendirilmektedir. Bu ülkelere ABD ve Japonya'dan çok daha fazla bir şekilde AT ve özellikle de Almanya ekonomik açıdan el atmış bulunmaktadır. "Amerika Amerikalılara!" diyen Monroe Doktrini'ni andıracak bir şekilde bugün AT emperyalizmi Doğu Avrupa "bizim arka bahçemizdir", Doğu Avrupa Avrupalılara!" demektedir. Diğer emperyalist devletlerde bunu kabul etmiş, OECD AT'yi Doğu Avrupa'yı yeni sömürgeleştirmekle resmen görevlendirmiştir. AT'nin buraları nasıl "arka bahçesi" haline getirdiği ise yine önemli bir başka araştırma konusudur.

Avrupa'lıların bu "kutlama törenlerine" karşı kızılderililer ve kimi Avrupa'lı demokratik kuruluşlar da 1992'de çeşitli eylemlere hazırlanıyorlar. Bu eylemlere katılıp, Avrupa'nın 500 yıllık barbarlığını Avrupa emperyalizminin suratına vurmak gerekiyor.

Yararlanılan kaynaklar:
-Infobrief weltwirtschaft und Entwicklung, Çeşitli sayılar
Jungnickel, 1989: Die ASENAN-Sucess story in Südostasien
- Çeşitli gazeteler ve AT yayınları
- iz3w'nin çeşitli sayıları

o

Ortadoğu'daki siyasal gelişmeler ve savaş üzerine

Baştarafı 14-15. Sayfada

girdikleri ilişki (Talabani ve diğer Kürt temsilcilerinin TC ile girdiği ilişkiler gibi.) gerekse ABD'nin bölgedeki askeri ve siyasal varlığı kurulabilecek bağımsız ya da federatif vb. bir Kürdistan rejiminin niteliğini etkileyecek bir gelişme olarak algılanmalıdır. Ancak bütün bunlara rağmen bağımsız, federatif vb. bir Kürt Devleti Kürt ulusunda devlet olma, bağımsızlık bilincini pekiştirecek bir aşama olması nedeniyle her halukarda ilerici bir faktör olma özelliğini barındırıyor. (4)

Lübnan'da Irak muhalefet - gruplarının ortak toplantısının da gösterdiği gibi Irak'daki rejim karşıtları Saddam rejiminin devrilmesi konusunda ortak hareket etme tavrı içerisindeler.

Biraraya gelen bu grupların - dünya görüşleri değerlendirildiğinde aralarında Irak rejimine karşı olmaktan başka ortak bir yanın olmadığı görülüyor. Rejime karşı oluş her birisi için farklı şeyler içeriyor.

Haşimi Monarşisi'nin devrildiği günden bu yana Irak'ta öylesi geniş kesimleri barındıran bir muhalefet hareketi oluşmamıştı. Ancak bu - grupların rejimi devirmeleri sonrası oluşacak durum Haşimi Monarşisi'ni deviren gruplar arasında 10 yıl süren çatışmayı (Yeni bir Lübnan olma olasılığını) akla getiriyor.

ABD ve müttefikleri (öncelikle ABD) ortaya çıkması muhtemel böylesi bir gelişmeye pek sıcak bakmayacaklardır. Bununla birlikte gelişmeler emperyalistlerin tercih etmeyecekleri bir gelişme seyri de izleyebilir.

Bugün Irak'ta bir iç savaş yaşanıyor. Ateş-kes'in ardından günler geçmesine rağmen görüşmeler henüz bir barış antlaşması imzalanması düzeyine gelmedi. ABD ve şürekası ateş-kes de olduğu gibi bu konuda da işi ağırdan alıyorlar. Besbelliki, bu günkü durumdan da güçsüz bir yönetimle (Saddam'lı ya da Saddam'sız) yapacakları antlaşmayla daha büyük tavizler koparma peşindeler. Tabii ki, bu konu sadece Irak'la ilgili değil. Bölgeye istedikleri doğrultuda bir düzen vermek gibi bir sorunları da var. İmzalanacak bir antlaşma bölgedeki varlıklarını Arap halkları arasında bugünkünden daha fazla tartışmalı hale getirecektir.

ABD'nin bölgede istediği gibi bir **"düzen"** oluşturabilmesi (**"Amerikan barışı"**) oldukça zor görünüyor. Arap rejimleri bir yana ABD'nin bölgeye yaptığı saldırı Arap - halkları arsında pek kolay sineye çekilecek gibi bir saldırı değildir. Arap halkları arasında anti-Amerikancılık temelinde de olsa Arap milliyetçiliğinin canlanma olasılığı hayli güçlüdür. Buna bölgede oldukça güçlü olan islam radikalizmi de eklenince **"Amerikan barışı"**nın Ortadoğu'da kolay kolay - sağlanamayacağı açıktır.

Dipnotlar:

(1)1958'de General Kasım önderliğindeki subaylar Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra İngilizler tarafından yönetime getirilen Haşimi Monarşisi'ni devirdiler. Cumhuriyetin kurulmasıyla birlikte milliyetçi düşüncedeki liberal subaylar, Arap Sosyalist Baas Partisi, Irak Komünist Partisi ve Kürt Direniş Örgütleri arasında on yıl süren çatışma yaşandı.

1968 Temmuzu'nda Baas Partisi bir darbe yaparak iktidara geldi. Saddam Hüseyin yönetimindeki kadro partisi, gizli polis örgütü ve parti milislerinin girişimiyle en kanlı yollara başvuruldu.

Baas Partisi mutlak egemenliğini anayasada güvence altına aldı. Yalnızca partililerin üye olabildiği Devrim Konseyi, ülkenin tüm politik sorunlarına merkezi biçimde karar verir, devlet başkanını kendi üyeleri arasında seçer. İlk başlarda Temmuz Darbesi'nin liderlerinden olan Saddam Hüseyin ve Hasan El Bekir Devrim Konseyi'ndeki egemenliği birlikte paylaştılar. 1979'da Saddam Hüseyin, Hasan El Bekir'e karşı darbe yaparak tüm yetkilerin eline geçmesini sağladı.

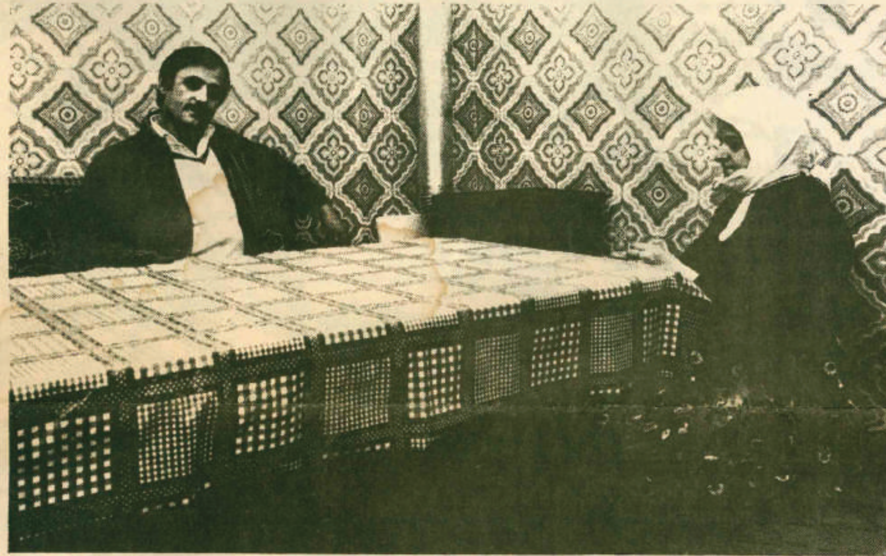
(2)Emperyalistlerin arasındaki ilişki ve çelişkilerin değişik yönleriyle incelendiği "Dillerde Düşmeyen tarih 1992 III. bölüm AT ve geri bıraktırılmış ülkeler" başlıklı yazıya bakınız. (Devrimci İşçi'nin bu sayısı)

(3)Burada Mehabat Cumhuriyeti'ne de Marş olan Kürtler'in eski bir savaş türküsü aklımıza geliyor. sözlerinin bir kısmı şöyle: Ay Rakip'te (Ey Düşman!) "Kimse söyleyemez,/ bırakmalıyız diye,/ savaşa devam edeceğiz,/ bayrağımız daima dalgalanaca.

(4) Bu konuda ayrıntılı bilgi için Devrimci İşçi'ni bu sayısında yayınlanan "Ulusçu Kürt hareketlerinin birlik süreci" adlı yazıya bakınız

8 MART ÖNCESİ BİR KADIN TOPLANTISININ DÜŞÜNDÜRDÜKLERİ

Şubat ayı içinde Almanya'nın Essen şehrinde Almanya'nın çeşitli bölgelerinden devrimci demokrat Türk ve Kürt kadınlarının düzenledikleri toplantıya bizlerde Holanda'dan bir grup ile katıldık. 8 Mart'ın yaklaştığı günlerde yapılan ve iki gün süren toplantının en belirgin özelliği, hemen bir kaç saat sonra farklı bölgelerden gelmiş ve çoğunluğu birbirini ilk defa gören kadınların kaynaşmaları, sonsuz bir istekle tartışmaları oldu diyebiliriz. Bunda kadın çalışması alanında devrimci demokratik bir örgütlenmenin olmayışından kaynaklanan açlık hissinin ne kadar farklı bölge ve çevrelerden gelseler de hemen hemen hepsinin kadın örgütlenmesi, kadın hareketleri ve dünyaya bakış açılarının ortak noktalarının olmasının da kuşkusuz büyük payı vardır.

En önemlisi de toplantıya katılan kadınlar, gündelik hayatlarında şurasından burasından devrimci, demokratik kadın çalışmalarının içinde yeralmış, yerlalan kadınlar idi. Ve daha derli toplu, daha bir örgütlü çalışmalar yapmak, bu çalışmaları bir üst düzeye sıçratmak istiyorlardı. İki gün boyuca yapılan tartışmalarda ön plana çıkan noktaları ise şöyle sıralıyabiliriz:

Gerek yurt içinde gerekse yurtdışında olsun bağımsız kadın örgütlenmeleri yaratmak ilk önce devrimci kadınların görevidir, görevi olmalıdır.

Eğer bizler kadınların gerek cisiyetlerinden, gerekse toplumun bir bireyi olmasından kaynaklanan (düzenden) konumlarını düzeltmek, değiştirmek istiyorsak bunun araçlarını yaratmak zorundayız.

Nasıl ki, ormana baltasız odun kesmeye giden bir oduncu düşünülemezse, örgütsüz bir kadın mücadelesi de düşünülemez. Bölük pörçük, birbirinden habersiz kadın çalışmalarının hayatın çarkları arasında kolayca kaybolup giden, genel demokrasi mücadelesiyle bağı kurulamayan, sonuçta reformist iyi niyetli çabalardan öteye gidemeyeceği açıktır.

ÖYLEYSE NE YAPMALI?

Yapılacak şey açıktır. Kendisine devrimci, demokratım diyen kadınların, herne kadar gecikmişte olsalar artık bir gün bile geçirmeden örgütlü kadın hareketini yaratmak için eskisinden daha büyük bir şevkle, istekle, bir yerlerinden işe başlamaları gerekir. Bu konuda sadece toplantılarda söylemlerimizde **"örgütlü mücadele gerekir, örgütlenmeliyiz"** demenin yetmediğini, bu söylediklerimizi hayata geçirecek çalışmalar yapmazsak söylediklerimizin hiç bir anlamının olmayacağını ve bir gün bu söylemlerin yüzümüze bir tokat gibi çarpacağını bilmemiz gerekir.

Örneğin toplantıya kısa bir süre için katılan bir kadın arkadaşımızın şu sözleri bizler için çok uyarıcı, çok düşündürücü olmalıdır. ***"Devrimci kadınlar hep örgütlenmeliyiz diyorlar ama yapmıyorlar...!"***

NASIL BİR ÖRGÜTLENME?

Şurası açıktırki dünya kurulduğundan beri kadın-erkek bütün insanları yapmak istedikleri işe uygun, yaratmak istedikleri mücadeleye hizmet eden örgütlenmeler oluşturmanın yollarını aramışlardır.

İşte bu noktadan hareket edersek **"neden ve nasıl bir kadın hareketi istiyoruz ve buna uygun örgütlenme biçimleri ne olmalıdır"** sorusuna verilecek cevapları bulmak çok da zor olmayacaktır.

NEDEN BAĞIMSIZ KADIN ÖRGÜTLENMESİ

Kadın sorunu toplumsal bir sorundur. Ve yüzyıllardan beri toplumun bir yarısını onun gelişmesini, haklarını kısacası toplumsal konumunu derinden etkileyen bir sorundur. Tabii ki, bütün toplumsal sorunlarda olduğu gibi (ulusal sorun) kadın sorununun da gerçek çözümü sosyalist demokrasi mücadelesine bağımlıdır. Ama bu bir çoğumuzun sıkça söylediği ve yaptığı gibi düz bir mantıkla yaklaşılmaması gereken bir konudur. Tam aksine gerek nedenleri gerekse sonuçları ve çözümü bağlamında konunun toplumsal ve sınıfsal yanının birbiriyle bağlantılı ve bir bütün halinde kavranmalıyız. **Ancak bu şekilde yapmamız gerekenleri, mücadelenin biçimlerini ve nasıl yapmamız gerektiğini bulabiliriz. Ancak bu şekilde uzun soluklu bir kadın hareketini yaratabilir ve kadınların gerçek kurtuluşunu sağlayabiliriz.**

İşte bu söylenenlerin ışığında pratikte gerek 12 Eylül öncesi gerekse şimdi sol çevrelerde sıkça tekrarlanan bir cümleyi anımsayabiliriz. **"kadınların gerçek kurtuluşu sosyalist toplumdadır. Ancak insanların eşit olduğu bir toplumda kadın ile erkeğin eşitliği mümkündür."** gerçekten çok doğru.

Ama bu sıkça yinelenen doğruların arkasında ve genellikle uygulanan pratikte, eksik, yanlış olan birşeyler gizlidir. Kadın sorununun toplumsal yanını, cinsiyetten kaynaklanan yanını yeterince göremek, sorunun kendisini önemsememek ve sonuçta görevleri; çözümleri sosyalist düzenin kurulacağı umutlu günlere havale edivermek...

Peki uzun yıllarca kadın ve erkeklerin kafalarına kazınan eşitsizlikler; kadınların geri kalmış konumları; sosyal, politik hayattan kopuk izole oluşları nasıl ve nerelerde ve kimler tarafından değiştirilecektir. İşte tam burada şunu söyleyebiliriz:

Ancak bağımsız bir kadın hareketi kadınların gelişimini, bugünden değişimini, doğru mücadele biçimleri ve örgütlenmeler yaratılmasını ve bunu devrimden sonraya da taşınmasını sağlayabilir. Ve ancak bağımsız bir platformda, sorunun gerçek sahibi olan kadınlar sorunlarına sahip çıkmayı öğrenebilir Devrimci insiyatif kullanmayı geliştirebilir ve yüzyıllardır öğrendikleri gibi kendisine söylenenleri değilde söylediklerini yapmayı öğrenebilirler.

Çok tartışılan bir konu da, bağımsızlık kavramının nasıl ve nelerden bağımsızlığı içerdiği olmaktadır.

Bizler işçi sınıfı ideolojisinden, daha somut olarak ifade edersek genel demokrasi mücadelesinden bağımsız ve onunla bağını kuramamış bir kadın örgütlenmesini doğru bulmuyoruz. Çünkü çok iyi biliyoruz ki, böyle bir kadın mücadelesi kadının gerçek kurtuluşunu yaratamaz. Çünkü biliyoruzki böyle bir kadın hareketi kitleşemez, gelişemez, geliştirilemez. Kendini, toplumu ve düzeni değiştirme şansı yoktur. Marjinal, etkisiz, yetkisiz bir hareketçik olarak kalmaya mahkumdur.

Bu durum tabiiki aksi içinde mümkündür. Kadın hareketini partinin bir yan kolu olarak gören, örgütsel bağımsızlığı bir lüks olarak değerlendiren anlayışlarda aynı acıklı son beklemektedir.

Böyle bir kadın hareketi de kitleselleşemez, kadınları mücadeleye seferber edebilmek için yakalanması gereken mücadele halkalarını yakalayamaz ve en önemlisi, kadınların devrimci insiyatiflerini geliştirecek, çok sesli demokratik katılımı sağlayacak renkliliği bir türlü yakalayamaz.

Geniş emekçi kadın kitlelerini kucaklayamayan bir kadın hareketi başarıya ulaşamaz.

Yalnız kadın örgütlenmelerinde değil, bütün demokratik kitle örgütlenmelerinde neredeyse gündemin baş maddesi olarak tartışılan veya kendini tartıştıran bir sorunda "kitleselleşme" sorunudur.

Ama kitleselleşme sorunu özellikle kadın kitlesinin sosyal hayattan uzak ve bağımlı geri konumu gözönüne alındığında; hele hele yurtdışındaki hemen hemen bütün bir kadın kitlesini kırsal bölgelerden gelip büyük oranda 20-30 yıl öncesinin (köy) feodal kültür yapısının etkileri ve ilişkileriyle çevrelenmiş olduğunu düşünecek olursak, kadın örgütlenmeleri için "kitleselleşme sorunu" çok daha hayati, yakıcı bir sorun olduğunu kolaylıkla görebiliriz.

NEDEN VE NASIL KİTLESELLEŞME

Kitleselleşme konusu tartışılırken çoklukla yapılan bir yanlış ise konunun özünü ve gereğini içermeyen, ak-kara mantığına göre kesin sınırlarla ayrılmış meseleleri kalıpçı bir yaklaşımla ortaya koymak olmaktadır.

Şöyleki; neredeyse bir kuralmış gibi kitleselleşmeyle kadrolaşma görevleri karşı karşıya getirilmekte "önce hangisi" veya "hangisi önemli gibi sorular sorulmaktadır. Bu sorulara verilecek cevaplar devrimci kadınlar açısından çok zor olmamalıdır. Çünkü devrimci-demokratik kadın çalışmasının, örgütlenme çabalarının kısaca hayatın tam ortasında olup olayları devrimci bir bakış açısıyla gözleyecek olursak "gerçekler çok nettir."

Hayat bir bütün halinde akıp gitmektedir. Nasıl ki akıp gitmekte olan bir nehirin yarısına sen dur bekle önce şu öbür yarısıyla işimizi bitirelim diyemiyorsak, kadın örgütlenmesinde de kitle çalışmalarıyla kadro yetiştirilmesinin birbiriyle ilişkili, beraberce yürütülmesi gereken görevler olduğunu kavramak zorundayız.

Biraz daha pratik anlamda ifade edecek olursak: Kadınları biraraya getiremez, onlarla ilişkilerimizi geliştiremez kısacası çalışmaların, örgütlenmenin içine çekemezsek yetiştirilmesi gereken kadro adaylarını nereden bulacağız. Üç-beş kadının biraraya gelip (kendisine devrimciyim kadro adayıyım diyen) toplantılarla arada.bir yayınlanan dergilerle veya hayattan kopuk bir şekilde dört duvar aralarında gerçek kadrolar olabilmesi mümkün müdür?

Yine kitlesi olmayan bir kadın örgütlenmesinin, emekçi kadınların sorunları ve gerçek konumlarından haberdar olamayacağı ve bu anlamda hayata müdahale edemeyeceği ve ileride yaratmak istediği toplumsal ilişkilerin çekirdeklerini bugünden hayata geçiremeyeceğini ise söylemek bile gereksizdir sanırız.

Diğer taraftan bu tablonun tam tersine;

İçinde kadro yetiştiremeyen, yani yetkinleşmiş, bilinçlenmiş, anında kararlar verebilen, somut gerçekleri analiz ederek doğru politikaları üretebilen, hem öğrenip hem öğreten devrimci bir kadrolaşmayı yaratamayan bir kadın örgütlenmesi; sonuçta heran dağınmaya mahkum, günlük olayların dalgasıyla biraraya gelip etkisiz, sonuçsuz ve soluksuz çalışmalar yapan "kadınlar kulübünden" başka birşey olamaz.

İşte genellikle bu ana noktalarda yoğunlaşan tartışmalardan sonra bölgelerde özellikle 8 Mart'ları kutlarken bu ilkeler ışığında daha bir hevesle, daha bir güçlü toplumun, kadınların gündeminde olan olaylardan hareketle, bizleri bir adım daha ileri götürebilecek çalışmalar yapmayı ve 16-17 Mayıs'da tekrar daha güçlü ve daha verimli bir şekilde biraraya gelmeyi kararlaştırdık. Toplantının taslak gündem maddeleri ise:

-Yurtdışındaki kadın örgütlenmesi nasıl olmalıdır?

-Yurtdışındaki Türk-Kürt kadınların sosyal-ekonomik konumları nedir?

Olarak belirlendi.

Hollanda'dan bir grup devrimci kadın

İSLAMCI HAREKET, LAİKLİK TARTIŞMALARI VE SOL

(1)

Dergimizin bu sayısından itibaren islam-laiklik-alevilik vb. konuları içeren bir yazı dizisine başlıyoruz. Sorunun kaynağı, tarihsel gelişimi, hangi güçler tarafından etki altına alınmak istendiği ve konuya devrimci bir bakış açısının nasıl olması gerektiği konularına açıklık getirmeyi hedefliyoruz.

Devrimci İşçi

"Biz her zaman bilimsel dünya görüşünü öğütleyeceğiz ve çeşitli "Hristiyanlar"ın tutarsızlıklarıyla savaşacağız. Fakat bu hiç bir zaman, yeri olmadığı halde din sorununun birinci plana alınması demek değildir. Yine bu hiçbir zaman, gerçekten devrimci ekonomik ve siyasal mücadele güçlerinin üçüncü sınıf görüşler ya da anlamsız fikirler nedeniyle birbirlerinden kopmasına, siyasal önemlerini kaybetmesine, ekonomik gelişim karşısında bir yana itilivermesine göz yummamız da demek değildir." (Lenin Din üzerine say. 14)

Günümüzün önemli konularından birisini şeriatçı-islamcı hareketlerin güçlenmesi ve alevilik, laiklik tartışmaları oluşturuyor.

Türkiye'de laiklik konusu hep tartışılagelmiştir. Ancak konunun Türkiye solu açısından 12 Eylül sonrasında güncellik kazanıp, tartışıldığını söylersek yanlış olmaz. Bu durumun birden çok nedeni vardır. Anılması gereken nedenlerin başında Türkiye'nin de içinde yeraldığı bölgede ve bütün "islam ülkeleri"nde son yıllarda yaşanılan konjonktürel durum gelmektedir. Doğal olarak "islami canlanma" sorunu 12 Eylül olgusu ve Türkiye düzlemiyle sınırlı bir gelişme değildir. Dünya konjontürünün ve bölgesel özelliklerin ABD çıkarlarına uygun sonuçlara uluslaştırılması noktasında emperyalist güçlerce gündeme getirilen yeni politik yönetimler söz konusudur. 12 Eylül'den sonra ivme kazanan ve yeni motifler sergileyen "islami canlanma" sadece 12 Eylül rejiminin iç politik düzenlemeleri bağlamında değil bu anılan bölgesel dış konjonktürel bağlantıları içinde de değerlendirilmelidir. Böylesi bir bakış açısı 12 Eylül rejimini ve politikalarını daha sağlıklı kavramak için de gereklidir.

Şeriatçı hareketin her geçen gün organize bir güç haline geldiği ve islamın yeni politik-ideolojik işlevlerle toplumsal-siyasal yaşama nüfuz ettiği düşünülürse solun bu konuda ne denli önemli bir görevle karşı karşıya kaldığı görülür.

Türkiye solu 80'li yıllarda laiklik-islamcılık tartışmalarına katılmamış sürüklenmiştir.

Türkiye solu 80'li yıllarda laiklik-islamcılık konusundaki tartışmalara sağlıklı bir perspektifle katılmamış tabir yerindeyse bu tartışmalara sürüklenmiştir. Sürüklendiği gibi tartışmalarda da ideolojik-politik insiyatiften uzak 'Mahçup' bir tutum sergilemiştir.

Tartışmaya solun sürüklendiği süreç 12 Eylül rejiminin etkilerini önemli ölçüde sürdürdüğü dönemdir. Bu dönemde solun tüm örgütlenmeleri dağılmış durumdadır. "Anarşi-terör" suçlamalarıyla devrimci güçler karalanmış, depolitize edilen toplum karşısında sol meruiyet krizine itilmiştir. Solu etkisizleştirme politikaları çerçevesinde yürütülen "düşük yoğunluklu savaş" politikalarına süreklilik kazandırılmıştır.

Ayrıca "islami canlanma" olgusu iç ve dış politik ekonomik bağlantılarından kopuk soyut bir çoğulculuk ve demokrasi sorunu bağlamında ele alınmıştır. Sol bu yaklaşımıyla gündemin kaymasına, temel politik sorunların sulandırılıp geri plana itilmesine bilinçli-bilinçsiz katkıda bulunmuştur.

Böylesi bir gelişmenin yaşanmasının bir çok nedeni vardır. Ancak en önemli nedeni; solun bu tartışmalara katıldığı sürecin özellikleri ve sol adına bu sürece müdahale eden ya da sürüklenen kesimlerin niteliğidir.

Tartışmaya solun sürüklendiği süreç 12 Eylül rejiminin etkilerini önemli ölçüde sürdürdüğü dömendir. Bu dönemde solun tüm örgütlenmeleri dağılmış durumdadır. "anarşi-terör" suçlamalarıyla devrimci güçler karalanmış, depolitize edilen - toplum karşısında sol, meşruiyet krizine itilmiştir. 12 Eylülcü güçlerin kontrolünde başlatılan rejimi sivilize etme politikalarında sol dışlanmıştır. Solu etkisizleştirme politikaları çerçevesinde yürütülen "düşük yoğunluklu savaş" politikalarına süreklilik kazandırılmıştır. İşte solun ilk kıpırdanmaları özellikle de legal kanallarda kendini ifade etme çabaları böylesi bir süreçte başlamış, doğal olarak da yaşanılan bu sürecin özelliklerinden şiddetli bir şekilde etkilenmiştir.

Üniversitelerde türbanın serbest bırakılması için eylem yapan öğrenciler.

Meşruluk krizi, yenilgi psikozu, süreçlerden dışlanmışlık, 12 Eylül'ün "anarşi-terör" suçlamalarının yarattığı "suçluluk duyguları"; tüm bunlar söz konusu sürece katılmaya çalışan solun psikolojisini karakterize eden olgulardır. Bu psikoloji solun politik söylem ve yönelimlerinde de hayli etkili olmuştur.

Bu sürece ilk katılımı yapmaya çalışan solun niteliği ve kullandığı söylem konusunda da kısaca birkaç noktaya değinmek gerekir.

Sürece müdahale etmeye çalışan solun ana karakteri özellikle akademik-aydın kesimler olmasıdır. Bu çevrelerin önemli bir kısmı "sosyalist" kimliği ile tanımlanmakla beraber 12 Eylül öncesinin politik mücadele süreçlerinde aktif olarak yeralmamış, bir anlamda "anarşi terör"e bulaşmamış kesimlerdir.

Sürece müdahale etmeye çalışan solun ana karekteri özellikle akademik-aydın kesimler olmasıdır. Bu çevrelerin önemli bir kısmı "sosyalist" kimliği ile tamınlanmakla beraber 12 Eylül öncesinin politik mücadele süreçlerinde aktif olarak yeralmamış bir anlamda "anarşi-terör"e bulaşmamış kesimlerdir. Bu çevreler sosyalist mücadeleye ideolojik-teorik üretkenlik çerçevesinde dergilerde yazı yazarak katılmış ve eylem ve örgütçülüğe hep eleştirisel bir mantıkla yaklaşıp uzak durmuşlardır.

Bu özellikleriyle karakterize olan çevrelerin "yeni" söylemleri, yenilgi psikozunu yaşayan, örgütlü güçleri tasfiye olmuş geniş sol kesimin "yeni" arayışlara olan eğilim ve ilgisiyle çakışınca; "yeni" sol söylem bu süreçte etkili olmuştur.

Doğu Blokunun çözülmesi ve geniş çapta sosyalizmin prestij yitimine uğraması şeklinde yaşanılan dünya konjonktürünün de Türkiye'deki bu özgün süreçle çakışması gelişmeye ek bir sorun olarak yansımıştır. Aynı süreçte Türkiye'de devrimci ideolojik-politik söylemin kendisini yeniden üretmek noktasında yaşadığı sıkıntılar sorunu daha da ağırlaştırmıştır.

Yeni sol islamla diyaloğ arıyor.

"Yeni" sol söylem bu şüreçte ifadesini Yeni Gündem Dergisi'nde bulmuştur. Bu süreçte bir çok konuda Yeni Gündem aracılığıyla sol adına çeşitli ideolojik-politik yaklaşımlar sergilemiştir. Bu dömende Yeni Gündem'in işlediği konulardan birisi de "islami canlanma", laikliktir. islami hareket; Yeni gündem'de "yeni" motiflerle, ideolojik ve politik mücadele konusunun dışında soyut bir devlet ve militarizm karşıtlığı bağlamında "yeni" bir bakış açısıyla gündeme getirmiştir.

Yeni Gündem'in bu anlayışı şu ifadelerde anlamını kazanıyordu.

"Sol ve islam Türkiye'de her dönemde uzlaşmaz iki ideoloji ve hareket olmuşlardı. Cumhuriyet tarihi boyunca islamcılığı kontrol altında ve resmi sınırlar içinde tutma işlevi hep devlet tarafından yerine getirilmiş ve solun bu konudaki tavrı devletin "gericiliği ve yobazlığı bastırma" görevini savsaklamadan yapmasını istemenin dışına pek çıkmamıştı.

12 Eylül döneminin ayırt edici yönü ise, askeri rejimin islamı kendisinden önceki bütün iktidarları aşan bir şekilde kullanmaya başlamasıydı."

Yeni Gündem bunları belirttikten sonra da Murat Belge adına şu görüşleri özetliyordu.

"M. Belge'de, en azında kısa vadede ittifak gibi bir konunun gündemde olmadığı görüşündeydi. Bugün "yapılabilir" olan, bu iki kesim arasındaki diyaloğsuzluğa son vermektir. (Yeni Gündem Sayı 87)

Solun 80'li yılların ikinci yarısında islamcı gelişme ve laiklik tartışmalarına girişi böylesi bir söylem ve perspektifle oldu. Bu "yeni" sölemin ne ölçüde yeni olduğunu ve nasıl bir ideolojik sapmayı-farklı bir tarih yorumunu temsil ettiğini ayrıca tartışacağız. O tartışmalara geçmeden önce bazı konulara açıklık getirilmesi gerekir.

Denilebilir ki, Yeni Gündem yayınını tamamlamış, bir anlamda - "miyad"ı dolmuş bir dergidir. Etkileri de o dönem sözkonusu olmuş ve sınırlı kalmıştır. Bu nedenle böylesi bir konuda muhatap alınıp üzerinde durulması yanlıştır. Bu itiraza katılmak mümkün değildir. Çünkü Yeni Gündem bir dergi olarak "yeni" bir söylem, bir yaklaşım olarak ele alınmak durumundadır. Bu "yeni" söylem ve düşünsel yaklaşım Türkiye'de o süreçte "sivil toplumcu" olarak adlandırılmıştır. Bu yaklaşımı örgütlü politik bir güç olarak görmek yanlıştır. Bu "yeni" söylemin, yenilgi psikozunu yaşayan sol üzerinde ciddi ideolojik-politik etkileri söz konusu olmuştur. Solun değişik çevrelerinde, çeşitli konulara ilişkin çözüm-

>

leme ve tavırlarda bunun izlerini gözlemlemek mümkündür. Günümüzde en özgün ifadesini Birikim dergisi ve yayınlarında izlediğimiz bu yaklaşımın kendi çapından öte ideolojik–politik sonuçlara yolaçtığı açıktır. Bu nedenle bu "yeni" sol söylemin ve onun ilk ifadesi olan Yeni Gündem Dergisi'ndeki yaklaşımların üzerinde önemle durmak, boş değil gerekli bir uğraştır.

Bu noktaya değindikten sonra tekrar konumuza dönebiliriz. Yukarıdaki alıntıda da açıkça görüldüğü gibi "yeni" sol, islamcı güçleri bir diyaloğ konusunun ögesi olarak algılayıp sunmuştur.

Yeni Gündem'in bu yaklaşımını motive eden güncel ve tarihsel politik–ideolojik faktörler vardır. Gerek güncel politik neden; bu çevrelerin o günkü süreçte 12 Eylül rejiminden hareketle, militarizm, otoriterizm, kemalist devletçilik karşıtlığı temelinde bir demokratikleşme politikası izlenmesidir. Nitekim o dönem Y. Gündem çevresini 12 Eylül'e karşı tutum alan Demirel'den 12 Eylül'ün ve genelde cumhuriyet tarihi boyunca "Kemalist Devlet"in "-mağduru" olarak gördüğü islamcı güçlere kadar çok geniş bir yelpazede sol adına ortak paydalar oluş–turma çabası içerisinde görüyoruz. Politik görev; soyut bir "devlet" karşıtlığı temelinde soyut bir "demok–rasi" "sivil toplum" bloku oluşturmak diye tanımlanınca, sosyal–politik güçlerin bu tesbit edilen politik amaca uygun olarak değerlendirilip–konumlandırılmaya çalışılnması da bir anlamda olağan oluyor.

Bu subjektif politik yaklaşımın hangi sonuca ulaştığı malumdur. Bunun en tipik göstergeleri Demirel-'in süreç içindeki tavrıyla islamcı kesimlerin giderek netleşen politikalarında ortaya çıkmıştır. "Devlet" karşıtlığı temelinde tasarlanan "demokrasi", "sivil toplum blokunda" düşünülen güçler, hiçte beklenilen işlevlerde mevzilenmemişlerdir. Malum olan bir başka nokta daha söz kunusudur. O da "islamcı harekete" nesnel gerçekliği ve özgün gelişmeyi irdelemeden yanlış bir tarih yorumuyla subjektif olarak atfedilen rolün, islamcı güçleri daha meşru hale getirdiğidir. Aynı şekilde bu yaklaşım sol adına ideolojik zemini daha netleştireceği yerde bulandırmıştır. Bu temel yanlışlık olumlu ögelerin gölgede kalmasına yol açmış–tır. Bugün Türkiye solu bunun sıkıntılarını yaşamaktadır ve bir süre daha yaşamaya devam edecektir.

Sol laiklik konusunda tutumunu netleştirmelidir.

Ancak gündeme getirilen bu – yaklaşım sadece güncel politik motiflerin sonucu olarak algılanmamalıdır. Yukarıda da belirttiğimiz gibi bu yaklaşımın gerisinde farklı bir ideolojik perspektif ve tarih yorumu vardır.

Önemli olan nokta da burasıdır. Türkiye solu bu ideolojik yaklaşım ve tarih yorumuyla çizgilerini şöyle ya da böyle netleştiremediği sürece islamcılık ve laiklik konusu da dahil bir çok konudaki ideolojik belirsizlik ve keşmekeş sürecek bu da doğal olarak politik mücadele platformlarına yansıyacaktır. Nitekim sözkonusu süreçte bunun tipik örnekleri sergilenmiştir. İslamcı kesimin gündeme getirdiği eylemler, talepler konusunda sol ve ilerici, demokrat kesim birbirlerine taban tabana zıt, çok çeşitli ve karmaşık tutumlar sergilemiştir. İslamcı kesimin gündeme getirdiği türban eylemlilikleri solun bu çok çeşitliliğini sergilediği en canlı örneklerden birini oluşturmaktadır. "Yeni" sol söylem bu eylemlere aktif destek vermiş, tutumunu eylemcileri ziyarete, bu konuda açılan kampan–yalara katılmaya varan bir düzeyde ortaya koymuş–tur. Solun bir kesimi "mevcut laiklik" adına bu gelişmeye şiddetle karşı çıkmıştır. Bazı sol kesimler olayı görmezlikten gelmeyi, sessiz karşı çıkış tavrını beminsemişlerdir. Cılız da olsa konuya, bir "talep" "demokrasi" bağlamında bakılmaması gerektiğini seslendiren çevreler de olmuştur.

Sol, gündemin laiklik, laiklik–karşıtlığı gibi sorunlarla, politik mücadele görevlerinin saptırılması çabalarına müsaade etmeden şeriatçı hareketler, alevili–laiklik gibi konularda açık ve net bir tutum almalıdır.

İlginç gelişmelerden birisi de "yeni" sol söyleme en karşı tavır aldığını söyleyen ve laiklik–islami hareket–kemalizm konusunda Yeni Gündem çevresiyle taban tabana zıt görüşleri dillendiren Doğu Perinçek ve çevresinin türban eylemlerine M. Belge'yle birlikte destek olması, islamcı çevrelerle düzenlenen panel ve konferanslarda birlikte yeralmış olmasıdır. Politik süreçlerde ortaya çıkan bu olgular solun geçmişte çok fazla üzerinde durmadığı islam–alevilik–laiklik vb. konularda epeyice karmaşık ve farklı yaklaşımlara hatta bir kısmı için tavırsızlığa sahip olduğunu ortaya koymuştur. Bu durumu bir çok seslilik , demokrasi örneği olarak gösterip hoşgörmek mümkün değildir. Bu durum çok sesliliğin değil ideolojik–politk karmaşıklığın ve belirsizliğin ürünüdür ve sol bu durumdan zarar görmektedir.

Şeriatçı hareketlerin her geçen gün organize bir güç haline gediği ve islamın yeni politik–ideolojik işlevlerle toplumsal–siyasal yaşama nüfuz ettiği düşünülürse solun bu konuda nedenli önemli bir görevle karşı karşıya kaldığı görülür. Özellikle Körfez Savaşı'nın yarattığı sonuçların Türkiye düzlemine yansımaları konuya daha da bir önem kazandırmaktadır. Nitekim bugünden bunun ipuçları Türkiye'nin politik yaşamında gözlemlenebilmektedir. Bu nedenle sol, gündemin kaydırılması laiklik–laiklik karşıtlığı gibi sorunlarla, politik mücadele görevlerinin saptırılması çabalarına müsaade etmeden şeriatçı hareketler, alevilik–laiklik gibi konularda açık ve net bir tutum almalıdır. 80'li yılların ikinci yarısında başlayan ve sol adına yaşanılan sürecin belirgin izlerini taşıyan politikaların yarattığı keşmekeşi aşmanın başkaca yolu da yoktur.

Burada geçerken bir noktaya daha değinelim. Sözkonusu süreci sol adına karakterize eden çevrelerden birisi Yeni Gündem'dir. Aynı süreçte Yeni Gündem'den farklı olarak yeralan bir başka sol çevrenin de yaklaşımları önemlidir. Bu çevre D. Perinçek ve arkadaşlarının Saçak Dergisi sonrada Sosyalist Parti'dir. "yeni" söylemden farklı olarak ortadoks radikal bir sol söylemle süreçte yeralan bu çevrenin de politik–ideolojik planda olumsuz bir rolü olmuştur. Bu çevre islamı ideolojik mücadelenin konusu haline getirmekle birlikte politik planda yukarıda da belittiğimiz gibi islamcı güçlere destek veren bir tutum sergilemiş ve bu konuda Yeni Gündem'den farklı bir tutum içinde olmamıştır. İdeolojik zeminde ise "kemelist laiklik'i yücelten, ona farklı misyonlar yükleyen bir yaklaşım sergilemiştir. İslami canlanmanın nedenlerini nesnel süreçteki işlevini sorgulamak ve politik mücadele perspektifiyle ele almak yaklaşımından hayli uzak kalmıştır. İleride bu çevrenin konuya ilişkin ideolojik politik yaklaşımı da sorgulanacaktır. Burada kısaca değinmekle yetiniyoruz.

Sol, islami herekete öncelikle rejim adına atfedilmek istenen işlevler perspektifinden bakmalıdır.

İslamcı hareketler 12 Eylül rejiminin düzenlemeleri ve politikalarıyla sosyal–siyasal yaşamdan güç kazandı. Türk–İslam sentezinin 12 Eylül eliyle resmen ideoloji haline getirilmesi, din derslerinin zorunlu kılınması, devletin ideolojik–kültürel düzenleme ve yapılanmasında dine farklı işlevler kazandırılması herkesin bilip belirttiği uygulamalar. 12 Eylül sosyal–politik dinamikleri olmayan bir İslam'ı bu politikalarla suni olarak geliştirip güçlendirmedi. 12 Eylül'den önce de İslamın kendi öznel bir varlığı sözkonusuydu ve güçlü sosyal–politik bir dinamiği zaten vardı. 12 Eylül politikalarıyla değişen islamın iç ve dış politik konjoktürdeki gelişmelere bağlı olarak farklı ve yeni işlevlerle rejim adına devreye sokulmasıydı. Egemen sınıfların iç ve dış konjoktüre ilişkin bu yönelimleri ABD'nin bölgesel politikalarındaki islama ilişkin bazı yeni eğilimleriyle de örtüştü.

İslamcı hareketin 12 Eylül sonrasında Türkiye'nin politik yaşamına alışıla gelenden farklı görüntü ve motiflerle sokulması önümüzdeki süreç açısından yeni ve önemli bir gelişmedir.

Türkiye'de devletin geleceği açısından iç ve dış politik konjonktüre göre kullanmaya çalıştığı politik–ideolojik dinamikler vardır. Egemen sınıfların düzenini sürdürmek açısından devlet değişen bu konjoktüre bağlı olarak milliyetçilik, islancılık, demokratikleşme gibi olgulara hep "işlevsel" açıdan yaklaşmıştır. Bu anlamda çeşitli ideolojik–politik hareketlerin kendi öznel varoluş nedenleri ve amaçlarıyla devletin onlara atfettiği "misyon" arasındaki "uyum"ve "çatışma" politik alanın gerçek sorun ve mücadelelerinin algılanmasında bir bulanıklığa ve bilinç kaymasına neden olmuştur. Sınıf mücadelesinin çıplak ve cephe cepheye yalın biçimlenmesi sözkonusu olmamış. Özellikle ideolojik–kültürel–politik zeminlerde ifadesini bulan hareketlere atfedilen misyon ve yönlendirmelerle devlet politik alanda egemen sınıflar adına bir hakem rolünü yürütebilmiştir.

Elbetteki bu "misyon" hareketlerinin de sınıfsal planda öznel bir varoluş zemini, yaslandığı sosyal–politik dinamikler vardır. Ancak bu hareketlerin çoğu kez kendi öznel varoluş amacından öte politik planda devlet ya da egemen sınıf–lar adına gördüğü işlev ön plana çıkıp önem kazanmıştır. Bunun en çarpıcı örneği 1970'li yıllarda Türkiye'de yaşanılan mücadele de gözlemlenebilir.

Faşist MHP'nin sosyal–ekonomik varoluş koşulları elbetteki sözkonusudur. Ve MHP için somut varoluş zemini ve onun politik motifleriyle şekillenen öznel bir amaç ta vardır. Elbette ki her siyasal hareket gibi faşist MHP'nin öznel amacı da "iktidar" olmuştur. Ancak MHP bu öznel durumdan farklı, bir anlamda onunla uyumlu bir anlamda da çatışmalı olarak aynı zamanda bir "misyon" hareketidir. MHP'nin bu "misyon" hareketi özelliği egemen sınıflar ve devlet adına toplumsal muhalefetin, solun faşist terörle sindirilmesi bağlamında şekillenmiştir. MHP kendi öznel amacı "iktidar" mücadelesini devlet adına böyle bir işlevi yerine getiren bir zeminde yürütmüş, bu işlevi yerine getirdiği oranda da "uyumlu" olmuştur. Bu misyonun yerine getirilme işleminin yeterli olduğu ondan ötesinin egemen sınıflar açısından "risk" taşıdığı noktada bu misyon da uyum da sona ermiş; 12 Eylül'de devreye başka güçler (hakem) sıfatıyla girmiştir.

İslamcı hareketin 12 Eylül sonrasında Türkiye'nin politik yaşamına alışılagelenden farklı görüntü ve motiflerle sokulması önümüzdeki süreç açısından yeni ve önemli bir gelişmedir.

Elbetteki islamcı hareketin sosyal–ekonomik zeminde kendi öznel dinamikleri vardır. Ve oldukça da köklüdür. Bu öznel varoluş geç–mişte de bir biçimiyle kendisini politik–ideolojik zeminde ifade et–miştir. Yeni olan islamın kendisi ya da yaslandığı dinamikler değildir. Yeni olan islamın kendi öznel varoluş amaçlarından öte devlet tarafından yeni işlevlerle devreye sokulmasıdır.

Yeni olan devletin öngördüğü bu işlev çerçevesinde islami gelişmenin uyarılması ona kan verilmesidir. Bu nedenle islami canlanma ve islami hareketle öncelikle bir "misyon" hareketi olarak algılanmalıdır. İslamın kendi öznel güçlü varoluş dinamik–leri onun ideolojik–politik hedefleri başlıbaşına bir olgu haline getirilerek rejim adına atfedilen işlevler gözardı edilmemelidir.

İslami hareketlere yüklenilen – "misyon"la 70'li yıllardaki faşist hareketin misyonu yüzeysel kıyaslamalarla aynılaştırılmamalı basit analizlerden kaçınılmalıdır. İslamcı hareketin faşist hareketten çok daha köklü sosyo–ekonomik dayanakları olduğu, ideolojik–kültürel planda çok daha etkin gücü bulunduğu unutulmamalıdır. Bu bağlamda da islamcı hareketin kendi öznel varoluş amaçlarıyla düzenin ona atfetmeye çalıştığı "misyon" çok daha çaplı ve karmaşık bir olgudur.

Bu derece çaplı ve karmaşık bir olgu salt bir ideolojik–politik hareket kimliği ile, soyut demokrasi yaklaşımlarının ögesi olarak ele alınamaz. Konuya bu şekilde yaklaşmak ABD ve Türkiye egemen sınıflarının yeni yönelimlerini ve bu yönelimler bağ–lamında islamın yeni işlevlerini gözardı etmektir.

İslami hareketin "misyonu" nedir ya da nelerdir? ABD islama hangi yönelimle yaklaşıyor? 12 Eylülcüler islama hangi misyonları biçtiler? Herhalde öncelikle bu soruların yanıtıyla konuya girmek gerekir. Yoksa islamın kendi öznel durumuyla ya da sıkça yapılmaya çalışıldığı gibi laiklik çözümlemeleriyle değil. Bunlar öncelikle soruların yanıtı bağlamında değerlendirilip anlamlandırılacak konulardır. 80'li yıllarda sol adına islam–laiklik tartışmalarına giren çevrelerin gözden kaçırdığı temel olgu işte bu bakış açısı olmuştur. Bu nedenle biz konuyu bu perspektifle ele alıp değerlendirmeye çalışacağız.

Gelecek sayıda: Laikliğin tarihçesi ve Türkiye'de laiklik

ORTADOĞU'DAKİ SİYASAL GELİŞMELER VE SAVAŞ ÜZERİNE

Amerikan emperyalizmi ve yandaşlarının Ortadoğu'da sıcak çatışmayı başlatmalarının ardında genelde dünyayla ilgili özelde Ortadoğu ve savaşla ilgili bir çok sorun aile sohbetlerinden siyasal tartışmalara varıncaya değin ana gündem maddesi haline geldi.

Birilerince ABD–SSCB yakınlaşmasına atfedilen **"dünya barışı"** tehlikeye mi giriyordu? Irak'ın Kuveyt'i işgali tarihte haksız ve suni olarak çizilen sınırlara Irak'ın haklı bir müdahalesi miydi? Bütün bunlar bir yana bu savaş Saddam ve Bush adlı iki kovboyun düellosu muydu?

Bütün bu ve benzeri sorulara verilen karşılıklar her kesimin olaya bakış açısına göre değişkenlik gösteriyor.

Toplumların kaderini belirleyen ve önemli etkilerde bulunan bir çok olay bütünlüklü bir irdeleme ve değerlendirilmeye tabii kılınmadığında olaylara hakettikleri değeri vermek mümkün olmaz. Bu nedenle olayların iç ve dış bağlantıları, bunların arasındaki ilişki ve çelişkileri tüm boyutlarıyla gözden geçirmek bir zorunluluk olmaktadır.

SSCB'nin hızlı bir çözülme sürecine girmesi sonrasında ABD'yle girilen yakınlaşmayla dünya kamuoyuna uçurulan barış balonu Ortadoğu'da sıcak çatışmanın gündeme gelmesiyle sönüverdi. Dünyaya barış–yumuşama diye sunulanın nemenem bir şey olduğu açığa çıktı.

Bilindiği gibi 2. paylaşım savaşının sona ermesi ve bunu izleyen yıllar dünyada soğuk savaş olarak tanımlanan yıllar oldu. Bu savaşın taraflarından birinin başını emperyalist-kapitalist sistem adına ABD çekerken **"sosyalizm"** adına da SSCB çekmekteydi. Her iki güç odağı temsil ettikleri güçler adına kıyasıya bir hegemonya mücadelesine giriştiler. Bu hegemonya mücadelesi – diplomasiden fiili zor kullanımına kadar uzanan çeşitli yöntemleri içeriyordu. Dünyanın çeşitli bölgelerinde bulunan bir çok devlet ya ABD'nin başını çektiği sistemin ya da SSCB'nin hegemonyası içerisinde görülüyordu. Yine bir çok bölge ve ülke de kıyasıya bir hegemonya mücadelesine sahne oluyordu. Oluşturulan hegemonya ülkelerin ekonomik ve siyasal istikrarına bağlı olarak boyutlanıyordu.

Ortadoğu uzun yıllardır ekonomik, sosyal ve siyasal olarak dünyadaki en istikrarsız ülkeleri barındırma özelliğini sürdürmektedir. Bu istikrarsızlığın günümüze ait yönlerinin bulunduğu gibi tarihe uzanan kökleri de bulunmaktadır.

Ortadoğu uzun yıllardır ekonomik, sosyal ve siyasal olarak dünyadaki en istikrarsız ülkeleri barındırma özelliğini sürdürmektedir. Bu istikrarsızlığın günümüze ait yönlerinin bulunduğu gibi tarihe uzanan kökleri de bulunmaktadır.

Tarih boyunca Ortadoğu Haçlı Orduları'ndan Osmanlılar'a kadar çeşitli güçlerin yağma ve istilasına tanıklık etmiştir. Petrol'ün sanayi ve teknolojide kullanıma girmesiyle birlikte bölgede egemenlik kuran güçler el değiştirmiştir. Osmanlı İmparatorluğu'nun parçalanma sürecine gimesi ve 1. Dünya Savaşı'nı izleyen yıllarda Ortadoğu'daki sınırlar yeniden şekillendirilmiştir. Bölgede bulunan sınırlar içerisinde yaşayan topluluklar (İran, Türkiye ve Kuzey Afrika'da bulunan Mısır ve Cezayir farklı özellikler gösteriyor.) henüz ulusal bir kimlik kazanmadan devlet konumuna getirilmişlerdir.

Bölgede bulunan Kürtler ve Filistinliler ulusal öge ve dinamikleri en güçlü biçimde barındırmalarına rağmen devlet konumuna ulaşamamışlardır. Diğer unsurlar bir yana sadece bu unsurlardan dolayı bile olsa bölge dünya kamuoyunun ilgi odağında olmayı sürdürecektir.

Bölge haritasına bakıldığında bu sınırların bölge halklarının iradesi – çiğnenerek masa başındaki pazarlıklar sonucu cetvelle çizildiği hemen anlaşılmaktadır. Sınır çizgilerinde girinti–çıkıntının olmaması tesadüfi değildir.

Suudi Arabistan'dan Ürdün'e Suriye, Irak ve Birleşik Arap Emirlikleri'ne varıncaya değin bölgedeki hemen hemen bütün devletlerin başına çeşitli güçlerin çıkarlarına göre şeyh, emir ve aşiret reisleri getirilmiştir.

Bölge halklarının ulusal kimlik edinmeleri, demokratikleşme süreçleri engellenmiş, ulusal dinamikleri emperyalistler tarafından dinamitlenmiştir.

Bölgede bulunan Suriye ve Irak, ulusal ögelerin gelişmişliği bakımından diğer devletlerden farklılıklar göstermekteler.

Yine bölgede bulunan Kürtler ve Filistinliler ulusal öge ve dinamikleri en güçlü biçimde barındırmalarına rağmen devlet konumuna sahip olamamışlardı. Bütün dünyada ulus olarak devlet düzeyinde örgütlenmemiş bu iki ulustan başka ulus hemen hemen kalmamıştır. Diğer unsurlar bir yana sadece bu unsurlardan dolayı olsa bile bölge dünya kamuoyunun ilgi odağında olmayı sürdürecektir.

Bölgenin kısaca genel bir panoromasını çizdikten sonra yukarıda ortaya atılan sorulara yanıtlar aramaya çalışalım.

"DÜNYA BARIŞI" TEHLİKEYE Mİ GİRİYOR?

Irak'ın Kuvey'i işgali ve ilhakı ABD ve Avrupalı emperyalist güçler başta olmak üzere SSCB ve diğer güçler tarafından oluşturulduğu iddia edilen "dünya barışı"na bir tehdit olarak nitelendirildi.

Oysa barış–yumuşama diye sunulan SSCB'nin gerek iç yapısal sorunları gerekse kendi cenahındaki devletlerde patlak veren sorunlar nedeniyle emperyalist–kapitalist sistem karşısında teslim bayrağı çekmesinden başka bir şey değildir. SSCB'nin hegemonya mücadelesini bırakması ve kendi hegemonyasındaki bölgelerden fiili ve siyasal olarak çekilmesinin yarattığı boşluk, başını ABD'nin çektiği emperyalist–kapitalist sistem tarafından doldurulmaya, ortaya çıkan duruma uygun olarak dünyaya yeniden düzen verilmeye çalışılmaktadır.

ABD Amerika kıtasında başını ağrıtan sorunları kendi çıkarları – doğrultusunda büyük oranda bertaraf ettikten sonra yüzünü Ortadoğu'ya dönmüştür. (Nikaragua seçimleri, Panama'nın işgali hatırlansın)

Ortadoğu'da ABD'ne sorun çıkaracak kendi denetimi dışında ve çıkarlarına ters düşecek biçimde hareket edebilecek güç odaklarının ortadan kaldırılması ya da denetim altına alınmasını amaçlayan çeşitli gelişmeler Irak'ın Kuveyt'i işgali öncesinde değişik boyutlarda kendisini göstermiştir. Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesi sadece bu gelişmeleri hızlandıran bir etmen olarak değerlendirilebilir.

ABD, fiili müdahale yapmaya uygun ortam sağlamış olması nedeniyle Irak'ın Kuveyt'i işgalini açıkça ifade edilmese bile memnuniyetle karşılamıştır. ABD işgal olayının dünyanın hayati önemdeki ihtiyacı olan petrol üzerinde Irak'ın egemenlik kurma ve dünyaya hakim olmaya başlayan barış ve yumuşamayı tehdit eden bir girişimiş gibi sunup **"dünya barışı"**'nı koruma adına müttefikleriyle birlikte Irak'a savaş açmıştır.

Bağdat'ta "temiz savaş"ın neden olduğu görüntü.

Bu nasıl barıştır ki, ABD Panamaya askeri çıkarma yaparak devlet başkanını tutuklayıp yerine istediği kişiyi koyduğunda, halkın kendi yönetimini oluşturduğu Nikaragua'da rejimin devrilmesi için kontraların ABD tarafında eğitimden geçirilip silahlandırılarak yönetime karşı saldırılar düzenlediğinde, Filistin toprakları İsrail tarafında en açık baskı yöntemleriyle işgal edilip Filistinliler sürgüne gönderildiğinde bozulmuyor?

Eğer barış en özlü anlatımla insanların yaşam hakkına saygı, insan yaşamı ve değerlerini korumak için bu uğurda mücadele ise "dünya barışı" diye yutturulmaya çalışılanın barış olmadığı açığa çıkar.

Barış denen şey gıda tekellerini ellerinde bulunduran güçlerin binlerce insanı açlığa mahkum edip ölümlerine (Herhalde açlık nedeniyle ölümle yüzyüze olan insanlar için buğday, pirinç, fasulye vb. petrolden yüzbin kat daha fazla hayati öneme sahiptir.) sebep olmalarıyla, haklarını aramak isteyen insanların üzerlerine yağdırılan bomba ve kurşunlarla işkencelerde dayanılmaz acılar verilerek her geçen saniye ihlal edilmektedir.

"Dünya barışı" ya da son dönemde sıkça sözü edilen **"Amerikan barışı"** diye sunulan şeyin emperyalistlerin her türlü zorbalığı uygulama hakkını kendilerinde görmelerinden başka bir şey değildir. **"Dünya barışı"** ancak ve ancak kendi dışlarındaki güçlerin zora başvurduğunda ya da zorbalıklara karşı başkaldırılar ortaya çıktığında bozulmuş sayılıyor.

Körfez savaşı öncesi ve sonrasının ortaya cıkardığı bir başka gerçek ise şudur:

SSCB üstlendiği misyon nedeniyle emperyalizmin yayılmacı ve saldırgan girişimlari karşısında (gerçek anlamda olmasa bile) caydırıcı bir fonsyon görebiliyordu. Ancak bu misyonu (emperyalizme karşı rekabet) terketmesiyle, emperyalist yayılmacılık ve saldırganlık karşısında caydırıcı bir işlevi olmayacaktır. (B.M.'deki Irak'a saldırma konusunda verilen onay anımsansın.)

Özünde emperyalizmle hegemonya mücadelesinin bir dışa vurumu olan caydırıcılık görüntüsü mazlum halklarda yanılgılara neden oluyor ve bu halkların kaderlerini SSCB'ne teslim etmelerini de sağlayabiliyordu. Yaşanan süreç emperyalist yayılmacılık ve saldırganlığın duldurulması ve ortadan kaldırılması için asıl gücü emekçi halkların vereceği ulusal ve sosyal kurtulus mücadeleleri olduğunu bir kez daha tüm çıplaklığıyla ortaya çıkarmıştır. Yani artık süreç emperyalizme karşı mücadelenin gerçek sahipleri tarafından layıkıyla sürdürüleceği süreçtir.

Kuveyt'in işgali suni olarak çizilen sınırlara haklı bir müdahale midir?

Irak'ın Kuveyt'i işgali hemen hemen bütün sol çevreler tarafından emperyalizme Ortadoğu'ya fiili güç yığması ve müdahalesine davetiye çıkarmak olarak değerlendirildi. Elbetteki bu değerlendirmeye katılmamak elde değil. Ancak bu noktada karşımıza şöyle bir soru çıkıyor: Eğer Irak'ın Kuveyt'i işgali sırasındaki konjonktür böyle bir müdahaleyi olanaklı kılmamış olsaydı, yani işgal olayında uygun bir zamanlama yapılmış olsaydı, Kuveyt'in işgali haklılık taşıyacak mıydı?

Yazının başında da ifade ettiğimiz gibi Ortadoğu'daki sınırların birçoğu emperyalizm tarafından suni olarak çizilen sınırlardır. Sadece Kuveyt–Irak değil Suriye, Katar, BAE, Bahreyn, Ürdün, Umman vd. suni çizilen sınırlara sahip devletlerdir. Yani Araplar'ın uluslaşma süreçlerine yapılan müdahale sonucunda suni olarak farklı devletlere bölünmeleri sağlanmıştır.

Ulus sorunu özünde burjuva demokratik muhteva taşıyan bir sorundur. Emperyalizm çağında sorunun çözümünün proleteryanın omuzlarına yüklenmiş olması bu gerçekliği değiştirmez. Bu bağlamda ulusal bağlantılı herhangi bir sorun ele alındığında konuyla ilişkili hareketin hangi sınıfsal önderlikten oluştuğuyla değil amaçlanan hedeflerle ilgilenmek gerekir. Bunun yanısıra, Arapların ulusal süreçlerini tamamlama, birlik vb. surunlarının olduğu ortada duran bir gerçektir. Ancak bu sorunların çözümü bölge halklarının iradesine dayalı olduğu sürece meşru ve anlamlı hale gelebilir. Araplar'ın herhangi bir bölümünün üzerinde zor kullanılarak ve onların iradeleri dikkate alınmayarak yapılacak girişimler kabullenilemez.

Saddam ve Irak Baas rejiminin iddia ettiği gibi Kuveyt'in işgali Arapların uluslaşma sürecine emperyalizm tarafından yapılan müdahaleyle, çekilen sınırlarla bozulan Arap birliğinin gerçekleşmesi için (ki öyle olmadığı açıktır.) yapılan bir müdahale olsa bile bu gerekçe hiç bir haklılık taşımıyor. Çünkü Kuveyt'te yaşayan Arap halkının böyle bir özlem ve talebini dışavuracak hiç bir gelişme yaşanmamıştır. Yapılan işgalle bir başka Arap topluluğunun iradesi zor kullanılarak çiğnenmiştir.

Yapılan girişim Saddam ve Baas rejiminin karakterinden kaynaklanmaktadır. Bu rejimin özünü Arap milliyetçiliğini kullanarak Araplar'ın liderliğini ele geçirme diğer halklar üzerinde egemenlik kurmak oluşturmaktadır. Saddam ve Baas rejiminin Kuveyt'in işgaliyle gündeme getirilen özelliği yeni değildir. Benzeri girişimler dafalarca tekrarlanmıştır. İktidarda bulunan Baas rejimine karşı geliştirilen en sıradan muhalefet hareketleri girişilen katliamlarla bastırılmıştır. Baas Partisi sadece kendi dışındaki muhalif güçlere karşı değil kendi içerisinde de aynı tutumu izlemiştir. (1)

Eğer barış en özlü anlatımla insanların yaşam hakkına saygı, insan yaşamı ve değerlerini korumak için bu uğurda müdacele ise "dünya barışı" diye yutturulmaya çalışılanın barış olmadığı açığa çıkar.

Irak'ta en önemli muhalif güç olan Kürtler Baas için her zaman potansiyal bir düşman olarak değerlendirilmiştir. 1971 yılında yaklaşık 50 bin Kürt ülke dışına sürgün edilmiştir. Ve nihayet Halepçe'de kimyasal silahlar kullanılarak beş binin üzerinde Kürt katledilmiştir. Saddam yönetimindeki Baas Partisi Ortadoğu üzerinde egemenlik ve denetim kurmak için her yolu mübah saymaktadır.

»

Kullanılan Arap milliyetçiliği, islamcı, anti-emperyalist söylemler, Filistinliler'in hamasi rolüne soyunmalar Arap halkları arasında sempati toplama çabalarının bir sonucudur.

Benzeri özellikler Hafız Esad önderliğindeki Baas Partisi'nin yönetimindeki Suriye'de de görülmektedir. Filistinli örgütler içerisinde etkinliği (ki, bu FKÖ içerisindeki çatışmalara taraf olma, çatışmaları kışkırtmaya kadar varmaktadır.) Lübnan'daki askeri varlığı, Lübnan'ın en güçlü örgütü olan EMEL üzerinde Suriye'nin etkisi. Suriye'nin Ortadoğu'da egemenlik kurma girişimlerinin verileri olarak değerlendiribilir. Irak ve Suriye'nin yanısıra Libya ve İran da (İran Arap milliyetçiliği söylemini kullanmasa da) benzeri özellikleri göstermektedir.

Amerikan "barışı" diye sunulan şey emperyalistlerin her türlü zorbalığı uygulama hakkını kendilerinde görmelerinden başka bir şey değildir.

Ancak Humeyni sonrası İran'da yakın dönemde böyle bir iddiaya soyunmama eğilimi gelişme göstermektedir. (Radikal islamcıların yayılmacı istemleriyle bu eğilim arasında bir çatışma süpriz sayılmamalıdır.)

Libya ise Afrika'da giriştiği Çad macerasından sonra şimdilik bu iddiayı askıya alınmış görünüyor.

Suriye ve Irak bu özellikleri nedeniyle başta ABD olmak üzere emperyalistler için çıban başı olarak değerlendiriliyorlardı. Emperyalistlerin (öncelikle ABD) politikaları bu iki ülkenin etkisizleştirilmesi üzerine insaa ediliyordu. Suriye bu girişim karşısında emperyalizmin Ortadoğu'daki hesaplarında pek sorun çıkarmayacağını ve emperyalistlerce verilecek rolleri oynayabileceğinin sinyallerini (Lübnan'da emperyalistlerin çözüm önerilerine onay vermekle) verdi. Ardından Suudi Arabistan'a asker göndererek emperyalistlerle aynı safta savaşa girdi. Böylece ABD'nin şimdilik Suriye'ye karşı güç kullanımını gerektirecek durum kalmadı.

Suriye'nin bugün için Ortadoğu'da üstlendiği rol Mısır gibi ABD uşaklığı rolüdür.

ABD VE DÜNYA EGEMENLİĞİ

Ortadoğu'ya ABD öncülüğünde başlatılan askeri yığınak ve akabinde başlatılan savaşın ABD açısından değişik amaç ve hedefleri vardır. Elbetteki asıl hedef Ortadoğu halklarına gözdağı verip emperyalizme mutlak iteatlerini sağlamaktır. Ancak bunun yanısıra bugün için pek öne çıkmayan ama önümüzdeki yakın dönemde ortaya çıkması muhtemel olan emperyalist devletler arasındaki çekişmedir.

Bilindiği gibi krizin ortaya çıkması ve tırmandırılması sürecinde yapılacak bir askeri müdahale konusunda emperyalistler arası bir mutabakat sağlandı. Başta Japonya olmak üzere Fransa, Almanya ve İngiltere'nin Kuveyt'te çıkarılan petrolle yakın ilişkileri vardır. İngiltere'nin bölgede petrol kuyuları vardır. Japonya, Almanya ve Fransa petrollerinin büyük bölümünü bu bölgeden karşılamaktadır. Irak'ın petrol üzerinde denetimi ele geçirmesi bu devletlerin çıkarlarını zedeleyecek bir gelisme olarak değerlendirildi. ABD'ne müdahale konusunda verilen mali, siyasi ve askeri destek asıl olarak Irak'ın petrol üzerindeki denetimin kırılması noktasında oldu. Bu noktada emperyalistlerin çıkarları çakıştı.

Savaş öncesi ve sonrası gelişmeler ABD'nin amacının Kuveyt'in işgali öncesi ya da benzeri bir statikoya dönmek olmadığını gösteriyor. Amerikan emperyalizminin asıl amacı bölgede kendi hegemonyasını kurmaktır. Kurulacak bu hegemonya ile bir yandan bölge halkları üzerinde bir denetim oluşturmak diğer yandan güçlenmekte olan Japonya ve Almanya gibi emperyalistleri de hizaya sokmaktır. Savaş sonrası yapılmaya çalışılan düzenlemelerde ABD'nin bölgede hegemonya oluşturma çabaları savaş öncesi emperyalistler arası sağlanan mutabakatın sarsılması olasılığını güçlendirmektedir. Savaş öncesi çakışan çıkarlar savaş sonrasında çekişmeye dönüşme eğilimindedir. (2)

İSRAİL TERÖRİST DEVLETTEN "MAZLUMLUĞA"

(Unutulan intifada)

Irak, savaşın başından itibaren gerek emperyalistler ve gerekse Arap ülkeleri arasında oluşan cephede Arap ülkeleri yönünde cepheyi bölmek gerekse Arap halkları arasında sempati toplamak amacıyla İsrail'i hedef olarak göstermeye çalıştı. Savaş sırasında İsrail'e fırlatılan roketler savaşa bir Arap-İsrail çatışması görüntüsü vererek bölge halklarının İsrail'e karşı oluşmuş tepkilerinin Irak'a desteğe dönüşmesini hedefliyordu.

Ancak bu hesap tutmadı. Emperyalistlerin ısrarı sonucu İsrail saldırıya geçmedi ve yaratılmaya çalışılan Arap-İsrail çatışması görüntüsü oluşmadı.

Siyonistler karşı saldırıya geçmeme karşılığında büyük miktarda askeri ve ekonomik destek sağladılar. Sağlanan bu destek sadece askeri ve ekonomik alanla sınırlı kalmadı. Savaş boyunca sahibinin sesinden (ABD denetiminde) yayın yapan basın yayın tekelleri dünya kamuoyuna mazlum bir İsrail görüntüsü sundular. Roketlerle tahrip edilmiş binalar, gaz maskeleri takmış bebeler, sığınaklarda korkuyla bekleşen insanları sergileyen görüntüler TV ekranlarını ve gazete sayfalarını sürekli meşgul etti.

Dünya kamuoyunda Filistinliler'e karşı uyguladığı sürgün, baskı ve katliam politikaları nedeniyle İsrail'e duyulan nefret bu süreçte acımaya dönüştü.

Yaşanılan süreçte FKÖ'nün oluşturduğu politika Filistinliler açısından bir talihsizlik olarak nitelendirilebilir.

FKÖ'nün Irak'ı desteklediğini açıklamasıyla Irak'ın Kuveyt'i işgal etmesine oluşan tepkilere Filistinliler de ortak oldular. İntifada ile, uzun yıllardır verilen mücadele ile dünya halkları nezdinde sağlanan meşruluk ve sempati FKÖ'nün süreçteki tavrı nedeniyle sarsıldı.

Irak'ın sağladığı ekonomik ve askeri desteğin karşılığı ne pahasına olursa olsun Irak'a siyasi destek vermek şeklinde olmamalıydı.

FKÖ tarafından bu süreçte oluşturulan yanlış politikaya rağmen Filistin sorunu bölgenin en temel sorunlarından biri olarak önümüzdeki süreçte dünya kamuoyunun ilgi odağında olmayı sürdürecektir.

İleri teknolojiyi elinde bulunduran ülkelerdeki işçi sınıfına emekçi halklara önemli bir görev düşmektedir. Ürettiğiniz silahlarla sınıf kardeşleriniz katlediliyor. Yarın bu silahlarla size çevrilecektir. "İnsanların öldürülmesi için değil, yaşatılması için üretim" şiarıyla görev başına! Savaşa hayır demek yetmez, savaş için üretime de hayır demek gerekiyor.

Amerikancı olarak bilinen (ki, öyledir.) Ürdün'ün Irak'a tereddütlü destek vermesinde Irak'a olan petrol bağımlılığının yanısıra Ürdün nüfusunun büyük bölümünün Filistinliler'den oluşması ve Irak'a karşı bir tavır alışta (FKÖ'nün Irak'ı desteklemesi nedeniyle) muhtemel bir Filistin ayaklanmasından çekinilmesinin de payı var. Bir başka faktör ise kurulması düşünülen bir Filistin devletinin İsrail'in işgal altında tuttuğu topraklarda değil Ürdün'de kurulmasını hedefleyen Pentegon planlarını ekleyebiliriz. (gerçekte Batı Ürdün Filistin toprağıdır.)

Süreçten (daha savaş sürerken) yakın dönem için en karlı çıkan İsrail olmuştur. Ancak Filistin sorununun siyasal bir çözüme kavuşmaması durumunda devam edeceği kesin olan Filistin intifadası ve diğer direnişler İsrail'in elde ettiği kazancı tartışmalı hale getirecektir.

Fotoğrafta İncirlik'ten havalanarak Ortadoğu'ya "Amerikan barış"ı götüren Amerikan uçakları görülüyor

Sayın seyirciler iki kovboyun düellosunu izlediniz

Savaş boyunca bombardıman altında olan sadece Irak ve Kuveyt'te yaşayan halklar değildi. Basın ve yayın organlarını ellerinde bulunduran tekeller tüm dünyayı yalan bombardımanına tuttular. Sanki ortada savaş diye bir şey yoktu. Binlerce insan ayrım gözetilmeksizin katledilmiyordu. Yeraltı-yerüstü kaynakları, doğa tahrip edilmiyordu da Saddam ve Bush adlı çağımızın iki kovboyu atari karşısında duello oyunu oynuyorlardı. Tabii ki, bununla yetinilmiyordu; savaşa ait yeni kavramlar da üretiliyordu: **"Temiz savaş"** bu savaş öyle "temiz"diki, teknolojinin gelişmişliği sayesinde sadece askeri hedefler ortadan kaldırılıyor, sivillere ve yerleşim bölgelerine hiç bir zarar verilmiyordu. Acaba yaklaşık 200 bin insan nasıl ölmüştü? Taş üstünde taş kalmayan Bağdat şehrinin tümü askeri hedef miydi? Öldürülen çocuklar, yaşlılar, kadınlar sivil elbise giyinmiş askerler miydi? Daha önce bir çok savaşı görmüş gazetecilerin hiç görmediği ve şaşkınlıklarına neden olan atılan bombalar sonrası oluşan görüntülere neden olan neydi? Daha önce İran'la 8 yıl savaşmış, savaşı iyi tanıyan ve esir düştüğünde İranlı askerlerin çizmelerini öpmeyen Iraklı askerlere ne olmuştu da Amerikan askerlerinin çizmelerini öpüyorlardı?

Sadece bu veriler ele alındığında bile körfez savaşında yaşananların dünyanın bu güne kadar tanık olmadığı bir vahşetin yaşandığını açığa çıkarmaktadır. Bütün bunlara rağmen bazı **"barışsever demokratlar"** silah satışları yasaklansın türünden konferanslar vermekteler.

Üzerinde düşünülmeden ele alındığında çok doğru gibi görünen bu tavır, incelendiğinde öldürme hakkının emperyalistlere teslim etmek anlamına geldiği açığa çıkmaktadır. Yani teknolojiyi ellerinde bulunduran emperyalistler dünyayı cehenneme çevirecek silahları üretsinler, ellerinde bulundursunlar ama satmasınlar.

Bu noktada ileri teknolojiyi elinde bulunduran ülkelerdeki işçi sınıfına, emekçi halklara önemli bir görev düşüyor. Ürettiğiniz silahlarla sınıf kardeşleriniz katlediliyor. Yarın bu silahlar size çevrilecektir. **"İnsanların öldürülmesi için değil, yaşatılması için üretim" şiarıyla görev başına!**

Savaşa hayır demek yetmez, savaş için üretime de hayır demek gerekiyor.

Savaşın gerçekliği basın yayın tekelleriyle belki kısa vadede dünya kamuoyunun gözlerinden gizlendi. Ancak bu uzun sürmeyecek ve yaratılan vahşet herkesin gözleri önüne gelecektir. Bu beklenmemeli elimizdeki bütün olanaklarla yaratılan vahşeti teşhir edebilmeliyiz.

KÖRFEZ'E ATILAN BOMBALAR AVRUPA'DA DEMOKRASİ GÜÇLERİNİ VURDU

Savaşın tozu-dumanı içinde Alman Hükümeti "yabancılar"a karşı saldırı kampanyası yürüttü. Arap asıllı (Filistinli, Iraklı vd.) kişilere bulundukları adresleri terketmeme, semt karakollarına gidip defter imzalama zorunluluğu getirildi. Evler basılıp arandı. Bu baskılar sadece Araplar'la sınırlı kalmadı. çeşitli ülkelerden gelmiş bir çok mülteci sınırdışı edildi. Bütün bunların ötesinde barış gösterileri (Yasaklanmasa da) Saddam yanlısı ilan edildi ve politik olmayan insanların gösterilere katılmaları böylece engellendi.

Demokrasi ve özgürlükler ülkesi olarak kendilerini lanse eden ülkeler, kendi ülkelerindeki insanların büyük çoğunluğu savaşa karşı olmasına rağmen bu çoğunluğun iradesini çiğneyerek savaşa fiili ve siyasi ya da maddi olarak güç verdiler. Savaşa fiili olarak katılan Fransa, İngiltere, İtalya gibi ülkeler savaş karşıtı gösterileri ya yasakladılar ya da sınırlamalar koydular. Böylece savaşla birlikte burjuva demokrasisinin gerçek anlamda demokrasi olmadığı iki yüzlü bir aldatmaca olduğu bir kez daha açığa çıkmış oldu.

Saddam rejiminin en güçlü olduğu dönemde bile örgütlü varlıklarını koruyabilmiş olan Kürtler, rejimin ekonomik, sosyal ve siyasal olarak en zor dönemini yaşadığı bu süreçte kendi kaderlerini tayin etme aşamasına en yakın olduğu anı yaşıyorlar.

SİLAHLAR SUSTU (!) YA SONRA

Irak'ın Kuveyt'ten çekileceğini, savaş tazminatı vb. gibi öne sürülen bütün koşulları kabul edeceğini açıklamasından sonra emperyalistler ve müttefikleri biraz da nazlanarak ve oyalanarak ateş-kes ilan ettiler (iki gün sonra)

Krizin başlamasıyla birlikte Kuveyt'in kurtarılması söylemini öne çıkaran Amerikan emperyalizmi savaşın ilerleyen günlerinde bu söylemi değiştirerek asıl amacın Irak'ın dize getirilmesi olduğunu açıkladı. Ve iki ay süren ağır bombardıman ve başlatılan kara harekatı sonrasında Saddam yönetimindeki Baas rejimi bir bakıma dize getirildi. Ardından yönetime karşı mücadele eden grupların mücadelesi büyük tırmanış gösterdi. Bir yanda Basra ve çevresinde islamcı grupların ayaklanması diğer yanda Kuzey Irak'ta (Güney Kürdistan) Kürt direniş örgütlerinin geliştirdikleri direniş Irak rejimine zor anlar yaşatıyor.

1979'dan bu yana şii kökenli islami gruplar hiç bir ciddi direniş gösterememişlerdi. Uygulanan sürgün ve baskılarla bu gruplar etkisiz hale getirilmişlerdi. Basra'nın İran sınırında bulunması, ABD askerlerinin Basra'daki varlığı bu ayaklanmalarda iç dinamiğin yanısıra başka faktörlerin de varlığına işaret ediyor.

Ancak Güney Kürdistan'da durum daha farklı özellikler gösteriyor. Gerek Haşimi Monarşisi'nin devrilmesi sırasında gerekse sonraki dönemde Kürt direniş örgütleri Irak'ta en önemli direniş odaklarından biri olma özelliklerini sürdürmüşlerdir. Halepçe'de soykırım girişimiyle 5 bin Kürdün öldürülmesi ve sonrasında yaşanan başka ülkelere sürgün ve göç olayı Güney Kürdistan'daki Kürt direnişinin varlığına son verememiştir. Kürtler üzerindeki bütün bu uygulamalara rağmen Kürtler Irak'ta en önemli direniş odağı olma özelliğini sürdürmüştür. (3)

Saddam rejiminin en güçlü olduğu dönemde bile örgütlü varlıklarını koruyabilmiş olan Kürtler, rejimin ekonomik, sosyal ve siyasal olarak en zor dönemini yaşadığı bu süreçte Kendi Kaderlerini Tayin Etme aşamasına en yakın oldukları anı yaşıyorlar. Ancak gerek Kürt direniş örgütlerinin niteliği, bölgedeki ve bölge dışındaki devletlerle

Devamı 10. Sayfada

KIZILDERE'NİN YOLU DEVRİMİN YOLUDUR!